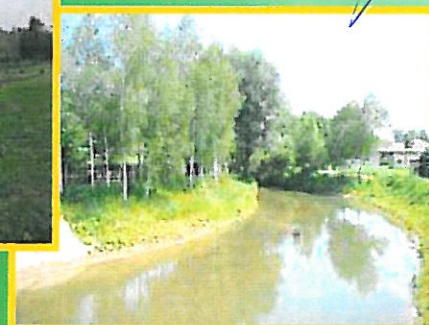
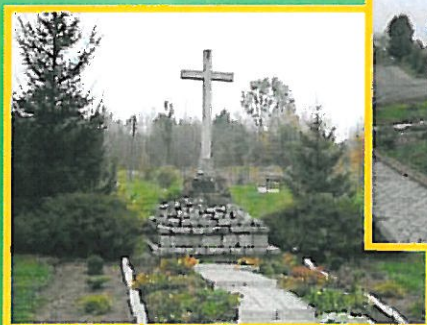

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXIV/175/2017
Rady Gminy Lubenia
z dnia 20 lutego 2017 r.

**ZAKTUALIZOWANY
PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
LUBENIA
NA LATA 2013-2020**

Przewodniczący Rady Gminy
Lubenia
[Signature]
Feliks Sójcecki

WSTĘP

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia na lata 2013-2020 określa działania natury społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zmierzające do aktywizacji obszarów wiejskich na terenie gminy Lubenia. Cele i zadania zawarte w dokumencie wpisują się w założenia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 –

Cel Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.

Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.

Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.

Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.

Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.r.).

Realizacja PROW 2014-2020 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z :

- Infrastrukturą drogową
- Infrastrukturą wodno – kanalizacyjną

- zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia na lata 2013-2020 spełnia kryteria Dokumentu Strategicznego .

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia na lata 2013-2020 składa się z głównych części:

1. Charakterystyki miejscowości;
2. Inwentaryzacji zasobów służącej odnowie miejscowości;
3. Analizy SWOT (oceny mocnych i słabych stron miejscowości, szans i zagrożeń w otoczeniu;
4. Wizji rozwoju miejscowości;
5. Kluczowe obszary odnowy wraz z planem krótkoterminowym,
6. Opisu planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w perspektywie lat pozostałych do zakończenia planu;
7. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych z względu na ich położenie i cechy funkcjonalno przestrzenne.

Plan Odnowy Miejscowości Lubenia stanowi także podstawę działań zmierzających do wprowadzenia w życie celów strategicznych Strategii Rozwoju Gminy Lubenia

1. Tworzenie nowych miejsc pracy;
2. Oświata, rekreacja, sport;
3. Infrastruktura;
4. Ochrona środowiska.
5. Turystyka i agroturystyka.

Realizacja wymienionych celów przyczyni się do modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej miejscowości, a także do zachowania lokalnych tradycji i kultury. Wszystkie inwestycje związane z rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej będą znacząco wpływały na poprawę warunków życia i pracy mieszkańców miejscowości i całej gminy. Plan Odnowy Miejscowości przygotowany został wspólnie z mieszkańcami sołectwa Lubenia, tak by realizowane zadania odpowiadały rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej i mogły w pełni wykorzystać istniejący potencjał oraz szanse rozwoju miejscowości.

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia został opracowany na podstawie dostępnych w tym czasie wersji dokumentów programowych i strategicznych, regulacji prawnych oraz danych i dokumentów dotyczących rozwoju miejscowości Lubenia. W pracy nad przygotowaniem niniejszego

Planu uwzględniono i przeprowadzono spotkania w ramach konsultacji społecznych. W debacie wzięli udział przedstawiciele Urzędu Gminy, Sołectwa Lubenia, jednostek organizacyjnych Gminy.

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia jest narzędziem niezbędnym w procesie planowania zadań służących rozwojowi obszarów wiejskich w tej miejscowości. Dokument obejmuje charakterystykę miejscowości Lubenia, w tym określa jej lokalizację, historię, funkcję, opisuje obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb kulturalno-społecznych mieszkańców, użytkowanie gruntów, sytuację demograficzną, gospodarkę, życie kulturalne oraz sport i rekreację (charakterystyka miejscowości). Identyfikuje również zasoby przyrodnicze, kulturowe, mieszkaniowe, oświatowe, infrastrukturalne występujące na terenie Lubeni.

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia dotyczy lat 2013–2020. Podstawową jego część stanowi opis zasobów wsi i tkwiącego w niej potencjału oraz możliwości organizacyjnych mieszkańców. Dzięki diagnozie stanu w ramach analizy SWOT przedstawia analizę mocnych i słabych stron, jak również szans i zagrożeń miejscowości. Określa kierunki rozwoju miejscowości Lubenia oraz wyznacza zadania polegające na poprawie jej sytuacji w poszczególnych obszarach rozwoju.

Obowiązek stworzenia planu wynika z zapisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - służącego wspieraniu obszarów i społeczności wiejskich. Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu kulturowo – ekologicznego, społecznego, gospodarczo – infrastrukturalnego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Planu Odnowy Miejscowości ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Zaktualizowany Plan odnowy miejscowości Lubenia opracowano w celu wykorzystania w pełni istniejącego potencjału i szans rozwojowych, a zarazem umożliwienia dostępu do środków pomocowych krajowych i unijnych. Realizacja Planu odnowy miejscowości Lubenia w głównej mierze jest uzależniona od mobilizacji lokalnej społeczności i jej zaangażowania w podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć na rzecz podniesienia standardu życia, atrakcyjności turystycznej swojej miejscowości, a także zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych oraz rozwoju tożsamości Mieszkańców. Zasięg terytorialny Planu odnowy miejscowości Lubenia wyznaczają granice sołectwa Lubenia należącej do gminy Lubenia (województwo Podkarpackie).

Przedstawiony zaktualizowany plan na lata 2013-2020 jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych, jak i zewnętrznych, pojawiających się nowych możliwości oraz zmiany hierarchii priorytetów przyjętych przez Radę Gminy Lubenia i Radę Sołecką wsi Lubenia. Uwzględniane będą również nowe potrzeby zgłaszane przez radnych, stowarzyszenia i nieformalne grupy Mieszkańców, organizacje pozarządowe oraz sektor publiczny i prywatny.

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

ANALIZA ZASOBÓW cz. 1

1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności

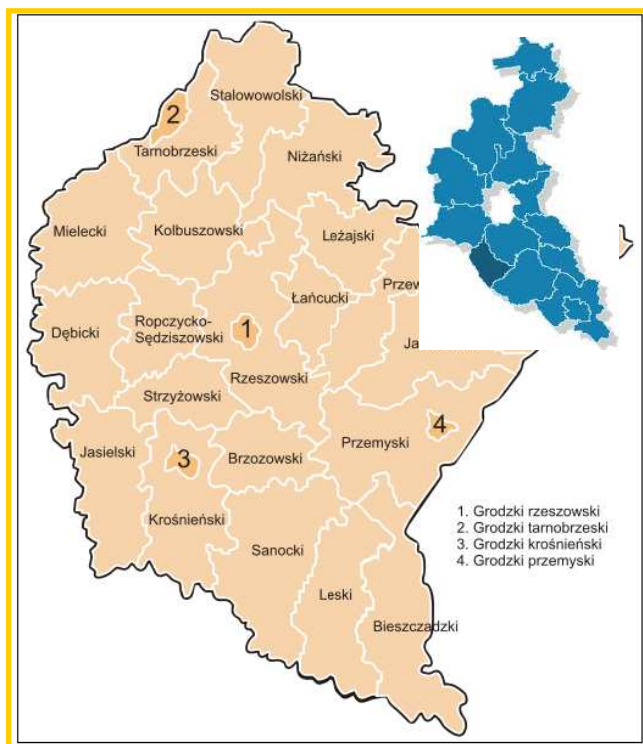
Gmina Lubenia leży w powiecie rzeszowskim, w województwie Podkarpackim. Graniczy ona:

- od wschodu z gminą Błażowa
- od południa z gminą Niebylec;
- od zachodu z gminami Czudec i miastem

i gminą Boguchwała

- od północy z miastem i gminą Tyczyn oraz miastem Rzeszów.

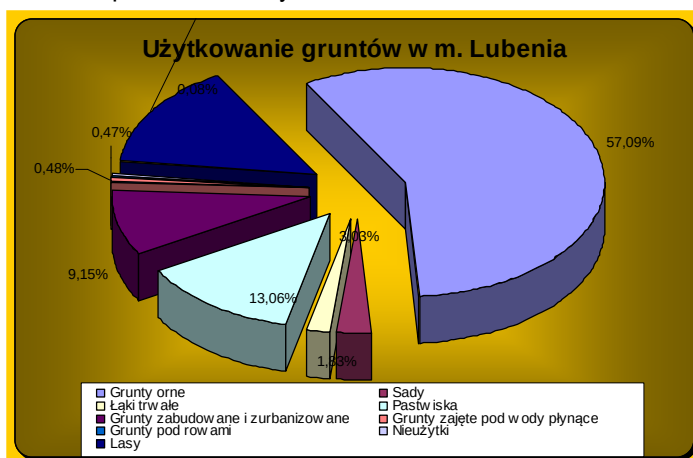

Administracyjnie gmina Lubenia dzieli się na: 4 miejscowości: Lubenia, Siedliska, Sołonka i Straszyle.

Gmina Lubenia położona jest na terenie Pogórza Dynowskiego w obszarze Hyżnieńsko – Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jej usytuowanie jest bardzo korzystne, graniczy z miastem wojewódzkim Rzeszowem.

Lubenia to jedna z większych wsi Gminy, liczy 1 667,4 ha powierzchni. Największą część wsi stanowią grunty orne 951,9 ha, znacznie mniej jest pastwisk i lasów. Gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – 152,6 ha. Szczegółowe dane przedstawia wykres:

Pozostałe tereny to łąki trwałe, sady, pastwiska, grunty zajęte pod wody płynące i grunty pod rowami oraz nieużytki itp.

Wg stanu na 31.12.2012 r. wieś Lubenia liczyła 2 432 osób. Gęstość zaludnienia w przeliczeniu na km² wynosi 146 osób.

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**

2. Środowisko przyrodnicze, położenie:

Mikroregionu Środkowobeskidzkiego oraz Makroregionu Pogórza Dynowskiego.

Lubenia pod względem fizyko – geograficznym leży na pograniczu dwóch prowincji Karpat Zachodnich i

Wieś Lubenia leży w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego Rzeszowa, od zachodu sąsiaduje z gminą i miastem Niebylec, od północy z wsią Siedliska, od wschodu ze wsią Straszędzie i gminą Tyczyn oraz Rzeszowem. Takie położenie jest

niewątpliwie atutem wsi. Sąsiedztwo dużego miasta to rynek zbytu produktów rolnych z terenu miejscowości, to rynek pracy i większe szanse na rozwój. Taka lokalizacja rodzi też zagrożenie pogłębiającej się szybko pauperyzacji zubożałej części społeczeństwa.

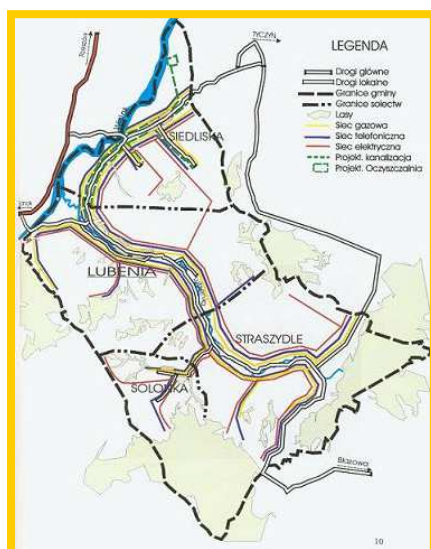
Przez centrum wsi przebiega droga powiatowa, która stanowi doskonały szlak komunikacyjny z

Rzeszowem. Korzystają z niego poza mieszkańcami gminy, użytkownicy dróg z południowej Polski (m.in. Krosno, Jasło itp.) szukający objazdu zwykle „zakorkowanej” Boguchwałą.

Mimo bliskości dużego miasta wojewódzkiego, wieś posiada tereny nieurbanizowane, gdzie ingerencja człowieka jest znikoma.

Teren w dolinie Wisłoka równinny, od strony Tyczyna pojawiają się wzniesienia

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**

3. Walory krajobrazu

Położenie Lubenia jest osobliwe. W geobotanicznym podziale Polski

obszar Lubenia usytuowany jest w prowincji niżowo – wyżynnej, środkowoeuropejskiej w dziale Bałtyckim, poddziale Pas Kotlin Górskich w krainie Kotliny Sandomierskiej, okręgu Puszczy Sandomierskiej. W tym dziale mieści się głównie południowo – zachodnia część

(przysiółek Kosina), a te leżące już znacznie wyżej jak Maternówka, Jasieniki po tzw. Stronie Mokrej oraz leżące naprzeciwko tzw. Stronie Suchej m.in. Liszowiec, Gwodziec, Odrodna, Okop zaliczane są do prowincji Górskiej, Środkowoeuropejskiej, podprowincji Karpackiej, działu Karpat Zachodnich, okręgu Beskidy, podokręgu Pogórza Lessowego i Fliszowego, określanego obecnie mianem Pogórza Dynowskiego.

Na niższych terenach Lubeni w pobliżu Wisłoka i dolnego biegu Lubenki, a także w dnach dolin okolicznych potoków, fragmentarycznie rozciągają się płaty łągu podgórskiego i rzadziej łągu jesionowo – olszowego. Tuż nad brzegami Wisłoka spotykamy wikliny, obecnie już przetrzebione i bardzo zniszczone.

W ukształtowaniu obszaru gminy można wyróżnić jednostki morfologiczne:

- Dolinę Wisłoka – obejmującą północy fragment gminy (m.in. Siedliska i cz. Lubeni) rozszerzającej się w kierunku północno – wschodnim. Jest to rozległa równina terasy nadzalewowej lekko nachylona ku osi doliny,

- Obszar Pogórza o urozmaiconej rzeźbie, porozcinany głębokimi dolinami rzecznyymi o rozległych rozczłonkowanych spłaszczeniach grzbietowych o wysokości 300-400 m n.p.m. Spadki terenu poza spłaszczeniami wynoszą w granicach 10-20 %, lokalnie 30 %.

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**

4. Walory klimatu (wiatr, nasłonecznienie, itp.

Wieś Lubenia położona jest w pasie przejściowym pomiędzy górami, a kotlinami podgórskimi obejmującym Pogórze Karpackie. Zróżnicowanie morfologiczne obszaru powoduje różne wartości poszczególnych elementów klimatu. Z rolniczego punktu widzenia warunki klimatyczne są w miarę korzystne. Okres wegetacji trwa 210-220 dni, roczna

suma opadów wynosi 600-800 mm, dni z przymrozkami jest 100-110, a dni z pokrywą śnieżną 80-90. Doliny rzeczne charakteryzują się

wysoką inwersyjnością i dużą częstotliwością niekorzystnych zjawisk takimi jak mgły, zamglenia, przymrozki. Wąskie, głęboko wcięte doliny rzeczne charakteryzują się niekorzystnymi warunkami przewietrzenia. Lepsze warunki przewietrzenia posiada dolina Wisłoka. Na terenach pozadolinnych warunki topoklimatu różnicują się w zależności od spadków i ekspozycji. Partie grzbietowe charakteryzują się zwiększonymi prędkościami wiatrów.

Doliną biegnie główna rzeka Lubenka, na której jest zapora. Zwykle spokojna i relaksująca tych co chcą

odpocząć na trasie rowerowej biegnącej nad jej brzegiem innym razem niebezpieczna i nieprzewidywalna jak w czasie powodzi 2010 r.

Znaczenie zasobu:
(małe – duże –
wyróżniające wieś)
- **duże**

5. Walory szaty roślinnej (np. runo leśne, rzadkie gatunki roślin)

Szata roślinna jest jednym z najważniejszych elementów przyrodniczych terenu oraz istotnym składnikiem krajobrazu. Lubenia leżąca w północnej części gminy w znacznej mierze znajdują się w :

- Dolinie Wisłoka : Prowincja – Niżowo- Wyżynna, Środkowoeuropejska, Dział – Bałtycki, Poddział – Pas Kotlin Podgórskich, Kraina – Kotlina Sandomierska, Okręg – Puszczy Sandomierskiej,

Pozostałe obszary Lubeni odpowiadają pozostałemu terenowi gminy i mieszczą się w :

- Prowincja – Górską, Środkowoeuropejską, Prowincja – Karpacką, Dział – Karpaty Zachodnie, Okręg – Beskidy, Podokręg – Pogórze Lessowe, Podokręg – Pogórze Fliszowe

Teren Lubeni odznacza się niską lesistością , pozostałą nieleśną część stawią grunty orne, pastwiska, sady, łąki. W związku z tym, że dominują zbiorowiska przekształcone wskutek działalności człowieka szatę roślinną kształtują antropogeniczne zespoły chwastów pól uprawnych, terenów wydeptywanych i ruderalnych, zespoły przydroży. W sąsiedztwie zabudowań, w sadach, przy drogach i miejscach silnie

wydeptywanych niewielkie powierzchnie zajmują pastwiska życicowo – grzebieniowe. Na miedzach i skarpach rozpowszechnione są zarośla ze śliwą tarnią i dziką różą. W dolinie Wisłoka występują zbiorowiska roślin wodnych i bagiennych. Na najbardziej wilgotnych glebach, w obniżeniach terenu (dna dolin

potoków) można spotkać fragmentarycznie płaty łągu podgórskiego, rzadziej łągu jesionowo – olszowego. Na terenie zalewowym Wisłoka występują fragmentarycznie wikliny nadrzeczne .

Barwinek pospolity

We florze wsi odnotowano pewien udział gatunków chronionych takich jak: barwinek pospolity, lilia złotogłów, bluszcz pospolity.

Na terenie Lubeni nie ma pomników przyrody, Proponowane do ochrony pomnikowej są lipy szerokolistne i drobnolistne, zlokalizowane m.in.(działka Nr 105 własność Pani Stanisława Wróbel, dz. nr 126/1 własność Pani Rutka Małgorzata, dz. nr 1979 własność Kościołek Maria, dz. Nr 165 własność Parafia Rzymsko – Katolicka w Lubeni oraz jawor dz. Nr 221 własność Parafia Rzymsko – Katolicka w Lubeni i dąb szypułkowy dz. nr 165 własność Parafia Rzymsko – Katolicka w Lubeni . W Polsce obecnie funkcjonują dwie formy ochrony gatunkowej roślin: ochrona całkowita i ochrona częściowa.

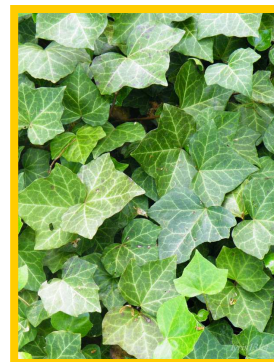
Tą pierwszą są objęte gatunki roślin rzadkich, a więc reliktowych w Polsce na granicy swego zasięgu bądź też posiadające długi cykl rozwoju (trudno odnawiające się) lub też wyniszczone przez zrywanie np. dla pięknych kwiatów. Ochroną częściową są objęte rośliny dość pospolite, mające właściwości

lecznicze lub przydatne w przemyśle. Rośliny objęte tą formą ochrony mogą być pozyskiwane tylko na określonych obszarach i w ilościach uzgodnionych z konserwatorem przyrody. Na terenie Lubeni z gatunków objętych całkowitą ochroną występują : bluszcz pospolity, barwinek pospolity, podkolan biały, skrzyp olbrzymi.

Podkolan biały

Bluszcz pospolity

Ochronie częściowej podlegają kopytnik zwyczajny, kalina

korallowa, marzanka wonna, pierwiosnka wyniosła.

Skrzyp olbrzymi

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**

6. Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)

W związku z położeniem na pograniczu krain zoogeograficznych świat zwierzęcy cechuje przejściowość. Na terenie Pogórza występują elementy : zachodnioeuropejski, pontyjski i borealno – alpejski. Zwierzęta pochodzenia zachodnioeuropejskiego stanowią trzon fauny podgórskiej. Należy tu większość gatunków zasiedlających teren od czasu ostatniego zlodowacenia. Są to sarna, dzik, zając szarak, jeż, kret i wiele innych.

Przedstawicielami fauny borealno – alpejskiej są dzięcioł trójpalczasty, drozd obrożny, puszczyk uralski, kuna leśna, kwiczoł, jarząbek.

Puszczyk uralski

Kwiczoł

Drozd obrożny

Jarząbek

Dzięcioł trójpalczasty

Gatunki pontyjskie stanowią rzadki element naszej fauny. Należą do nich: muchówka białoszja, żoła, dzięcioł syberyjski.

Zagrożenia płynące z rozwoju cywilizacji w różny sposób wpływają na rozwój świata zwierzęcego. Mogą one być dwojakie

- Bezpośrednie – związane np. z redukcją liczebności zwierząt uważanych w chwili obecnej za niepotrzebne lub szkodliwe,
- Pośrednie – Wynikające z dokonywania poprzez

człowieka zmian w środowisku przyrodniczym w następstwie prowadzonej gospodarki.

Ochronie gatunkowej w Polsce podlega ponad 400 gatunków, z liczby tej około 100 gatunków kręgowców występuje na terenie Gminy Lubenia.

Najliczniej reprezentowana jest awifauna objęta ochroną, licząca ponad 50 gatunków. Występują tu m.in.: bocian biały, krogulec, myszołów zwyczajny, pustułka, turkawka, kukułka, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł zielony, skowronek polny, jaskółka dymówka, pliszka górska, pliszka siwa, rudzik, słowik szary, strzyżyk, kłaskawka, cierniówka, śpiewak, pierwiosnek, piecuszek, sikory, pełzacze i inne.

Z gromady ssaków ochroną gatunkową objętych jest ponad 20 gatunków. Grupę tę reprezentują między innymi: jeż wschodni, ryjówka aksamitna, kozatka, gronostaj, łasica.

Ryjówka aksamitna

Kozatka

Gronostaj

Wszystkie występujące na naszym terenie gady (5 gatunków) objęte są ochroną gatunkową. Są to : jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec, zaskroniec, oraz żmija zygzakowata.

Jaszczurka żyworodna

Żmija zygzakowata

Jaszczurka zwinka

Padalec zwyczajny

Zaskroniec

Z gromady płazów ochronie gatunkowej podlega 15 gatunków . Reprezentują je m.in. salamandra plamista, traszka karpacka, kumak górski, ropucha szara, rzekotka drzewna, żaba trawna i inne.

Salamandra plamista

Traszka karpacka

Żaba trawna

Kumak górski

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**.

7. Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty

Za pomniki przyrody żywej mogą być uznawane np. pojedyncze drzewa lub ich skupiska oraz grupy krzewów odznaczające się znacznym wiekiem, okazałymi rozmiarami, oryginalnym kształtem, rzadkością występowania lub innymi cechami wyróżniającymi egzemplarze wśród pozostałych tego gatunku.

Lubeni i dąb szypułkowy dz. nr 165 własność Parafia Rzymsko – Katolicka w Lubeni.

W Polsce obecnie funkcjonują dwie formy ochrony gatunkowej roślin: ochrona całkowita i ochrona częściowa

Na terenie Lubeni nie ma pomników przyrody, Proponowane do ochrony pomnikowej są lipy szerokolistne i drobnolistne zlokalizowane m.in. (działka Nr 105 własność Pani Stanisława Wróbel, dz. nr 126/1 własność Pani Rutka Małgorzata, dz. nr 1979 własność Kościołek Maria, dz. Nr 165 własność Parafia Rzymsko – Katolicka w Lubeni oraz jawor dz. Nr 221 własność Parafia Rzymsko – Katolicka w

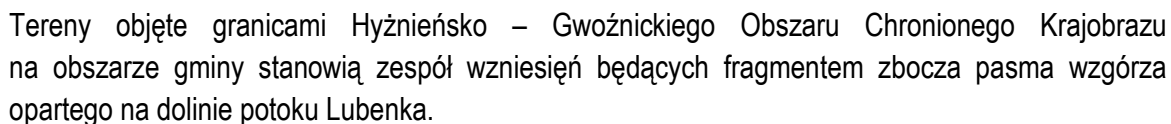
Cennym obszarem ze względu na zachowane nagrobki jest cmentarz parafialny w Lubeni przylegający do granicy z Siedliskami. Cmentarzowi towarzyszy starodrzew, który podkreśla i uczytelnia jego rolę w krajobrazie gminy.

Ważnym obszarem jest Hyżnieńsko-Gwoźnicki obszar chronionego krajobrazu

Znaczna część gminy Lubenia (powierzchnia 1400 ha, ok. 26%), leży w Hyżnieńsko-Gwoźnickim Obszarze Chronionego

Krajobrazu. Lasy w granicach tego obszaru zajmują około 550 ha.

Cennym obszarem przyrodniczym jest Hyżnieńsko Woźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu. Granica Hyżnieńsko - Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na obszarze gminy Lubenia przebiega wzdłuż dróg publicznych prowadzących od zachodu z przysiółka Zaklikówka w gminie Niebylec w kierunku wschodnim przez Solonkę i Straszędzie, a następnie południowym w kierunku

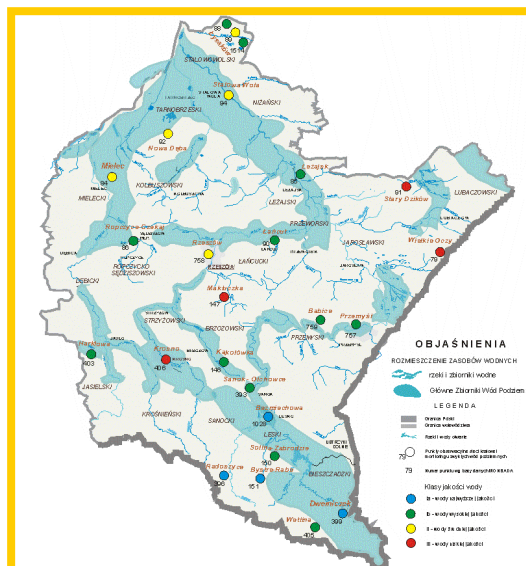
Wysokości wzniesień w granicach Hyżnieńsko – Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wahają się od 265 m. do 457 m. n.p.m.

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) -
małe

8. Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy, wody podziemne)

Oś hydrologiczną gminy stanowi rzeka Lubenka, która wraz z koncentrycznie rozwiniętą siecią dopływów stanowi prawobrzeżny dopływ Wisłoka przepływającego wzdłuż północno – zachodniej granicy gminy . Na obszarze gminy i jednocześnie miejscowości Lubenia można wyróżnić rejon występowania pierwszego poziomu wód gruntowych

- Główne doliny rzeczne Wisłoka i Lubenki . Wody gruntowe występują tu głównie w obrębie warstw trudnoprzepuszczalnych – mad. Nie tworzą one

jednolitego zwierciadła, lecz występują w formie lokalnych sączeń we wkładach i przewarstwieniach piaszczystych a ich poziom związany jest z reżimem hydrologicznym rzek.

- Obszary pozadolinne. Pierwszy poziom wód gruntowych występuje na ogół w trudnoprzepuszczalnych utworach zboczowych (stanowiących utwory gliniaste) w formie sączeń o różnej i zmiennej wydajności.
- Podłoże skalne. Wody mają charakter wód szczelinowych, których zasoby uzależnione są od układu warstw i możliwości retencjonowania wody.
- Wody zmineralizowane. Szereg wysięków wód o chemizmie związanym ze składem chemicznym skał., w których występują. Są to głównie solanki (Solonka) i wodorowęglanowo – wapniowe. Słaba mineralizacja wód nie pozwala na ich szersze wykorzystywanie, a jedynie są wykorzystywane lokalnie.

Zasoby wód w gminie są wystarczające, ale wydajność studni jest mała. Dlatego zaprojektowano sieć wodociagową wraz ze stacją uzdatniania wody. Obecnie po uzyskaniu pozwolenia na budowę i złożeniu wniosku o dofinansowanie gmina oczekuje na wyniki oceny wniosku.

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **małe**

9. Podłoże, warunki hydrologiczne

Budowa gminy Lubenia jest dość zróżnicowana pod względem geologicznym, wyróżniamy:

- Obszary dolinne, głównie dolina Wisłoka i Lubenki oraz większe jej dopływy, wypełnione są utworami aluwialnymi kilkumetrowej miąższości, wykształcone głównie jak średnio nośne pyły i gliny pylaste, lokalnie wśród aluwów występują serie piaszczysto – żwirowe eksploatowane do celów gospodarczych.
- Obszary pozadolinne zbudowane z utworów fiszowych zróżnicowanych litologicznie.
- Północny skraj gminy (Siedliska) leży na pograniczu Zapadliska Przedkarpackiego wypełnionego ilami krakowieckimi, wśród których występują wapienie i gipsy.

Zasoby wód w Gminie są wystarczające ale wydajność studni jest mała. Na terenie gminy Lubenia występują trudne warunki hydrogeologiczne na wykonanie zorganizowanego zaopatrzenia w wodę w postaci wodociągu. Na terasie niskiej doliny Wisłoka występują warunki ujęcia wód w głębszych. Gmina Lubenia jest na etapie tworzenia zorganizowanego kompleksowego rozwiązania systemu zaopatrzenia w wodę. Jednostki gospodarcze oraz ludność we własnym zakresie wykonała lokalne ujęcia wody z istniejących źródeł i studni kopanych na własnych posesjach. Mieszkańcy gminy zaopatrują się z własnych źródeł wody. Stan sanitarny ujęć jest niekontrolowany, a jakość wody nie jest zbadana. W związku z faktem, iż zanieczyszczenia mikrobiologiczne (między innymi bakterie z grupy *Coli*, *Klebsiella*, grzyby toksynotwórcze *Alternaria*, *Aspergillus*, *Fusarium*, *Cladosporium* itd.) oraz niektóre metale ciężkie mają zdolność do przesiąkania w dużych stężeniach na odległość 40-190 m od zbiorników gnilnych, jest niemal pewne że występują w lokalnych studniach gospodarstw z Straszycza, Solonki i Lubeni. Tym samym oczywiste jest zagrożenie dla ujęcia wody pitnej dla aglomeracji rzeszowskiej, położone 4 km poniżej zrzutu ścieków z obecnej oczyszczalni w Siedliskach. W sierpniu 2013 r. planuje się oddanie do użytkowania sieci wodociągowej wraz ze stacją uzdatniania wody zaopatrującą mieszkańców w wodę uzdatnioną do picia.

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**

10. Gleby

Na obszarze Lubeni przeważają gleby dobre i bardzo dobre wytworzone z pyłów ilastych stanowiące bazę dla rozwoju produkcji rolnej na gruntach ornych. Przeważają gleby mady wysokich klas bonitacyjnych (II-IVa). W Lubeni występuje kilka rodzajów gleb. Na łagodnych stokach wniesień gleba w kolorze żółtawym to less. Na szczytach wzniesień i stromych zboczach less został wymyty, a to co pozostało i kolorem przypomina less to glina. Na terenach płaskich, gleba ma charakter

mulisty tzn. pochodzi z okresu kiedy były tam bagna zalewane przez wody rzeczne. Są to gleby żyzne pszenno – buraczane.

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**.

11. Kopaliny

Największą doliną stanowiącą jednocześnie oś wsi i gminy jest dolina rzeki Lubenki o szerokim prawie 100 m i górnym i ok. 300 m w dolnym jej biegu. Jej dno wypełniają piaski, poziomy próg na zboczu opuszczający się stromym spadkiem ku rzece, tzw. terasa. Można też spotkać sytkie materiały skalne w postaci żwirów, pisków, ilów tzw. aluwia. Tereny wioski leżące powyżej doliny zbudowane są przede wszystkim z utworów fliszowych, czyli grubej serii zlepieńców, pochodzących z niszczenia wypiętrzających się

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **małe**

12. Drogi (dostępność komunikacyjna)

Na terenie gminy Lubenia występują jedynie drogi powiatowe i gminne. Zgodnie z nowym podziałem dróg publicznych na terenie gminy przebiega 6 dróg powiatowych. Drogi te stanowią zasadniczy układ komunikacyjny gminy obsługujący cały teren gminy tj. podstawowe jednostki osadnicze i podstawowe obszary funkcjonalne. Sieć dróg powiatowych umożliwia powiązania funkcjonalne i komunikacyjne z przyległymi obszarami. Uzupełnienie sieci dróg powiatowych stanowią drogi gminne. Obsługują one głównie przyległą zabudowę na terenie

poszczególnych miejscowości gminy.

Przez teren Lubeni przebiega trzy drogi powiatowe :
Nr 586 Lubenia – Siedliska – Tyczyn, Nr 598 Lubenia – Połomia, Nr 599 Babica – Lubenia-Błażowa. Ostatnia z nich w kierunku od drogi krajowej w Babica biegnie w kierunku Błażowej, stanowi główny szlak komunikacyjny z Rzeszowem oraz drogę alternatywną komunikacji z południem Polski (Krosno, Sanok itp.). Z drogami powiatowymi łączą się drogi gminne i wewnętrzne.

Bardzo dobrze utrzymana sieć dróg stanowi wyznacznik Gminy w całym województwie. W okresie letnim corocznie na drogach Lubenii

organizowany jest etap Rajdu Rzeszowskiego stanowiącego etap w Mistrzostwach Samochodowych

Polski.

Z sieci dróg korzystają też organizatorzy Rajdu Pojazdów Zabytkowych organizowanego co roku na terenie gminy.

Dobre drogi zachęcają do korzystania przez turystów , głównie rowerzystów ale także coraz częściej pieszych - „nordic walking” W wsi Lubenia podobnie jak we wszystkich miejscowościach gminy bardzo dba się o stan dróg i dostępność komunikacyjną.

Przez centrum wsi prowadzi droga powiatowa relacji Lubenia – Błażowa, która została zmodernizowana wraz z wybudowaniem nowych chodników . Natężenie ruchu na niej jest bardzo duże gdyż stanowi ona alternatywne połączenie z Rzeszowem wobec trudno przejezdnej Boguchwały.

Drogi ciągle eksploatowane wymagają stałych remontów i modernizacji. Są one prowadzone sukcesywnie w miarę potrzeb. Modernizuje się drogi, parkingi, mosty.

Modernizowane są też drogi niższej kategorii, tzw. drogi wewnętrzne. Budowa nowych i poprawa stanu

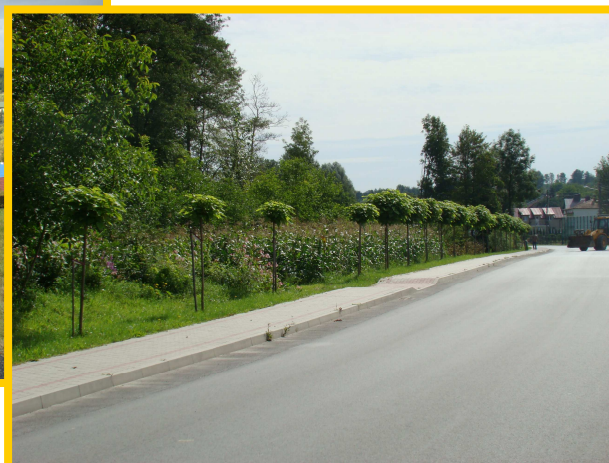
istniejących dróg sprawia że rozwija się budownictwo mieszkaniowe wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Zimą drogi wraz z chodnikami są odśnieżane, Znaczna część dróg jest oświetlona.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **wyróżniające wieś**

13. Walory architektury wiejskiej

Na terenie Lubeni nie zachowały się do chwili obecnej żadne zespoły dworskie. W miejscowości zachowało się już niewiele wiejskiej zabudowy drewnianej. Są to najczęściej budynki gospodarcze ale spotykamy też mieszkalne. Najczęściej to skromne drewniane domy o konstrukcji zrębowej. Dachy starszych domów są najczęściej czterospadowe, później dwuspadowe., pierwotnie kryte strzechą. Ściany domów często są oszalowane pionowo, niektóre posiadają ganki od strony głównej drogi. Zachowały się nieliczne całe zagrody z przełomu XIX i XX wieku. Ważnym elementem zagrody była murowana piwnica.

Wg rejestru Konserwatora Zabytków do dziś zachowały się :

Lp	Obiekt	Adres	Materiał	Datowanie	Użytkownicy
1	Kościół parafialny p.w. św. Urszuli	Nr 27	Mur.	1925-1931	Obiekt posiada kartę ewidencyjną białą
2	Kapliczka	Obok 124	Mur.	Po poł XIX w.	
3	Kapliczka	Obok 267	Mur.	1922 r.	
4	Kapliczka	Obok 524	Mur.	Ok. poł. XIX w.	Obiekt posiada kartę ewidencyjną zieloną
5	Kapliczka	Obok 647	Mur.	ok. ćw. XIX w.	Obiekt posiada kartę ewidencyjną zieloną
6	Zagroda młynarska – dom	Nr 486		4 ćw. XIX w.	Ob.elekt.
7	Zagroda młynarska – młyn wodny	Nr 486	Mur.	1925 r.	Remont 2002 r.
8	Dom	Nr 136		4 ćw. XIX w.	
9	Dom	Nr 259		Po 1914 r.	
10	Kapliczka	Obok 630 A	Mur.	I poł. XX w.	
11	Dom	Nr 811		XIX/XX w.	
12	Kapliczka		Mur.	4 ćw. XIX w.	

Lubenia jest wsią z rodowodem średniowiecznym. Zabudowa zagrodowa miała formę łańcuchówki, biegnącej przez wieś. Były tam wyłącznie chałupy zagrodników, budników, i chałupników. W momencie rozmierzania nadziałów na osadników nałożono układ łańowy na istniejący wcześniej niwowy.

Architekturę wiejską Lubeni kształtują także

niezadko jeszcze występujące domy drewniane, gankiem zwrócone do drogi, pozostałość minionej epoki. Kiedyś symbol bogactwa i pozycji społecznej. Dziś wzbudzają sentyment dla kunsztu budownictwa minionych czasów. Widać, że nadgryzł ich zbyt boleśnie „zab czasu”..

Znaczenie zasobu: (małe – duże – wyróżniające wieś) - **duże**

Kapliczki omówiono szerzej w rozdziale „osobliwości kulturowe”

14. Walory ukształtowania przestrzeni publicznej

W Lubeni występuje niekorzystny funkcjonalnie i przestrzennie system zagospodarowania obszarów osadniczych powodujących znaczną koncentrację zabudowy wzdłuż głównych dróg i utrudniający uruchomienie drugiej linii zabudowy, a jednocześnie dość duże rozproszenie zabudowy. Choć przyznać należy że w porównaniu z innymi miejscowościami gminy jest ono średnio rozproszone. Niemniej jednak niejednokrotnie zabudowa pojawia się w miejscach fizjograficznie i funkcjonalnie nieuzasadnionych.

Bardzo korzystna jest natomiast koncentracja usług ułatwiająca korzystanie z nich, a jednocześnie nawiązywanie kontaktów społecznych.

„Centrum wsi” to teren wokół Urzędu Gminy, Domu Kultury, Biblioteki, OSP, GOK-U, GOSP-u, Biura Pośrednictwa Pracy, Poczty, Banku Spółdzielczego, Ośrodka Zdrowia, Szkoły Podstawowej, Kościoła i Ispy, Placu targowego,

stadionu sportowego oraz do niedawna Policji a także sklepów w centrum wsi.

Lubenia zmieniała się. W 1954 roku powstaje pierwszy w historii Lubenii punkt fclczerski. Jego szybki rozwój owocuje otwarciem w 1961 roku pierwszego małego Ośrodka Zdrowia a w latach 1974 – 1982 już nowoczesnego, na miarę XX wieku budynku. W tym samym czasie rozbudowany zostaje Dom Ludowy – załazek przyszłego Gminnego Ośrodka Kultury. Wielkim udogodnieniem dla życia mieszkańców było wybudowanie w latach 1954/55 mostu przez Wisłok w Babicy, który był swoistym „oknem na świat”.

W 1955 roku Lubenia staje się samodzielną jednostką administracyjną, po utworzeniu Gromadzkiej Rady Narodowej. Rozwijają się inne instytucje jak Spółdzielnia Samopomocy Chłopskiej, dzisiejszy GS, poczta, Bank Spółdzielczy oraz sklepy. W 1958 roku wieś zostaje zelektryfikowana a w następnych

latach zostaje wybudowana nowa droga, jej oświetlenie oraz sieć gazyfikacyjna i telefoniczna.

W 1986 roku pomyślnie kończy się budowa nowego, nowoczesnego, na miarę XXI wieku budynku Szkoły Podstawowej, która jest niewątpliwie wielką chlubą mieszkańców.

Powstanie Biblioteki Publicznej w Lubeni datuje się na lata powojenne, gdyż nie ma informacji potwierdzających jej istnienie przed drugą wojną światową. Z zapisu w kronice biblioteki wynika, iż data powołania Gromadzkiej Biblioteki

Publicznej w Lubeni z siedzibą w Domu Ludowym to - 29 październik 1957 r. Księgozbiór liczył wówczas 462 wol. i zarejestrowano 138 czytelników.

- 1958 - biblioteka zostaje przeniesiona do szkoły w której mieściła się raz na korytarzu raz w kuchni nauczycielki.
- 10.X.1959 placówka otrzymuje nowe pomieszczenie po dawnym Urzędzie Poczty znajdującym się w Domu Ludowym.
- 1961 dobytek Gromadzkiej Biblioteki Publicznej znowu musi zmienić miejsce swego pobytu na lokal prywatny Franciszki Kopiec.
- 10.XI.1963 na sesji Gromadzkiej Rady Narodowej uchwała się zmianę lokum biblioteki - do prywatnego domu p. Władysława Grzebyka.
- 1971 po wielu latach oczekiwań na stabilizację zostaje wreszcie przeniesiona do Domu Ludowego. Radość nie trwa jednak długo. Kolejna eksmisja – tym razem do pomieszczenia w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, gdzie panują spartańskie warunki pracy.
- 1974 po zmianach administracyjnych w kraju instytucja zmienia nazwę na - Biblioteka Publiczna Gminy Lubenia i otrzymuje pod zarząd Wiejskie Biblioteki Publiczne w Siedliskach i Straszylu, stanowiące jej Filie.
- 1976 staraniem ówczesnego kierownika p. Barbary Sokołowskiej kolejne przenosiny do prywatnego domu p. Antoniego Biedy. Następują też zmiany kadrowe – kierownictwo obejmuje p. Józefa Bieda.
- 2.XI.1982 biblioteka po raz kolejny zostaje ulokowana w prywatnym domu – tym razem u p. Józefy Mazur. Zakupiono wiele nowych rzeczy niezbędnych do wyposażenia.
- 10.02.1983 wizytę w bibliotece składa wojewoda d/s. kultury i oświaty mgr S. Król. Był bardzo zadowolony z urządzenia biblioteki i panującego porządku.

- 15.02.1983 dramat – placówka zostaje częściowo zniszczona przez pożar, który spowodował „wielki bałagan”. Pocieszeniem był fakt, że księgozbiór został nienaruszony.
- 1.06.1988 instytucja jest gościem w nowym lokalu u p. Franciszka Słowika mając do dyspozycji 4 wygodne pomieszczenia, ale znajduje się ponad kilometr od centrum wsi.
- 1992 dzięki dobrej woli Wójta, Zarządu i Rady Gminy Biblioteka Publiczna zostaje przeniesiona do budynku Urzędu Gminy i tutaj funkcjonuje do dnia dzisiejszego
- 1997 - generalny remont biblioteki. Nareszcie po 35 latach istnienia zapanowały godne warunki dla funkcjonowania tejże instytucji. Następują zmiany kadrowe - odchodzi na emeryturę p. Józefa Bieda. Jej miejsce zajmuje bibliotekarka tej placówki p. Alicja Warzybok

- 2000 – biblioteka staje się instytucją kultury i zmienia nazwę na Gminną Bibliotekę Publiczną, a Rada Gminy zatwierdza nowy statut.
- 2000 - 2007 rozpoczęcie komputeryzacji i czas wdrażania nowych technologii informacyjnych.

Historia Biblioteki to również ludzie, którzy z zaangażowaniem związali swój los z tą instytucją. Początkowo obsada była jednoosobowa. Wraz ze wzrostem liczby czytelników, zadań i obowiązków oraz przejęcia pod zarząd bibliotek wiejskich wsi Straszyska i Siedlisk jako Filii wzrosło zatrudnienie. ciągu pięćdziesięciu lat istnienia Biblioteka zmieniła lokalizację około dziesięć razy. Już od samego początku powstania nie miała szczęścia do stałego lokalu. Od jej utworzenia „tułała” się po domach prywatnych, gdzie warunki były zazwyczaj niesprzyjające krzewieniu kultury i czytelnictwa wśród mieszkańców wsi i gminy.

Zmiany lokali wiązały się z ciągłymi remontami, przewozem księgozbioru, który niejednokrotnie ulegał uszkodzeniu. Lokale były niedogrzone i składały się zazwyczaj z 2-3 pomieszczeń co było uciążliwe w obsłudze czytelników, a na domiar znajdowały się z dala od centrum gminy.

To placówka obsługująca dorosłych, młodzież i dzieci. Zasadniczym rodzajem zbiorów w GBP są książki. Stan księgozbioru na półrocze 2007r. razem z filiami wyniósł 38 127 wol. Struktura księgozbioru przedstawia się następująco:

- literatura piękna dla dzieci – 11 543 wol.
- literatura piękna dla dorosłych – 14 600 wol.
- z innych działów wiedzy – 11984 wol.

Biblioteka razem z filiami prenumeruje 28 tytułów czasopism w tym 10 dla dzieci, 6 fachowe, reszta to tytuły dla dorosłych.

Biblioteka gromadzi również publikacje informacyjne, materiały dotyczące regionu w którym działa. Księgozbiór ma charakter wielodzielnicowy. Zbiory uzupełniane są systematycznie, celowo i bardzo starannie pod zapotrzebowanie i zainteresowania czytelników. Są w dobrym stanie, na bieżąco komputerowo opracowywane i udostępniane czytelnikom. Księgozbiór jest systematycznie poddawany selekcji, co gwarantuje jego aktualność. Dużym zainteresowaniem cieszą się pozycje księgozbioru podręcznego, które jako rzetelne źródło informacji stanowią podstawową formę poszerzania wiedzy w zakresie naukowym. Przez kilka ostatnich lat nasza placówka znajduje się w czołówce bibliotek, które osiągnęły najwyższy wskaźnik normatywny zakupu książek w skali województwa (od 20,2 do 36,8 książek na 100 mieszkańców).

Bardzo ważnym elementem kształtującym wieś jest Bank Spółdzielczy w Lubeni. Ponad 90 % mieszkańców Gminy korzysta z usług tego banku.

Stworzony dla mieszkańców i przez mieszkańców zgodnie z ideą jaką przyświecała jego powstaniu służy lokalnej społeczności.

W niedalekiej odległości mieści się Szkoła

Podstawowa w Lubeni oraz plac pod boisko sportowe wykorzystywany obecnie przez mieszkańców wsi, jednak wymagający gruntownej modernizacji.

W obecnym budynku szkoła funkcjonuje od 01.09.1986

r. Jest największą placówką oświatową na terenie gminy Lubenia. Budynek szkoły jest przestronny, sale lekcyjne i korytarze są czyste, estetyczne i kolorowo urządzone, zapewniają bardzo dobre, bezpieczne oraz przyjazne warunki nauki. Społeczność uczniowską stanowią dzieci ze wsi

Lubenia, Siedliska i Sołonka. Z tych dwóch ostatnich miejscowości uczniowie dowożeni są autobusami szkolnymi (ze Sołonki klasy od IV do VI a z Siedlisk klasy od 0 do VI). W szkole funkcjonuje 14 oddziałów (klasy 0 - VI) w systemie jednozmianowym. Szkoła posiada 15 sal lekcyjnych, pełno wymiarową salę gimnastyczną wraz z zapleczem, siłownię i salę korekcyjną, dwie pracownie komputerowe z dostępem do Internetu, bibliotekę z czytelną, 3

boiska szkolne (2 duże, 1 mniejsze), gabinet higieniczno - lekarski, wydzielone szatnie, jadalnię, sklepik szkolny i pomieszczenia socjalne dla pracowników. Już od klasy 0 uczniowie uczą się języka angielskiego. W klasach I - III prowadzone są zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze, w klasie III zajęcia komputerowe. W szkole prowadzone są zajęcia pozalekcyjne kółko polonistyczne, matematyczne, j. angielskiego, kółko plastyczne, teatralne dla klas młodszych. Na terenie szkoły działa Samorząd Uczniowski, Uczniowski Klub Sportowy oraz współpracujący WODR w Boguchwale Klub 4 H. Aktywnie działa i współpracuje ze szkołą Rada Rodziców.

Pierwsze wzmianki o zorganizowanym nauczaniu w Lubeni pochodzą już z XV i XVI wieku, kiedy to prawdopodobnie istniała przyparafialna szkółka, w której odbywało się nauczanie religii, śpiewu kościelnego i pisanie w języku łacińskim. Udokumentowany rozwój szkolnictwa we wsi Lubenia i okolicznych wioskach przypada na okres II połowy XIX wieku. Wtedy to w roku 1866 otwarta została w Lubeni Szkoła Ludowa, której założycielami byli mieszkańcy wsi wraz z księdzem Ignacym Zielińskim na czele.

Pierwszym nauczycielem świeckim był organista Wojciech Leszczyński. W roku szkolnym 1866/67 na lekcje uczęszczało 68 chłopców i 41 dziewcząt. Do wybuchu I Wojny Światowej funkcjonowały na terenie gminy Lubenia szkoły w Straszylu, Siedliskach i Lubeni, a po I wojnie także w Sołonce oraz w przysiółku Obręczna. Uczyło się w nich (zależnie od możliwości) ok. 500 uczniów.

Po odzyskaniu niepodległości odbudowano oświatę w Lubeni w kształcie z przed wojny, a jednocześnie utworzono możliwości uzyskania podstawowego wykształcenia wszystkim dzieciom we wsi, a przede wszystkim nauki pisania i czytania. W czasie okupacji hitlerowskiej (1939 - 1944) szkoła w Lubeni prowadziła działalność oświatową pod ścisłą kontrolą okupanta, a równocześnie odbywało się konspiracyjne nauczanie w domach lubeńskich chłopów, co umożliwiło 8 osobom zdanie tzw. małej matury.

W okresie PRL rozwój oświaty w Lubeni podobnie jak w całym kraju przyniósł przede wszystkim likwidację analfabetyzmu oraz stworzona została możliwość dalszego kształcenia się lubeńskiej młodzieży. W samej Lubeni powstały trzy szkoły podstawowe na Maternówce, Obręcznej i w centrum wioski. Szybki rozwój gospodarczy Polski spowodował migrację ludności wiejskiej do pobliskiego Rzeszowa, przysiółki zaczęły pustoszeć i dwie z tych szkół zlikwidowano w latach siedemdziesiątych.

Budynek szkolny w centrum wioski był mocno zniszczony, nie podjęto remontu tej szkoły i budynek zaczął zagrażać bezpieczeństwu uczniów. W tym czasie rozpoczęto budowę nowego obiektu a w 1986 roku oddano do użytku dużą i przestronną oraz bogato wyposażoną szkołę. Aktualnie uczęszczają do niej uczniowie z Sołonki, Siedlisk oraz z Lubeni.

Stary budynek szkoły uległ takim zniszczeniom, że nie nadawał się już do remontu, w 2000 roku został rozebrany a nam pozostały jedynie zdjęcia i wspomnienia... Obecnie Szkoła Podstawowa w Lubeni stanowi nowoczesny ośrodek kształcenia podstawowego w zakresie nauczania zintegrowanego i blokowego w klasach 0 - III i IV - VI. Jest jednocześnie miejscem żywej i bogatej tradycji związanej z powstaniem i rozwojem oświaty w Lubeni.

Od 2008 r. w SP w Lubeni istnieje przedszkole. Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Lubeni funkcjonuje od pięciu lat. Jako swoje naczelne zadanie stawia dbanie o wszechstronny rozwój wszystkich uczęszczających do

przedszkola dzieci. Obecnie do przedszkola uczęszczają dzieci, które są

zorganizowane w trzech grupach wiekowych (gr I- 3- latki, gr II- 4- latki, gr III- 5 latki). Posiadamy trzy, jasne, kolorowe i dobrze wyposażonych w zabawki i pomoce dydaktyczne sale, które zapewniają naszym wychowankom bardzo dobre warunki do nauki, zabawy i rozwijania ich zainteresowań. Przedszkolakami zajmują się nauczyciele posiadający odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym. Nauczycielom w sprawowaniu opieki nad dziećmi pomaga personel pomocniczy. Przedszkole posiada duży ogród wyposażony w sprzęt służący do dzieciom do zabawy, pozwalający dzieciom mile spędzać czas na świeżym powietrzu.

wszechstronny rozwój dziecka, a w szczególności rozwijanie jego wyobraźni, kreatywności oraz przygotowanie go do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym

Jednym z ważniejszych elementów przestrzeni publicznej są kościół parafialny. Historię kościoła omówiono w rozdziale „Osobliwości kulturowe”

Duże znaczenie dla wsi ma powstały w 2009 r. plac zabaw i nieco wcześniej targ , na którym co sobotę odbywa się jarmark.

•W roku szkolnym 2012/2013 w Oddziale Przedszkolnym realizowany jest Program Edukacji artystycznej Wychowanie przez sztukę Uczy-Rozwija-Bawi. W ramach realizacji projektu podejmujemy szereg działań mających na celu

Takie ukształtowanie terenu i ułożenie obiektów kształtujących życie kulturalne i społeczne wsi korzystnie wpływa na jego jakość. Wszystkie najważniejsze obiekty dla mieszkańców wsi takie jak Kościół, Szkoła, Ośrodek Zdrowia, Dom Kultury, Biblioteka , Plac zabaw itp. mieszczą się w pobliżu, co ułatwia życie mieszkańcom.

Znaczenie waloru (małe, duże , wyróżniające wieś) - **duże**

wszechstronny rozwój dziecka, a w szczególności rozwijanie jego wyobraźni, kreatywności oraz przygotowanie go do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym

Jednym z ważniejszych elementów przestrzeni publicznej są kościół parafialny. Historię kościoła omówiono w rozdziale „Osobliwości kulturowe”

Duże znaczenie dla wsi ma powstały w 2009 r. plac zabaw i nieco wcześniej targ, na którym co sobotę odbywa się jarmark.

•W roku szkolnym 2012/2013 w Oddziale Przedszkolnym realizowany jest Program Edukacji artystycznej Wychowanie przez sztukę Uczy-Rozwija-Bawi. W ramach realizacji projektu podejmujemy szereg działań mających na celu

Takie ukształtowanie terenu i ułożenie obiektów kształtujących życie kulturalne i społeczne wsi korzystnie wpływa na jego jakość. Wszystkie najważniejsze obiekty dla mieszkańców wsi takie jak Kościół, Szkoła, Ośrodek Zdrowia, Dom Kultury, Biblioteka, Plac zabaw itp. mieszczą się w pobliżu, co ułatwia życie mieszkańcom.

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) - **duże**

15. Osobliwości kulturowe

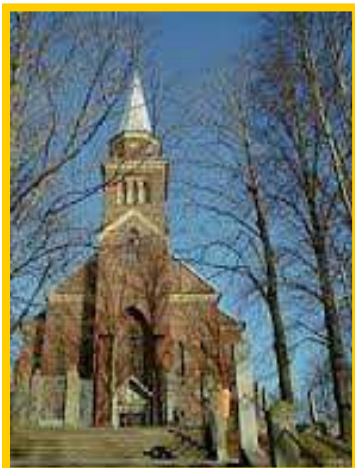
Kościół parafialny: murowany, zbudowany w latach 1926-1931, poświęcony w 1931 r., konsekrowany w 1939 r.

W 1359 r. król Kazimierz Wielki powierzył trzem braciom: Pawłowi, Jakubowi i Mikołajowi osadzenie wsi Lubenia na prawie magdeburskim. Wcześniej uzyskując prawo osadnicze Lubenia bardzo prężnie rozwijała się stając się osadą trwałą i znaczącą. Data 1392 r. traktowana

jest umownie jako początek parafii, gdyż pojawia się jako pierwsza w źródłach historycznych. Według tradycji Lubenia miała kilka kościołów drewnianych, które uległy zniszczeniu. Mikołaj Rafał de Stangerberg Kostka, kapitan zamku malborskiego lub ktoś z jego przodków miał wybudować w 1739 r., według tradycji, kościół w Lubeni pod wezwaniem św. Urszuli i Towarzyszek. W 1745 r. bp Wacław Sierakowski konsekrował drewniany kościółek modrzewiowy. W XVI i XVII w. Lubenię nękały liczne najazdy Tatarów i epidemie chorób zakaźnych. Stąd nie wiadomo co stało się z poprzednim kościołem. Kościół z 1745 r.

posiadał murowaną zakrystię. W grudniu 1923 r. probostwo objął ks. Józef Urbanek, który skupił wokół siebie liczną grupę parafian i doprowadził do zbudowania nowego, murowanego kościoła w Lubeni w 1926 r. W 1929 r. dekretem bpa Anatola Nowaka została utworzona parafia w Straszylu w skład której weszła także Sołonka.

Stary kościół z Lubeni został tam przeniesiony i 08.12.1929 r. poświęcony przez proboszcza lubeńskiego, ks. Józefa Urbanka. W Lubeni w 1928 r. odprawiono pierwsze nabożeństwo w nowym kościele. W 1931 r. ukończono wieżę, a w 1939 r. kościół został konsekrowany. W okresie powojennym za czasów proboszczowania ks. Stanisława Króla powstało dwa nowe kościoły w Zarzeczcu i Siedliskach. W 1982 r. w Siedliskach erygowano nową parafię.

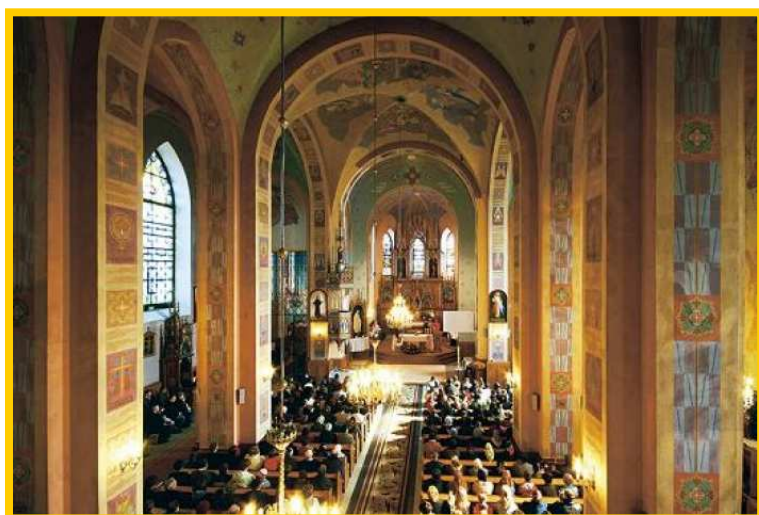
Zespół kościelny w Lubeni składa się z kościoła, plebani i otaczającego kościół starodrzewia.

Kościół parafialny pw. św. Urszuli w Lubeni usytuowany jest w północno – wschodniej części wsi, około 100 m od głównej drogi prowadzącej przez wieś, na zboczu góry. Wzniesiony został na północ od miejsca, gdzie stał poprzedni kościół, istniejący tutaj już w XVIII w., który w 1929 r. przeniesiony został do sąsiedniej wsi Straszędzie. Obecnie istniejący neogotycki kościół parafialny został wzniesiony w latach 1928-1931. Wybudowano go z czerwonej palonej cegły, na

zaprawie wapienno – cementowej, posadowiono na kamiennym podmurowaniu.

Jest to kościół trzynawowy z transeptem, posiada trójbocznie zamknięte prezbiterium (zwrócone na północny wschód) i wieżę na osi elewacji głównej. Po bokach wieży umieszczone są niewielkie przedsionki. Po obu stronach prezbiterium znajdują się prostokątne pomieszczenia – m.in. zakrystia.

Wnętrza świątyni sklepione są krzyżowo na gurtach, w niektórych pomieszczeniach występują stropy płaskie. Pomiedzy nawami rozmieszczone są filary wzniesione na rzucie krzyża greckiego.

Do zabytków architektury sakralnej na terenie gminy Lubenia zaliczyć można także przydrożne kapliczki. Najliczniej reprezentowane są kapliczki murowane z kamienia bądź cegły. W grupie tej wyodrębnić można kilka typów kapliczek, z których najbardziej okazałe są kapliczki domkowe, tzw. mieszczące zamknięte wnętrze, do którego można wejść. W tej grupie często spotkać można kapliczki bardzo okazałe, z dekoracyjnymi szczytami przypominającymi elewacje frontowe kościołów.

Kapliczkę, tego samego typu, lecz o dużo skromniejszej architekturze i mocno przebudowaną, zobaczyć można również w Lubeni. Usytuowana jest ona po północnej stronie drogi prowadzącej przez wieś, obok domu nr 124 A.

Wzniesiona została prawdopodobnie w 1 ćw. XX w. Pierwotnie kapliczka ta była tynkowana, obecnie obłożona jest betonowymi płytkami o fakturze kamienia (imitującymi kamień) w kolorze szarym i różowym.

Wzniesiona została na planie prostokąta zbliżonego do kwadratu. Przykryta jest dwuspadowym dachem, pokrytym dachówką - karpiówką. W szczycie frontowym umieszczona jest mała, prostokątna wnęka zamknięta trójkątnie, w której ustawiono figurkę św. Józefa z Dzieciątkiem. Wnęka ta nie jest zaszkłona. Wejście do kapliczki umieszczone jest od wschodu. W prostokątny otwór wejściowy wstawione są obecnie dwuskrzydłowe drewniane drzwi, w górnej części przeszklone. Wewnątrz kapliczki, wzdłuż całej długości ścianki tylnej usytuowana została mensa ołtarzowa, na której ustawiono figurę Matki Bożej Niepokalanie Poczętej. W 1998 r. kapliczka ta przeszła remont, który zasadniczo zmienił jej wygląd zewnętrzny.

Podobną kapliczkę można spotkać w Lubeni. Jest ona usytuowana na wysokiej skarpie w południowej części miejscowości, po zachodniej stronie głównej drogi prowadzącej przez tę wieś, blisko granicy ze Straszędem.

Kapliczka ta ufundowana została w 1922 r. przez Mariannę i Szymona Wilków. Posadowiona jest na dwustopniowym cokole.

Wzniesiona została na planie prostokąta zbliżonego do kwadratu.

Podzielona na trzy kondygnacje, które poprzedzielane są wydatnymi profilowanymi gzymsami. W najniższej kondygnacji zasadniczej bryły kapliczki, od frontu, znajduje się blenda w kształcie prostokąta o ściętych narożach, w której umieszczony został napis informujący o fundatorach kapliczki. W środkowej kondygnacji umieszczona została prostokątna nisza zamknięta półkoliście, w której ustawiono figurę Chrystusa. W górnej kondygnacji kapliczki znajduje się identyczna nisza, a w niej figura Matki Boskiej Bolesnej. W ściankach bocznych na dwóch wyższych kondygnacjach znajdują się prostokątne blendy zamknięte półkoliście. Wysoka bryła kapliczki (jak poprzednia) zwieńczona została skomplikowaną formą daszka w kształcie ściętej piramidy o wklęsłych ściankach. Na jej szczycie ustawiony jest kutły żelazny krzyż z postacią Chrystusa wsparty na niewielkim kamiennym cokole. Kapliczka pomalowana farbą olejną na niebiesko, z białymi gzymsami i płycinami.

Wyjątkową osobiwością jest jednak kapliczka tzw. kapliczka na potoku. Zgodnie z wiejskimi legendami, miało tam miejsce objawienie Matki Bożej. Do dziś w okresie letnim, raz w miesiącu odbywają się tam msze święte, które prowadzą księża z parafii w Lubeni.

Ważną osobiwością są też stanowiska archeologiczne na terenie Lubeni. Poniżej wykaz stanowisk.

Lp.	Stanowisko	Rodzaj stanowiska	Chronologia	AZP
1	Lubenia 1	grodzisko	XI-XII w.	105-76/3
2	Lubenia 2	cmentarzysko	kultura przeworska	105-75/35
3	Lubenia 3	śląd osadnictwa	nieokreślona	105-75/36
4	Lubenia 4	osada	okres rzymski	105-75/37
5	Lubenia 5	osada	nieokreślona	105-75/38
6	Lubenia 6	osada	wczesne średniowiecze	105-75/39
7	Lubenia 7	osada	okres rzymski	105-76/21
8	Lubenia 8	osada	grupa tarnobrzeska	105-76/22
9	Lubenia 9	śląd osadnictwa	grupa tarnobrzeska	105-76/23
10	Lubenia 10			105-76/24
11	Lubenia 11	śląd osadnictwa		106-76/25
12	Lubenia 12	śląd osadnictwa		106-76/26
13	Lubenia 13	śląd osadnictwa		106-76/27
14	Lubenia 14	osada		106-76/28
15	Lubenia 15	osada		106-76/29

16	Lubenia 16	osada, ślad osadnictwa	neolit nieokreślona	106-76/4
17	Lubenia 17	osada		106-76/5
18	Lubenia 18	śląd osadnictwa		106-76/6
19	Lubenia 19	śląd osadnictwa		106-76/7
20	Lubenia 20	osada	średniowiecze	106-76/8
21	Lubenia 21	śląd osadnictwa		106-76/9
22	Lubenia 22	śląd osadnictwa		106-75/7

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) – **duże**

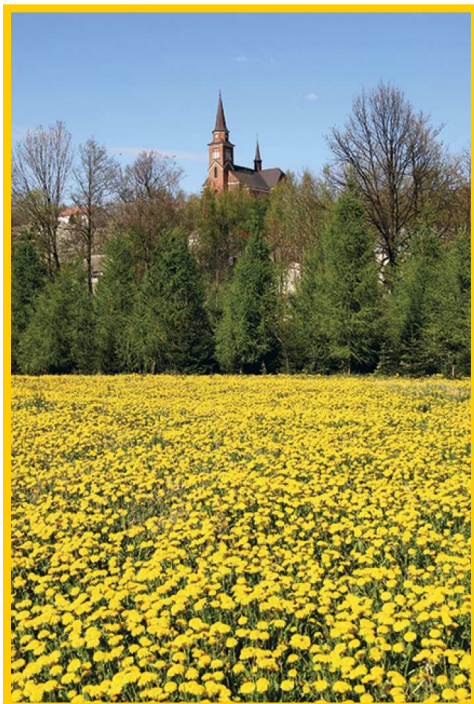

16. Miejsca, osoby i przedmioty kultu

Miejscem szczególnym jest Kościół Parafialny pod wezwaniem św. Urszuli. Parafia erygowana: 1392 r. Adres: Lubenia 26,36-042 Lubenia, tel. 17 871 00 06, 17 871 04 22 - wik. gmina: Lubenia, powiat: rzeszowski, województwo: podkarpackie, proboszcz: Ks. mgr Michał Szuma,

W 1359 r. król Kazimierz Wielki powierzył trzem braciom: Pawłowi, Jakubowi i Mikołajowi osadzenie wsi Lubenia na prawie magdeburskim. Wcześniej uzyskując prawo osadnicze Lubenia bardzo prężnie rozwijała się stając się osadą trwałą i znaczącą. Data 1392 r. traktowana jest umownie jako początek parafii, gdyż pojawia się jako pierwsza w źródłach historycznych. Według tradycji Lubenia miała kilka

kościółów drewnianych, które uległy zniszczeniu. Mikołaj Rafał de Stangerberg Kostka, kapitan zamku malborskiego lub ktoś z jego przodków miał wybudować w 1739 r., według tradycji, kościół w Lubeni pod wezwaniem św. Urszuli i Towarzyszek. W 1745 r. bp Wacław Sierakowski konsekrował drewniany kościółek modrzewiowy. W XVI i XVII w. Lubenię nękały liczne najazdy Tatarów i epidemie chorób zakaźnych. Stąd nie wiadomo co stało się z poprzednim kościołem. Kościół z 1745 r. posiadał murowaną zakrystię. W grudniu 1923 r. probostwo objął ks. Józef Urbanek, który skupił wokół siebie liczną grupę parafian i doprowadził do zbudowania nowego, murowanego kościoła w Lubeni w 1926 r. W 1929 r. dekretem bpa Anatola Nowaka została utworzona parafia w Straszylu w skład której weszła także Sołonka. Stary kościół z Lubeni został tam przeniesiony, i 08.12.1929 r. poświęcony przez proboszcza lubeńskiego, ks. Józefa Urbanka. W Lubeni w 1928 r. odprawiono pierwsze nabożeństwo w nowym kościele. W 1931 r. ukończono wieżę, a w 1939 r. kościół został konsekrowany. W okresie

powojennym za czasów proboszczowania ks. Stanisława Króla powstało dwa nowe kościoły w Zarzeczcu i Siedliskach. W 1982 r. w Siedliskach erygowano nową parafię.

Kościół parafialny: murowany, zbudowany w latach 1926-1931, poświęcony w 1931 r., konsekrowany w 1939 r.

Odpust parafialny: 21.10. i 25.03

Mieszkańcy parafii:

mieszkańców - 3570, wiernych - 3510, innowierców - 15, niewierzących - 25

Terytorium:

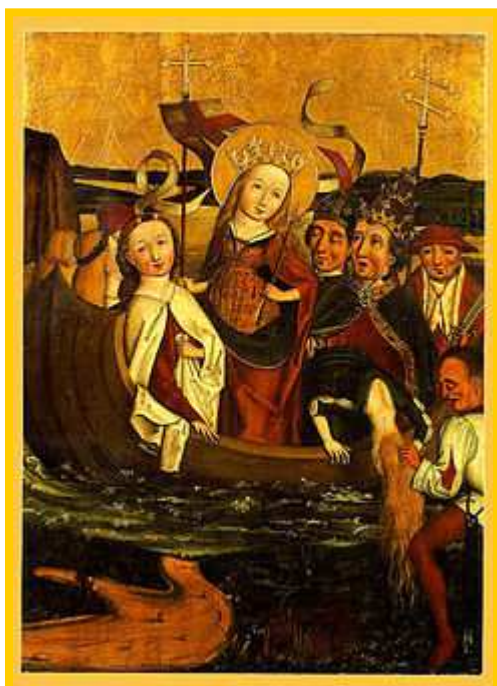
Lubenia; Siedliska (nr 1-84, 101-102, 429-535), Zarzeczce

Cmentarz: parafialny - 2 ha, kaplica cmentarna

Patronką parafii jest św. Urszula znana jako Urszula z Kolonii, Święta Urszula, zwana małą niedźwiedzicą [niem. kleine Bäarin] lub małym koniem wojny [niem. kleines Schlachtross] (ur. w Kornwalii?, zm. ok. 383 w Kolonii) – męczennica chrześcijańska, dziewica i święta Kościoła katolickiego.

Według badań historyka niemieckiego W. Levisona u źródeł kultu Urszuli znajduje się inskrypcja, pochodząca z IV lub V wieku zachowana do dzisiejszego dnia. Wynika z niej, że można, ale bliżej nie znany Klemacjusz na miejscu męczeństwa (martyrium) jakichś chrześcijańskich dziewcząt odbudował bazylikę ku ich czci. Inskrypcja nie wymienia ich liczby i nie podaje żadnych imion. Nie wiadomo również kiedy męczeństwo miało miejsce

Według jednej z legend była rzymsko-brytyjską

księżniczką, która na prośbę swojego ojca, króla Donauta z Kornwalii, wyruszyła w podróż do swojego przyszłego męża, pogańskiego królewicza Conana Meriadoca z Armorici w Bretanii (wg innego źródła - Eteriusza)[1]. Towarzystwo jej rzekomo dziesięć służek-dziewic[2], które miały własne tysiączne orszaki oraz własne statki. W czasie podróży tajemniczy sztorm zniósł ją do portu galijskiego nad Renem. Urszula ślubowała, że przed poślubieniem Conana wyruszy w pielgrzymkę do Rzymu. Jednak razem z dziesięcioma dziewczętami została zamordowana przez Hunów w Kolonii, gdy odrzuciła zaloty Attyli[3].

Barbarzyńcy, jak głosi tradycja, pod wpływem wizji wstępujących do nieba zastępów dziewic odstępili spod murów miasta. Mieszkańcy z czią pogrzebali ciała pomordowanych i na miejscu męczeństwa zbudowali kościół. Tradycja mówi o jedenastu tysiącach dziewic - wynika to prawdopodobnie z pomyłki w tłumaczeniu łacińskiego skrótu XI M V, gdzie M tłumaczone było jako milia (tysiące), a nie martyres (męczennice), jak być powinno[4]. Z drugiej strony, istnienie Jedenastu Tysięcy Dziewic poświadczają średniowieczne przesłanki o licznych relikwiach z kobiecych kości i czaszek, które zostały wykopane na przedmieściach Kolonii na terenie dawnego cmentarza nazywanego Ager Ursulanus. Największa ich część znalazła się w pobliskim kościele Św. Urszuli (gdzie znajdują się do dziś), pozostałe zostały wykupione lub rozesłane do różnych ośrodków kultu religijnego w Europie

Kult św. Urszuli i towarzyszek był żywy w średniowieczu i u progu czasów nowożytnych. Obecnie zmalał, nawet w swym tradycyjnym ośrodku - Kolonii[1].

Początki kultu św. Urszuli i jej Towarzyszek sięgają IV wieku. Z tego czasu pochodzi krypta, odkryta w Kolonii, gdzie w katedrze św. Piotra i NMP znajdują się relikwie Świętej.

O ciągłości kultu świadczą zapiski w średniowiecznych księgach liturgicznych, literatura hagiograficzna, różne formy pobożności, dzieła malarzy i rzeźbiarzy. Imieniem św. Urszuli nazywano uniwersytety i nowo odkrywane ziemie. Krzysztof Kolumb nazwał odkryte przez siebie wyspy "dziewiczymi" na cześć św. Urszuli.

W 1535 roku, z inicjatywy Anieli Merici, powstał zakon Urszulanek Unii Rzymskiej

Od lat 80 – tych ubiegłego wieku na tzw. „potoku” czczony jest kult Matki Bożej, która miała się objawić jednemu z mieszkańców Lubeni. Odbywają się w tym miejscu msze w okresie letnim, jeden raz w miesiącu.

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) – **duże**.

17. Święta , odpusty, pielgrzymki

Odpust parafialny :

Patronką lubeńskiej parafii do której przez stulecia należeli mieszkańcy Lubeni była św. Urszula, która ma swoje święto 21 października. W przeddzień odpustu kramarze zjeżdżali się oferując wozy pełne obwarzanków , „całusów”- (pierniczki o różnej średnicy w tekturowej tubce zawinięte w kolorową bibułkę z pomponami na końcach), piernikowe serca.

W ciągu roku obchodzone są święta związane z rokiem liturgicznym kościoła katolickiego, i święta narodowe. Do zwyczajowych , lokalnych świąt należą m.in. „majówki” polegające na zbieraniu się w miesiącu maju mieszkańców przysiółka czy kilku domów w małych grupach, wieczorem pod przydrożnymi kapliczkami i śpiewanie pieśni ku czci Matki Bożej.

Dożynki: Święto Plonów – ludowe święto połączone z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. W czasach przedchrześcijańskich – etniczne święto słowiańskie, przypadające na równonoc jesienną (23 września). Zwyczaj ten, praktykowany przez Słowian i plemiona bałtyckie, w różnych stronach Polski

określany był jako wyżynki, obrzynki, wieniec, wieńcowe, okrężne. Obrzęd dożynek prawdopodobnie związany był pierwotnie z kultem roślin i drzew, potem z pierwotnym rolnictwem. Wraz z rozwojem gospodarki

folwarczno-dworskiej w XVI wieku dożynki zagościły na dworach majątków ziemskich. Urządzano je dla żniwiarzy (służby folwarcznej i pracowników najemnych) w nagrodę za wykonaną pracę przy żniwach i zebrane plony.

Pielgrzymki:

Mieszkańcy Lubeni pielgrzymują do sąsiednich

Siedlisk. Od wielu lat, początkiem lipca, w rocznicę śmierci błogosławionego Józefa Kowalskiego , w kościele parafialnym p.w. św. Józefa, wybudowanym na miejscu domu rodzinnego ks. Józefa Kowalskiego, spotyka się rodzina błogosławionego, parafianie Siedlisk i Salezjanie

Współpracownicy z Jasła, Rzeszowa i Przemyśla. Tradycją się już stało, że w pierwszą niedzielę lipca w parafii pw. Św. Józefa w Siedliskach odbywają się uroczystości ku czci bł. ks. Józefa Kowalskiego. Okazją, gromadzącą licznie parafian, zaproszonych gości i pielgrzymów jest rocznica śmierci Błogosławionego przypadająca 4 lipca. W roku 2013 była to już 71 rocznica jego męczeńskiej śmierci. Rok 2011 jest obchodzony w rodzinie salezjańskiej jak również w parafii Siedliska jako rok setnej rocznicy urodzin Bł. Ks. Józefa Kowalskiego. Po uroczystej Sumie parafianie z Siedlisk na placu kościelnym przygotowują Agapę, czyli ucztę miłości dla wszystkich przybyłych na uroczystość.

Dni gminy Lubenia:

Impreza masowa i święto lokalne obchodzone corocznie na wiosnę zwykle w czerwcu. Rodzice z dziećmi mogą odpocząć na wspólnej zabawie. W czasie imprezy występują zespoły artystyczne, organizowane są zabawy i atrakcje dla dzieci.

Święto Jedności

Organizowane na rzecz osób niepełnosprawnych z pomocą Powiatu Rzeszowskiego. Idą święta jest zrozumienie i pomoc osobom z upośledzeniami i chorobami.

Powiatowe Dni Jedności z Osobami Niepełnosprawnymi Powiatu Rzeszowskiego obchodzi się w powiecie rzeszowskim od 2000 r. Uroczystość ta została ustanowiona uchwałą przyjętą przez Radnych Powiatu Rzeszowskiego w dniu 28 XII 1999 r. Jest to cykliczna impreza integracyjna dla osób niepełnosprawnych zamieszkających na terenie powiatu Rzeszowskiego. Skład się ona z III części. Rozpoczyna ją Msza Święta celebrowana przez Biskupa Rzeszowskiego, po której następuje część artystyczna przygotowana przez społeczność danej gminy. Kończy ją natomiast wielki piknik integracyjny z przygotowanymi konkursami, zabawami i licznymi atrakcjami.

Turniej trzech gmin : Lubeni, Boguchwały , Świlczy

Turniej Gmin zorganizowany przez LGD „Trygon – Rozwój i Innowacja” w partnerstwie z Gminą Lubenia oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lubeni pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego odbył się w Lubeni w 2012 r. Co roku odbywa się w innej gminie. W ramach imprezy przewidziano zawody sportowe. Drużyny, jak co roku stają do boju z pozytywnym nastawieniem, pełne wigoru i dobrego humoru. Delegacje gmin wyposażone

w transparenty, flagi, barwne stroje przemierzają płytę stadionu sportowego w Lubeni. Po przemarszu każda z gmin prezentowała na scenie „pieśń pochwalną na cześć swojej gminy” w żartobliwej formie.

Gminy rywalizują ze sobą w konkursach sportowo-sprawnościowych, konkursach strażackich oraz konkursie kulinarnym. Delegacje gminne prezentują swój dorobek artystyczny na scenie oraz stoiskach promocyjnych, na których można było zapoznać się z ich specyfiką, podziwiać rękodzieło ludowe, rzemiosło artystyczne oraz posmakować tradycyjnych potraw staropolskich.

Strażacy w ramach zawodów mają do pokonania przeszkody. W Lubeni

w 2012 r. mieli do pokonania tor przeszkód – bieg po pochylni, skok przez przeszkodę, cięcie piłą motorową pnia, po czym błyskawicznie rozkładali sprzęt gaśniczy i kierowali równocześnie dwa strumienie wody: jeden do celu, a drugim strącali słupki stojące na palach. Strażackim zwyczajem wody nigdy dość, więc tor, na którym odbyły się również zawody sportowe został odpowiednio przygotowany. Pomimo tego, że na niebie nie było ani jednej chmurki, na widownię woda lała się strumieniami. Dyscypliny wybrane do konkurencji sportowych wymagały od zawodników odpowiedniego przygotowania fizycznego oraz poczucia humoru, czego na pewno nie zabrakło. Wszystkie konkurencje odbywały się zgodnie z zasadą fair play. W tym roku zawodnicy mierzyli się: w przeciąganiu liny na boso na specjalnie przygotowanym torze, rzucie jajkiem do patelni trzymanej przez jednego z zawodników, biegu w trzyosobowych nartach między pacholkami oraz wbijaniu gwoździ młotkiem na długim trzonku lewą ręką. Poza emocjami sportowymi można coś zjeść. Do degustacji w konkursie kulinarnym zostały zgłoszone nalewki wykonane według tradycyjnych receptur przez Koła Gospodyń Wiejskich z poszczególnych gmin..

Warsztaty rękodzieła artystycznego

W ramach prowadzonych warsztatów w Domu Kultury uczestnicy filcują, tkają, lepią, rzeźbią, wypalają itp.

Poznają różne dziedziny papier czerpany, quilling, plecionkarstwo, biżuteria, scrapbooking, gips, haft i

m.in. filc, decoupage, rzeźba, ceramika, florystyka, koronka.

Nierzadko warsztaty mają charakter kursów kulinarnych np. robienia drinków, przygotowywania i podania wykwintnych dań.

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) - **duże**

18. Tradycje, obrzędy, gwara

tradycje :

„tłuki” – zbiorowe wykonywanie prac typu przędzenie konopi, skubanie gęsi, kopanie ziemniaków, czy żniwa, po zakończeniu których na pracujących czekał poczęstunek i „muzyka”, „chodzenie po śmieciach” – w dzień św. Szczepana kawalerowie chodzili do domu panien i rozsypywali siewkę pod łóżka a następnie ją zmiatali, strzelanie na wiwat z puszek w Święta Wielkanocne, staż przy Bożym grobie od Wielkiego Piątku do Wielkiej Niedzieli,

obrzędy:

- związane zwykle ze świętami kościelnymi, ponadto charakterystyczne dla regionu jest palenie ogniska na styku trzech potoków w noc świętego Jana . To pozostałość kultury ludów słowiańskich (także celtyckich i germańskich) oznaczające święto ognia, wody , słońca i księżyca , urodzaju, płodności, radości i miłości. Dziś utożsamiane jest ze świętem zakochanych i traktowanej jest jako Walentynki w Europie zachodniej. Niektórzy „śmiałkowie” wierzą w kwiat paproci zerwany w Noc Świętojańską, który pozwoli im spełnić marzenia i być bogatym.
- W dzień Wigilii wczesnym rankiem (po ciemku) kawalerowie chodzili do domów swoich dziewcząt, z którymi zamierzali się żenić w celu złożenia rodzinie życzenia „Wesołych Świąt”. Gdy kawaler przyszedł sam i był do domu wpuszczony, to oznaczało, że ma szansę na „żeniactwo”. Zdarzało się że ojciec lub matka wpuszczali do domu nie tego kawalera, którego oczekiwała córka. Jeżeli młodzieńcy przychodzili grupami to składali życzenia bez specjalnych nadziei, za życzenia częstowano wódką. Takie odwiedziny nazywano chodzeniem „po szczęściu”. Wieczorem w Boże Narodzenie kawalerowie chodzili do panien z wódką na tzw. „śmiec” . W ostatni dzień roku dzieci w wieku 5-15 lat chodziły po tzw. „Szczodrakach”. Składały życzenia gospodarzom a za dostawały po kilka lub kilkanaście groszy. Życzenia miały formę wierszyków:

„ Na szczęście, na zdrowie, na ten Nowy Rok,
Żeby wam się rodziła kapusta i groch,
Żyto jak koryto (wysokość), pszenica jak rękawica (kłosy)
A owies jak pies. I proso.
Żebyście gospośiu nie chodzili boso”

W grupie kolędniczej nie mogło zabraknąć żołnierza rzymskiego, Żyda, dziada, pary cygańskiej. W okolicach Świąt Trzech Króli chodziła do domów ostatnia z kolęd składająca się z Królów: Heroda, Kacpra, Melchiora i Baltazara, diabła, kostuchy (śmierci) , żołnierza rzymskiego i czasem Żyda. W ubiorach wymienionych postaci nie było nic szczególnego. Pierwszy dialog prowadził Herod z Żydem o miejscu narodzin Nowego Króla Żydowskiego. Następnie Herod rozmawiał z Mędrcami przybyłymi ze wschodu, po czym rozkazał żołnierzowi dokonać mordu młodzianów. Po złożeniu meldunku żołnierza śmierć ścinała głowę Herodowi, a diabeł widłami zabierał go do piekła. Przed wejściem do domu i po zakończonym przedstawieniu śpiewano kolędy.

- W wielki Piątek wieczorem przy Grobie Chrystusa wartę pełniła straż w galowych mundurach. Zmiany warty następowały co godzinę, ambicją każdego strażaka było ustać na bacność godzinę nie poruszywszy się . W Wielką Sobotę święcono wodę i ogień. Wodą w Wielką Niedzielę święcono ziemię, budynki i obejścia. Do święcenia wody nie żalowano. Gdy się kończyła naczynie uzupełniano wodą ze studni. Wychodzono bowiem z założenia, że jeżeli choć jedna kropla wody święconej pozostanie to reszta , tzn. ta dolana też staje się święconą. W tym dniu święcono też pokarmy. Świecenia odbywały się w kilku miejscach: na Smolnej, przy dworze, w szkole, i na Końcu przy domu sołtysa Borowca.

Lecznictwo.

W okresie wcześniejszym tradycyjne leczenie ziołami, pijawki, kadzenie i czary. Kadzidło składało się z ziaren gorczycy suszonych kwiatów piołunu, rumianku, lipy, podbiału i innych ziół pochodzących ze święconego ziele. Ziele rzucało się na rozżarzone węgle na metalowej łopatkę i podkładano pod stojącego okrzakiem w długiej koszuli pacjenta. Zabieg trwał ok. 15 minut . Ciekawym sposobem było też rwanie zębów. Chory ząb przywiązywano drutem do kamienia. Kamień rzucono do studni. Szarpnięcie wyrwało zęba, który wraz z kamieniem lądował w studni.

Kultura materialna:

Dziś już niespotykane lub bardzo rzadko ale kiedyś wykonywane czynności takie jak : młocka cepami, poszywanie dachów słomą, koszenie kosą czy zwykle powożeniem koniem.

gwara specyficzna dla regionu widoczna jest w słownictwie i specyficznym nazewnictwie . Do tej pory słuchając starszych ludzi usłyszymy: tutok, chawok, pójdź no tu, pójdźwa, mroczki, badunia , paryja, terlepa, itp.

Znaczenie waloru (małe, duże , wyróżniające wieś) - **wyróżniające wieś**

19. Specyficzne potrawy

pamuła – zupa z tzw. jagód (nie mylić z borówkami) czyli słodkich owoców z dzikich trześni a zimą z suszonych owoców i pęczaku, żur z bobem, kapusta z grochem, pierogi z razowej mąki z kapustą i grzybami, kluski z razowej mąki z serem, kluski z makiem – placki pieczone na prozie kroi się i krasie makiem ugotowanym w śmietanie, doprawionym miodem, kapuśniaki, podplomyki, amoniaki, proziaki – to drobne pieczywo z pieca lub blachy kuchennej, gomułki z miętą – potrawa z podsuszonego sera, kulaszka, polewka, chleb owsiany, lewesz /kartoflanka/, kapusta ze skórkami ze słoniny, pencoki z mlekiem, itp.

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) - **duże**

20. Specyficzne nazwy

bruzda, kurzdy roz, sień, hawok, kaduk, notonie, he, kwuli, paryja, badunia, mroczi, boszcz, bogienki, picie na bork, polepa, kómora, jodka, lytry lub lyterki, trza, trajzyga, konnica, oberlicht, terlepa (stary rower), chrumtok (świnia) i inne

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) - **duże**

21. Dawne zawody

kowale /jeszcze do niedawna była kuźnia, w której podkuwano konie z całej okolicy/, bednarze, cieśle, stolarze, kołodzieje, hafciarki – haftowały gorsety, koszykarze, krawcy, woźnice, rymarze,

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) - **małe**

22. Zespoły artystyczne i sportowe

Z początkiem lat 80-tych, dokładnie w roku 1983 powstaje na terenie gminy Zespół Pieśni Ludowej „Lubenianki”. Jeszcze starszy rodowód ma folklorystyczny Zespół Pieśni i Tańca „Lubienka”, przekształcony z powstałego w 1978 roku w Straszylu zespołu śpiewaczego „Straszyl”, którego założycielką była Pani Anna Gruba, w roku 1983 został przeniesiony do lubeńskiego GOK-u. Liczne jego występy w kraju i za granicą cieszą się zawsze powodzeniem. Dzięki tej działalności następuje wymiana kulturalna między gminą Lubenia a innymi krajami Europy. Od 1982 roku działa w GOK – u Szkolny Teatr Poezji i Ruchu „Ariadna-2” i kabaret „Klepisko”. Organizowane są w każdym roku imprezy masowe takie jak „Straszylisko”, ukazujące dawne zwyczaje i obrzędy miejscowego ludu, coroczne „Święto chleba” (dożynki), przegląd „Kołod i Pastorałek” jak również oryginalny w skali kraju festiwal „Na wszystkim da się zagrać”. Bogata, długoletnia historia jest kultywowana i stale obecna w świadomości jej mieszkańców, czego najlepszym dowodem były uroczyste obchody 600-lecia istnienia parafii w 1992 roku. Dzięki takiej szerokiej działalności Lubenia jest znana nie tylko w województwie ale w całej Polsce a nawet w Europie.

Wielką chlubą gminy jest **Zespół Pieśni i Tańca 'Lubienka'** skupiający także mieszkańców całej gminy, posiadający 'Artystyczny Znak Jakości'. Prezentuje folklor

ziemi rzeszowskiej oraz innych regionów Polski. W czasie 29-letniej działalności przez szeregi zespołu przewinęło się około 700 osób. 'Lubenka' była gorąco oklaskiwana przez publiczność Belgii, Holandii, Rosji, Szwecji, Szwajcarii, Turcji, Bułgarii, Słowacji, Włoch, Niemiec i Grecji. W rewanżu podejmuje gościnnie (w miarę możliwości finansowych) gości z zagranicy. Za wielki zaszczyt i wyróżnienie poczytuje sobie spontaniczny dwukrotny występ i przyjęcie na audyencji przez najwyższy autorytet naszych czasów Papieża Jana Pawła II. Do tej pory zespół zgromadził bardzo bogatą dokumentację prasową, zdjęciową i filmową. Dodać trzeba do niej również liczne dyplomy, wyróżnienia i nagrody, które stanowią plon rozmaitych przeglądów i festiwali folklorystycznych.

Zespół Śpiewaczy 'Lubenianki' działa od 1979 roku. Powstał z inicjatywy miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich. W swoim repertuarze posiada program pieśni ludowych, religijnych, biesiadnych a

także widowiska obrzędowe 'Lubeńskie Tuki', 'Wilijo w Lubeni', 'Godzenie parobka' prezentowane w lokalnej telewizji i nagradzane w licznych konkursach: w lutym 1998 roku jury XXIII Miedzywojewódzkiego Sejmiku Wiejskich Zespołów Teatralnych w Tarnogrodzie przyznało 'Lubeniankom' najwyższą ocenę za oryginalne widowisko obrzędowe 'Lubeńskie Tuki'. W dwa tygodnie później zespół zdobył w Białobrzegach za tę inscenizację drugą nagrodę XI Wojewódzkim Konkursie Ludowych Obrzędów i Zwyczajów, zaś w czerwcu 2001 roku ponownie I miejsce na Przeglądzie Wiejskich Zespołów

Śpiewaczych w Tyczynie. 'Lubenianki' prezentując wysokie umiejętności artystyczne i bogaty repertuar aktywnie włączają się w życie gminnej społeczności.

Kapela Ludowa z Lubeni istnieje od roku 1996, kiedy zorganizowano ją dla uświetnienia lokalnych świąt i uroczystości. Rychło okazało się, że kapela ma możliwości dorobienia się własnego repertuaru, mając solistów-śpiewaków o oryginalnych głosach. Repertuar kapeli to folklor ziemi rzeszowskiej, jak również innych regionów Polski. Wiele dawnych tekstów i melodii zostało wydobytych z zapomnienia i znów ożyło w nowym kolorystyce wykonawczym. Kapela występuje na licznych uroczystościach w gminie, powiecie i województwie. Ma na swym koncie udziały w ogólnopolskich festiwalach na których zajmowała czołowe miejsca. Uczestniczyli również na międzynarodowych festiwalach/Austria, Grecja, Niemcy, Włochy, na które jest corocznie zapraszana. Jest także kapelą akompaniującą Zespołowi Pieśni i Tańca 'Lubenka' i innym zespołom obrzędowym. Ostatnio kapela nagrała kasetę i płytę z przyspiewkami i melodiami ludowymi regionu rzeszowskiego.

Naturalny Teatr Wiejski z Lubeni powstał w 1996 r. Obecnie zrzesza dzieci i młodzież ze Szkoły Podstawowej z Lubeni i Publicznego Gimnazjum w Siedliskach. Dwukrotny laureat głównej nagrody im. T. Kantora w Wielopolu Skrzyńskim. Laureat I nagrody Teatrów Jasełkowych w Głogowie Młp. w 2003 r. głównej nagrody o 'Gęsie Pióro' w Stalowej Woli w 2005 r. Zespół uczestniczył także w prestiżowym Międzynarodowym Festiwalu Teatrów ulicznych w Łańcucie. W październiku 2007r za ambitne poszukiwanie języka teatralnego przekazującego problemy młodego pokolenia w spektaklu 'ZYCIE LUDZI PIERWOTNYCH' zdobył prestiżową nagrodę Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na Ogólnopolskim Sejmiku Teatrów Wsi Polskiej w Tarnogrodzie. Aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym gminy

Sekcja Kung-Fu zrzeszona w Podkarpackiej Szkole Praktycznej Samoobrony działając w Stowarzyszeniu Big Budo Polska oprócz nauczanych 5 stylów, które preferują obronę konieczną na

ulicy, uczy i przygotowuje do zawodów sportowych wg kalendarza imprez IBF-u. Ważniejsze osiągnięcia zawodników:

- VI miejsce w Pucharze Bierunia w 2004 r.;
- II i IV miejsce w III Mistrzostwach Europy - 2005r.;
- I, III i IV miejsca w Otwartych Mistrzostwach Niemiec w czerwcu 2005r.
- I, II i IV miejsce w Mistrzostwach Holandii - 2005 r.;
- I miejsce w Pucharze Pawłowic, II miejsce w Mistrzostwach Polski - 2005 r oraz w kwietniu tego roku w Bieruniu, III miejsce w Otwartych Mistrzostwach Polski IBF Seniorów w formach sztuk walki.

W roku 2006 zawodnicy sekcji wywalczyli I, II oraz IV miejsce w IX Grand Prix Bierunia natomiast w 2007r III miejsce na zawodach w miejscowości Bojszowy a w Jarosławiu I, II i IV miejsce w kategorii walk.

Klub Sportowy START

Klub sportowy powstał w 1994 r.

Nazwa: Gminny Klub Sportowy "START" Lubenia
Rok założenia: 1994
Barwy: Granatowo - Niebieskie
Adres: Lubenia 131 36-042 Lubenia
Prezes: Grzebyk Jan

Głównym założeniem jest aktywizacja młodzieży

Znaczenie waloru
(małe, duże, wyróżniające wieś)
- duże

23. Legendy, podania i fakty historyczne

Lubenia to wieś w powiecie rzeszowskim, nad potokiem Lubenia, wpadającym z prawego brzegu do Wisłoka, 230 m n.p.m.. Od zachodu otaczają wieś lasy, u których granic znajduje się po kilka chat, przysiółki mają swoje nazwy (idąc od północy ku południowi): Kosina, Maternówka, Jasieniki, Obręczna i Szumówka. Na południu podnosi się góra Lubenia do 426 m n.p.m., a na wschodniej stronie stoi kilka chat zwanych Czeczykami.

Niepełny opis położenia wsi Lubenia podaje na swoich kartach „Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” wydany w 1884 roku, pod redakcją Filipa Sulimskiego, Bronisława Chlebowskiego i Władysława Walewskiego. W uzupełnieniu topografii wsi Lubenia należy dodać, że w niedalekiej odległości pod Przylaskiem jest miejsce tzw. „Okopy”. Na temat tego miejsca słyszy się wiele legend i opowiadań. Są one usypane wałami o wysokości i tworzą owalną nieckę, które

został usypane ręką ludzką. Stare podania mówią, że „podobno bardzo dawno temu było tu grodzisko .Zamieszkiwał tu bogaty pan, który utrzymywał swoim zamku wielu rycerzy i służby. W środku stał duży obronny zamek. Na dziedzińcu tego zamczyska było siedem głębokich studni . Pewnego razu z niewiadomych przyczyn mieszkańcy grodziska (rycerze i służba) nagle opuścili wały .Właściciel zamczyska wszystkie zgromadzone skarby w pośpiechu kazał wrzucić do głębokich studni. Wszystkie studnie zasypano i skarby tam ukryte leżą do dziś, lecz nie ma śladów tych studni. Zamek zniknął z powierzchni ziemi. Ludność opuściła grodzisko.”

Najstarsze dzieje Lubeni nie są zbyt dokładnie poznane ze względu na szczupłość pisanych źródeł historycznych niemniej jednak możemy zrekonstruować najważniejsze wydarzenia tworzące jej historię od czasów średniowiecznych .Jak podają źródła w roku 1359 król Kazimierz Wielki powierzył trzem braciom: Pawłowi, Jakubowi, Mikołajowi osadzenie wsi Lubenia na prawie magdeburskim (niemieckim). Wydarzenie to świadczy niewątpliwie iż istniała na tym terenie już znacznie wcześniej osada znacząca, dosyć ludna i żywotna gospodarczo, zwłaszcza pod względem rolniczym . Badania historyków wcześniejszych jak i współczesnych wśród ,których wyróżnia się miejscowy nauczyciel historii mgr. Aleksander Bielenda pozwalają ustalić iż w okresie wczesnośredniowiecznym istniało na tym terenie grodzisko, które powstało prawdopodobnie przed rokiem 966 .Zbudowali je zapewne mieszkańcy przed najazdami innych plemion .Grodzisko posiadało owalny kształt, o osiach 70-90 metrów. Wokół niego biegł wał ziemny na 2-4 metry .Wewnątrz grodziska znajdował się głęboki rów na 1-3 metry .Gród, o którym mowa wzniesi być może Łędzianie albo Wiślanie, którzy we wczesnym średniowieczu przebywali na tych terenach .Niemniej jednak gród ten był położony na terenach przygranicznych gdzie rywalizowały ze sobą plemiona polskie i ruskie, a co za tym idzie mogła tu zamieszkać ludność z różnych plemion .Większość danych wskazuje na to ,że do czasu ostatecznego podbicia tych ziem przez Kazimierza Wielkiego w XIV w. Jej ludność głównie wywodziła się z Rusi gdyż ziemie te od XI aż do roku 1340 pozostawały pod bezpośrednim wpływem państwa ruskiego, które kształtowało stosunki osadnicze w tzw. Ziemi Sanockiej, a do której terytorialnie należała w tamtych czasach Lubenia.

Duże znaczenie dla historii tego regionu miała wyprawa Bolesława Chrobrego na Ruś Kijowską w 1018 roku .Przylączenie Rusi Czerwonej do Polski spowodowało prawdopodobnie ludności polskiej na ten i zetknięcie się z miejscową ludnością ruską .Pierwsze pisane źródła dotyczące Lubeni wskazują, że rok 1392 należy przyjąć jako początek Parafii Lubeńskiej .W jednym z dokumentów z tego okresu pojawia się Andrzej- pleban z Lubeni – „Andreas plebanus de Lubina”. Jakkolwiek nie jest to rzeczywista data powstania parafii Lubeńskiej- Andrzej występuje w dokumencie jako świadek z sprawie- niemniej jednak ta pierwsza wzmianka w źródłach pozwoliła na umowne przyjęcie tej daty jako początkowej w historii Lubeni .24 lipca 1420 ówczesni właściciele wsi-Rusini; Budziwój, Jerzy i Piotr, Tarasz Mamajowiczowie z Duńkowiec koło Przemyśla dokonują sprzedaży części wioski Jakubowi i Filipowi Wołockim .Fakt ten dowodzi, że wioska była poddana w tym okresie pod bezpośredni zarząd diecezji biskupiej w Przemyślu, co świadczyło o zaawansowanym jak na te czasy rozwoju osady.

Wieś liczyła 20 rodzin kmiecych oraz 12 rodzin – „pozostałych na równinie”. Mieszkańcy zajmowali się hodowlą świń, owiec, wołów oraz uprawą ziemi . W Lubeni była piekarnia ,garbarnia ,kuźnia ,rzeźnia i młyn. Fakty te świadczą, iż wieś była na swój sposób samowystarczalna i dostarczała jej właścicielom stały dochód . Jak donoszą źródła istniał już w tym czasie kościół i cmentarz a parafia Lubenia poprzez swoich administratorów zaczyna wywierać wpływ na miejscową ludność i na tworzące się parafie sąsiednie . Następna data dotycząca Lubeni jest rok 1423, w którym król Władysław Jagiełło zrzeka się jednej trzeciej swego dożywocia na kluczu tyczyńskim na korzyść Jana z Giczyna .Była wśród tych dóbr i nasza wioska .

W roku 1434 dobra tyczyńskie wraz z Lubenią przechodzą w ręce Jana Pileckiego herbu Leliwa a następnie Krzysztofa Kostki herbu Dąbrowa- starosty kościerzńskiego .

W 1646 roku dobra te przejmuje ród Działyńskich a w 1690 roku po wielu sporach i procesach Stefan Mikołaj Branicki .Parafia Lubeńska oraz okoliczne miejscowości nękane były w tym czasie zapewne przez liczne najazdy Tatarskie .Należy tu wspomnieć odnotowane w starych przekazach najazdy w

1502, 1594 oraz 1624. Ziemie te nie ominął najazd szwedzki w latach 1655-60. Źródła archeologiczne mówią o zorganizowanej obronie przed najeźdźcą na terenie wspomnianego wcześniej grodziska w roku 1656.

Wspomniane najazdy tatarskie zniszczyły w roku 1624 ówczesny kościół Lubeński, który został na nowo zbudowany z fundacji Rafała Kostki ze Stemberku w latach między 1637 a 1640 roku. Poświęcenie świątyni nastąpiło jednak dopiero w roku 1745 a dokonał tego biskup przemyski Wacław Sierakowski. Na odwołanie tego faktu miały wpływ zapewne kolejne najazdy: Tatarów, księcia Siedmiogrodu Jerzego Rakoczego, wojny prywatne magnatów, przemarsze obcych wojsk, dziesiątkujące ludność zarazy oraz liczne fale głodu.

Jednocześnie z inicjatywy biskupa Sierakowskiego wizytującego wielokrotnie parafie „państwa tyczyńskiego” powstaje w latach między 1745 – 1755 szkoła parafialna w Lubeni. Fakt ten uważa się za jeden z najjaśniejszych momentów w życiu ówczesnych mieszkańców wsi.

W wyniku zaborów z lat 1772, 1793, 1795 ziemie Rzeczypospolitej, na których leżała Lubenia znalazł się w wyniku zaborów na terytorium Cesarstwa Austro-Węgierskiego. Właścicielami zaś Lubenii oraz całego dominium tyczyńskiego byli Wodziczcy.

Ten okres zaliczyć należy do mrocznych dziejów opisywanej wsi. Postępowało rozdrobnienie gruntów chłopskich, pogłębiało się ubóstwo chłopstwa spowodowane wzrastającym wyzyskiem jej właścicieli, pogłębiała się, ciemnota, zacofanie i zabobon. Następowało rozluźnienie więzi międzyludzkich, podupadała religijność i morale mieszkańców. Nie omijały również tych ziem epidemie cholery, jak choćby w latach 1847, 1848, 1849, 1855 i 1873. Jednocześnie stopniowo pojawiają się pierwsze oznaki wychodzenia z ubóstwa, biedy i zabobonu. Do pozytywnych zjawisk należy zaliczyć tworzenie na terenie wsi zakładów tkackich i krawieckich. Innym pozytywnym zjawiskiem jest przybycie do Lubenii księdza Ignacego Zielińskiego – światłego człowieka i kapłana, który zdawał sobie sprawę, że podstawą dźwignięcia się parafii i miejscowego chłopstwa z ciemnoty i zacofania jest utworzenie szerokiego dostępu do oświaty.

W 1866 roku utworzony zostaje zarząd szkoły w Lubeni, a następnie Rada Szkolna Miejsowa, której przewodnictwem objął proboszcz parafii ksiądz Karol Zygłowicz.

Zarząd Szkoły dokonał zakupu ziemi pod budowę szkoły oraz czynił starania o jak najszybsze jej rozpoczęcie. W 1906 roku utworzona została pierwsza stała funkcja kierownika szkoły. Został nim nauczyciel Feliks Ślisz, i funkcję tę pełnił do roku 1907.

Obserwuje się w tym czasie dwukrotny wzrost liczby ludności oraz rozpoczynający się na tym terenie proces masowej emigracji „za chlebem”. W 1909 roku proboszczem parafii lubeńskiej zostaje ks. Stanisław Turkiewicz a funkcję kierownika szkoły obejmuje Ignacy Żybura.

W krótkim czasie ich działalność przyniosła trwale i znaczące owoce dla mieszkańców Lubenii. Wysiłkiem obydwu tych ludzi oraz całej parafii i wsi Lubenia było poświęcenie w dniu 22 września 1910 roku przez ks. Stanisława Turkiewicza nowego, okazałego budynku szkoły, nazywanego dzisiaj „starą szkołą”. Z chwilą otwarcia nowej szkoły natychmiast zwiększyła się frekwencja szkolna. W roku szkolnym 1910/11 uczyło się aż 530 uczniów. Wraz z powstaniem nowej szkoły zrodziła się myśl budowy nowego kościoła. Stary, drewniany budynek kościelny z roku 1640 nie był już w stanie podoląć zwiększającym się potrzebom religijnym. Na przeszkodzie tym ambitnym planom stanął wybuch w roku 1914 I wojny światowej.

Już w pierwszym roku trwania wojny przetaczające się przez Lubenię wojska austriackie dokonują masowych spustoszeń w gospodarce wsi oraz powołują do służby w armii zaborczej rekrutów z pośród mieszkańców parafii. W budynku szkolnym stacjonowały na przemian wojska austriackie i rosyjskie. Mimo to naukę w szkole pobierało nawet do kilkaset uczniów.

Wzrost nastrojów patriotycznych wśród mieszkańców wsi na przełomie 1917/1918 roku owocuje udziałem kilku rodaków lubeńskich w Legionach Piłsudskiego. Również armii austriackiej puszczają w tym czasie służący tam mieszkańcy Lubeni i przechodzą na stronę aliantów, bądź wstępują do polskich formacji wojskowych. Część dezerteruje i wraca w rodzinne strony, ukrywając się w pobliskich lasach.

W wyniku I wojny światowej ziemia lubeńska zostaje dotkliwie zniszczona i zrujnowana. Osłabło morale mieszkańców, rozluźnione zostały więzy rodzinne i społeczne a nawet religijne.

Po odzyskaniu niepodległości dają się słyszeć głosy nawołujące do parcelacji majątków ziemskich, tak w Lubeni jak i w okolicznych wsiach. Przyczyną tego były zapewne rządy ówczesnych właścicieli tych ziem, zwłaszcza Witolda Uznańskiego, który odkupił ziemię parafii lubeńskiej od księcia Janusza Radziwiłła. Jednakże energia mieszkańców wsi skierowana zostaje w kierunku budowy nowego kościoła.

W grudniu 1923 roku umiera długoletni proboszcz parafii ks. Stanisław Turkiewicz i probostwo obejmuje ks. Józef Urbanek, który przewodniczy komitetowi budowy kościoła. Wynikiem starań komitetu oraz wszystkich mieszkańców wsi jest wybudowanie kościoła w roku 1926. Znamiennym wydarzeniem dla lubeńskiej parafii było objęcie probostwa w roku 1932 przez ks. Stanisława Łuszczkiego, należącego niewątpliwie do najwybitniejszych proboszczów w całej historii parafii. Szeroko i powszechnie znane były zwłaszcza jego umiejętności medyczne, dzięki którym wielu mieszkańców wsi odzyskało zdrowie, a niektórzy nawet życie. Współpracował z miejscowymi nauczycielami, organizował wycieczki do pobliskich lasów i miast, uczestniczył aktywnie w uroczystościach religijnych i świeckich angażując w ich organizację także dorosłych mieszkańców parafii.

1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa, która odcisnęła swoje piętno również na mieszkańcach Lubeni. Już w pierwszych dniach września pojawiły się we wsi oddziały wojsk niemieckich wprowadzające „nowy porządek”. Pod karą chłosty chłopcy zobowiązani byli odstawać na rzecz okupanta kontyngenty zboża, żywca i mleka. Szczególnym represjom poddana została miejscowa ludność żydowska. Niszczono i rabowano jej dobytek a następnie wywieziono ją do getta w Rzeszowie. W 1943 roku wszyscy żydowscy mieszkańcy Lubeni zostali straceni. Nasila się również terror okupanta w stosunku do pozostałych mieszkańców wsi. Mają miejsce łapanki, rozstrzelania, wywózki do obozów koncentracyjnych i na przymusowe roboty do Niemiec. Rodzi to wśród mieszkańców opór czego wyrazem są powstające i stawiające czoła okupantowi organizacje: Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i Gwardii Ludowej. Opór przejawia się również w bojkocie zarządzeń okupacyjnych: ukrywanie żywności przeznaczonej na kontyngenty, ukrywanie ludzi narażonych na represje i wywózki do Niemiec. Najbardziej koszmarny moment w całej okupacji przeżyła parafia lubeńska w połowie czerwca 1943 roku, kiedy to otoczona przez siły SS i żandarmerię wioska znalazła się w niebezpieczeństwie pacyfikacji. W jej wyniku rozstrzelane zostało na placu przykościelnym pewne małżeństwo z Warszawy oraz czterech innych mieszkańców parafii.

Odnosić również należy w tym miejscu męczeńską naszego rodaka ks. Józefa Kowalskiego, zamęczonego przez SS-manów i obozowych „kapo” w obozie koncentracyjnych w Oświęcimiu. Męczeństwo to jest wartości i wiary zakorzenionej od wieków wśród parafii lubeńskiej.

W roku 1944 kończy się dla mieszkańców wsi Lubenii ucisk hitlerowskiej okupacji. 30 lipca wkraczają pierwsze oddziały armii radzieckiej i wojska polskiego, ale już wcześniej bo 26 lipca rozpoczyna się na tym terenie akcja „Burza”, którą dowodzi komendant tyczyńskiej placówki AK Jan Rabczak – „Dąb”.

30 lipca 1944 roku cała okolica była wolna od okupanta. Radość z odzyskanej niepodległości mieszała się z niepokojem i niepewnością związaną z nową sytuacją polityczną. Po zakończeniu działań wojennych parafią i plebanią lubeńską kierował wciąż jako proboszcz ks. Stanisław Łuszczki. Funkcję tę pełnił do chwili swojej śmierci w 1955 roku. Wyrazem wdzięczności za jego trud i dokonania dla miejscowych parafian był uroczysty i manifestacyjny pogrzeb.

Po śmierci księdza Łuszczkiego parafią lubeńską kierują kolejno: ks. Burda, ks. Pięta, ks. Król, ks. Haligowski, ks. Sidor oraz obecnie ks. Józef Galant.

U podstaw rozwoju wsi w okresie powojennym stały wysiłki miejscowych władz w celu likwidacji analfabetyzmu, który sięgał wówczas 25 – 30% dorosłej części ludności wsi.

Zlikwidowany zostaje problem bezrobocia, otwierają się przed chłopstwem i młodzieżą szansę dalszego kształcenia w szkołach zawodowych i średnich Rzeszowa, Czudca, Tyczyna, Strzyżowa.

Teraźniejszość życia Lubeni to dbanie jej władz o rozwój gospodarczy, bezpieczeństwo, ekologię a zwłaszcza o kulturę masową, w której to dziedzinie odnotowuje się najwięcej sukcesów.

Gmina Lubenia należy do najbardziej atrakcyjnych turystycznie regionów dawnego województwa rzeszowskiego. Malowniczy krajobraz, duże kompleksy leśne, czyste powietrze i woda czynią z tego terenu doskonałe miejsce wypoczynku. Waleriami są także bogate źródła leczniczej wody siarczano-jodłowej oraz bliski uzdrowskiemu mikroklimat. Lubenia w ostatnich latach przekształca się z rolniczej w gminę agroturystyczną. Dlatego władze gminne najbardziej zainteresowane są współpracą z inwestorami i podmiotami gospodarczymi chętnymi współuczestniczyć w rozwoju regionalnej agroturystyki i rekreacji.

Wyrazem tych starań jest również dbanie o szeroko pojętą ekologię. Organizowane są akcje porządkowe (sprzątanie świata), montowane są kosze na śmieci, w najbliższym czasie budowana będzie oczyszczalnia ścieków i cała sieć kanalizacyjna.

Bogata historia oraz cała obecna działalność i ambicje władz i mieszkańców Lubeni sprawia, iż wieś dobrze jest przygotowana do funkcjonowania w nowej rzeczywistości społeczno-gospodarczej i przekraczając przez próg nowego tysiąclecia wniesie swój wkład w rozwój nie tylko swojego regionu ale całej zjednoczonej Europy.

Wśród legend najważniejszych jest trzy: Dzwon, Okop szwedzki, Zbóje opisane poniżej:

Dzwon

Dawno to było. W lubyńskim grodzie i pobliskiej osadzie wszyscy krzżeli się wokół co-dziennych prac. Starsi obrabiali pola, a co odważniejsi i dorodniejsi mężczyźni już z rana wyszli do lasu. Uganiali się po licznych baduniach i debrach za zwierzyną. Inni umacniali kamieniami i ziemią podniszczone tu i ówdzie przez deszcze, osypujące się wały obronnego grodu. W razie niebezpieczeństwa chroniła się w nim ludność z całej okolicy, dlatego też musiały być one zawsze mocne i gotowe do obrony. Większość kobiet trudziła się domowymi sprawami, gotowały na paleniskach strawę, niektóre szyły, doglądały domową chudobę, bądź zajmowały się dziećmi.

Tych w ostatnich latach porodziło się w osadzie tyle, że całe ich gromadki czyniły wrzask niemiłosierny. Krzyki, śmiechy, płacz, biegania na przemian, rozlegały się od rana do wieczora. Te nieco starsze uczyły się już do rzemiosła, już to uprawy ziemi i różnych innych codziennych czynności. Nikt się nie kłopił, nie ociągał w pracy. Pomagano sobie wzajemnie, tym bardziej, że upał zaczął doskwierać niemożebnie, a przed południem tak już grzało, że prawie wszyscy porozdzielali wierzchnie koszule, a dzieci, zwłaszcza te najmłodsze, to prawie całkiem nagie biegały po osadzie ciekawe wszystkiego. Nic dziwnego, że od stóp do głów pomurdzane były; to sadzą, to gliną, albo i nawet smołą, jeśli które nieuważne, zanadto zbliżyły się do miejsca, gdzie smolorze w wielkich kadziach mieszały gęsty, dro-gocenny dla osady materiał. Ale najciekawiej było w kuźni kowala Jana. Tam zawsze się coś działo. I latem i zimą. Teraz też dobywały się stamtąd tajemnicze odgłosy. Palenisko, mimo upału bez przerwy rozgrzane było do czerwoności. Sypały się iskry, dymiło, że aż dech zapierało. Trzeba było uważać, żeby któraś z isker nie przedostała się na zewnątrz, bo wtedy, o zgrozo, pożoga pewna. Wokół suche trawy, drzewa, niedaleko las i drewniane domostwa. Szybko poszłyby z dymem, jak nic. Pożarów obawiano się w osadzie najbardziej. Nikt nawet by nie zdążył wody nabrać z okolicznych potoków i stawów. Kowal Jan dobrze o tym wiedział. Obudował kuźnię glinianymi i ziemnymi wałami i pilnie strzegł, żeby żadne dziecko, nawet własne, a miał ich siedmioro, do kuźni nawet nie przystępowało. Ale to tym bardziej wzmagalo ciekawość. Wchodziły dzieciśka jedno na drugie, żeby spojrzeć przez

częstokoły na cuda, które w kuźni wyczyniał kowal i jego pomocnicy. Czego tam nie było? Motyki, sierpy, radlice, groty włócznie i strzał, miecze, topory, siekiery i inne narzędzia lub broń. Same cudeńka. Od rana do wieczora trwała praca. Dzień w dzień. Wiosną, latem, jesienią i zimą. Co i rusz silniejsi chłopcy donosili w skrzynkach zbitych z drewnianych deszczek rudę darniową, której w okolicy, na szczęście, nie brakowało. Ciężko było z niej żelazo utopić, ale kowal Jan z dziada pradziada nauczył się takich sposobów, żeby uzyskiwać jak najwięcej metalu. Przekuwano go potem we wszystko, co niezbędne do życia się wydało. Dzięki temu można było tu w Horodnej siedzieć od wieków, bo i wody, i gliny, a także wszelkich innych dóbr przyrody nie brakowało. Niedaleko, ot raptem niecałą milę stąd, to nawet sól jak złoto była. Nie trzeba było jej ani kupować od obcych, ani grabić u innych.

A jak co zabrakło, to szli miejscowi do innych osad, albo tu zjeżdżali kupcy oferując takie towary, że oczopłasoś się dostawało od bogactwa wszelkiego. Najczęściej odwiedzali osadę kupcy z Rusi, bo wielu mieszkańców stamtąd rodowo się wywodziło. Język tamtejszy i obyczaje znali. Teraz wszyscy jednak żyli. Z południa Czechy przybywali, parę domostw pobudowali nieopodal; stąd miejsce to Czeczykami nazywali, a jezioro, które obsiedli Czechostrawem. Żył się z nimi zgodnie, bez złości. Oni też w razie czego do grodu zbiegali, żeby schronić dobytek i ludzi, gdy Madziary albo Tatary szły na przepadłe niszcząc wszystko. Nieraz trzeba było się bronić. Śmierć ponieść. Rany goić. Wszystko razem.

Zmierzchało już. Upał zelżał. Kowal otarł pot z czoła i zawołał swoje dzieci na jużynę. Jagody leśne z mlekiem, spora skibka chleba i miód. To dla dzieci. Połowica kowala dla niego samego maliszę urychtowała z hreczką ugotowaną na wodzie, ale omaszczoną, w której gdzieniegdzie kawałek mięsa chudego się pojawił. Wziął kowal parę dni wcześniej od Czeczyków poleć sarniny za to, że im kilka radlic wykuł. Teraz smakował tę zapłatę. Najadł się do syta. Nie przeczuwał niczego złego. Tu i ówdzie wygaszono paleniska w domach. Czas mijał, szykowano się do snu, bo z rana znów trzeba było do roboty ruszyć. Od dawien dawna w osadzie był zwyczaj zasypiania wraz ze zmierzchem, choć było lato i dzień dłuższy, to i tak większość układała się wcześniej. Zmęczony robotą kowal umył się w strumieniu, który poniżej wałów przepływał i też ułożył się do snu. Nie zdążył nawet przysnąć, gdy ktoś od Czeczyków darł się wniebogłosy. Tatary idą, Tatary! Kowal Jan wiedział dobrze, co to oznacza. Natychmiast udał się do drugiej izby, ale tam ani żony, ani dzieci nie znalazł. Nie wiedział, że parę chwil wcześniej poszli do domostw Czeczyków na gościnę urządzaną dla nich przez kobiety wdzięczne za kowalowe trudy na ich rzecz. Zebrali się nagle zbrojni przy kowalu, większość zdążyła szybko opuścić domy i zgromadzić się między wałami gotowi do obrony. Tylko żony i dzieci kowalowych nie było. Nie zdążyli wrócić na czas. Tatarzy otoczyli gród, ale przerażeni trudnościami w jego zdobyciu i wiedząc, że bez ofiar z ich strony też się nie obędzie nie zdecydowali się zaatakować. Zadowolili się pobranym wcześniej w Czeczykach jasyrem, w którym i żona, i dzieci kowalowe nieszczęściem się znalazły. Nie widział ich nawet kowal Jan. Uprowadzeni do Wielkiego Lasu, a potem, hen daleko na wschód nigdy już nie mieli powrócić do Lubyny, do Horodnej, do grodu. Zatraceni na zawsze i wcale nie było im rażniej, że jeszcze inni ze wsi w niewolę byli wzięci. Żadnej nadziei na powrót do rodzinnych stron nie było. Taki był los wielu pogranicznych osad. Takie były wtedy czasy.

Minęło parę dni; kowal Jan posmutniały, posiwiały w ciągu jednej nocy, przybity zgryzotą i nieszczęściem, jakie go dotknęło zamknął się w kuźni. Nikomu nie pozwolił nawet się do siebie zbliżyć. Rozumieli to krajanie, nie przeszkadzali, nie pytali o nic. Dziwili się tylko, skąd kowal siły miał, bo prawie dzień w dzień słyhać było, że coś tam w tej kuźni robi, ale jedzenia nie brał, ani picia. Kuł pewnie broń, miecze, groty, żeby wcześniej czy później, poćmścić stratę ukochanej rodziny, żony i diatków. Tak myśleli wszyscy. Któregoś dnia wyszedł kowal z kuźni. Żal było patrzeć na niego. Wychudł, zarósł, ręce mu się trzęsły. Wziął ognistą szczapę i spalił kuźnię na oczach zebranych i zaniepokojonych mieszkańców. Nie zdążyli go powstrzymać, a i za bardzo też odwagi nie starczyło nikomu, żeby się sprzeciwić jego woli. Poszła kuźnia z dymem i cud tylko, że nic więcej nie spłonęło, bo ogień z kuźni szedł straszny i groźny. Rozumieli wszyscy rozpacz kowala, ale zdumienie i dziw wielki ich ogarnął, gdy dymy się rozeszły po okolicy, a wśród zgłiszcz i tłących się tu i ówdzie szczap i drew zabłysnął w słońcu dzwon potężny. Lśniący, błyszczący, majestatyczny. I w okamgnieniu zrozumieli, co kowal ostatnimi

dniami w kuźni robił. Dzwon wytapiał, gładził, łanności mu przydawał, jak naczyniom, co na wywóz i sprzedaż niegdyś robił. Nakazał kowal zbudować wieżę wysoką, solidną, żeby dzwon wydzwignąć, i żeby zagrał wszystkim, a jego dźwięk można było słyszeć, hen daleko, w zamku Czucz, a może i w grodzie Rzecha nawet. I tak było. Uderzyło serce dzwonu w lewą ścianę – to płacz dzieci kowalowych usłyszano, uderzył w prawą – śmiech, szczebiot radosny, wesół jego dziatwy się rozlegał, na przemian. Raz śmiech, raz płacz, raz śmiech, raz płacz. Dziw nad dziwy. Nikt jeszcze takiego dzwonu nie wyrobił. Strzec ma – rzekł kowal; na straży stał będzie, zadzwoni, gdy wróg znów przyjdzie pobrać jasyr z lubyńskich dzieci. I tyle go widziano. Poszedł przed siebie w las, w gęstwiny przylaskowe, gdzie nawet najodważniejsi nie mieli odwagi się zapuszczać. Opuścił kowal osadę na zawsze, a sława dzwonu lubyńskiego rozniosła się po świecie. Ponoć nawet sam król z Krakowa go widział i słyszał, gdy w grodzie Rzecha u swojej umilonej Esterki przebywał i polowania w okolicznych lasach urządzał. Dowiedzieli się i o magicznym dzwonie Tatarzy, więc z zemsty, nie dość, że jasyr liczny pobrali, to i gród i osadę złupili doszczętnie. Ludzi wybili, domy popalili, popiół tylko po osadzie został, gdzie do dziś jeszcze śladów jego można się dokopać. I wały obronne ziemno-kamienne i krzypopy po grodzie zostały. Z latami zarosło wszystko lasem i zielskiem, a mało kto zapuszczał się w te strony. Ci, co ocaleli z tatarskiej pożogi zeszli w dół i w dolinie rzeki Lubenki domy nowe wzniesli, a król Kazimierz prawa osadnicze nadał w podzięcie i w nagrodę za odwagę, trud, krew, pot i łzy ludności tutejszej. A może i za dzwon kowalowy, który sławił przez lata lubyńską osadę i gród najstarszy w całej okolicy. Ponoć jeszcze w czasach przedchrześcijańskich książę Wiślan – Wysz postawić go nakazał. Nienadaremnie nazywano to miejsce przez długie lata Wisznym Grodem, na chwałę i cześć założyciela pewnie, bo skąd by taką nazwę miejscowi nadali, gdyby inaczej miało być. Ale to już inna legenda, inna historia. Zapytacie pewnie, co z dzwonem się stało? Tego niestety, nikt nie wie. Leży pewnie nieszczęsny głęboko w ziemi, poczerniały od starości i wilgoci, może już przerdzewiał, zapomniany prawie zupełnie. A przecież wiemy, że każdy dzwon ma swoją duszę, a więc i ten ją mieć musiał. Daje ona ponoć znać o sobie. Tak mówią ci z mieszkańców Lubeni, którzy niejedną noc i niejedną wieczór spędzili w miejscu, gdzie stał gród i osada. Bywa, twierdzą oni – że w czasie cichych, rozgwieżdżonych nocy, a zwłaszcza w Noc Świętojańską, kiedy tu nie dociera żaden ludzki odgłos, co najwyżej, dalekie, aż od Obręcej dochodzące szczekanie psa – odzywa się on – dzwon kowalowy, legendarny, jego dusza. Dźwięczy smutno, prawie niedosłyszalnie, ale wprawne ucho wyłowi jakby żal, jakby skargę cichą, którą kieruje do nas. A niektórzy pewni są nawet, że słyszeli dziecięcy śmiech i płacz. Wyrzuca z siebie dzwon tę skargę o to, żeśmy o nim zapomnieli. O dzieciach kowalowych i jego pięknej żonie. Ale na szczęście, nie wszyscy w Lubeni zatracili o nim pamięć. Twierdzą nawet, że go słyszeli na pewno i wierzą, że tam jest pod grodem. A kiedy ktoś im wyrzuca, że zmyślają, że kłamią – odpowiadają, że Bóg im świadkiem, nie ludzie i to wystarczy. Martwią się tylko tym, że tak naprawdę nie wiedzą, gdzie jest ukryty, w którym miejscu mają go szukać, i tylko chwilami zadają sobie pytanie, czy w ogóle istniał i czy jeszcze istnieje? Darujmy im te wątpliwości. Bo, kto nie wątpi ten drzystek jest i radość niezdały do niczego. A gdyby ktoś zechciał jednak poszukać kowalowego dzwonu niech idzie, byle którą drogą z Lubeni. Wszystkie prowadzą do grodu. A gdy ktoś pobłądzi, zwłaszcza nocą, niech młaków spyta. One wiedzą najlepiej jak tam iść. Wśród nich bez trudu rozpoznacie postać kowala Jana, który nocami wokół grodu żony i dzieci swoich szuka bez żadnej nadziei, że je kiedykolwiek spotka. Pamiętajcie tylko, że nie wolno mu w tym przeszkadzać, niech szuka dalej, bo może jednak kiedyś znajdzie.

Okop szwedzki

Tego nieszczęśliwego roku Szwedzi dotarli też do Rzeszowa. Obsiedli i zamek, i miasto, a że wojna zawsze kupę nieszczęść ze sobą niesie, tak i tym razem się stało. Rzeszowscy mieszczaństwo nie mogli dać rady wszystkiemu, a zwłaszcza wyżywić kilkutysięczną gromadę szwedzkiego żołdactwa. Najgorsze było to, że głód zaglądał nie tylko im w oczy, ale wszystkim. Okoliczne wsie łupione były przez Szweda bezlitośnie. Rabowano wszystko, co nadawało się do jedzenia. Któregoś dnia dotarli też i do Lubeni, którą zaledwie dwie mile dzieliło od rzeszowskiego zamku. Wydało się Szwedom, że wieś

ludna, pracowita, bogata, stodoły pełne zboża, chlewiki głośnie od świńskiego kwiku, a na pastwiskach dorodne bydło. W każdym niemal domu dymiło, co musiało znaczyć, że piecze się tam smakowite bochny chleba, wyrabiane od zawsze rękami zaradnych lubeńskich gospodyń. Nie było nawet, na co czekać. Dawajcie wszystko – padł rozkaz do wójta wsi. Na jutro pod kościołem, co kto ma, zebrać trzeba, wozy narychtować i do Rzeszowa wywieźć pod eskortą zbrojnych. A jak nie, wieś z dymem puścimy, ludzi porzniemy, a co nam trzeba i tak weźmiemy! Nie było wyjścia. Zwołał wójt więc mieszkańców, a ci postanowili, że Szwedom nie ulegną. Owszem, zbiorą cały dobytek, a tak po prawdzie niewiele tego było i schronią się w grodzisku. Tam wały usypane jeszcze przed wiekami przez pradziadów, do obrony miały służyć. Tak i teraz będzie. Szwedzi drogi tam nie znają, wszędzie mokradła, bagna. Poblądzą na pewno. Poto-pią się – zgina, jeśli im kto drogi nie pokaże. Ale nikt tego nie robi, bo wszyscy pójdą. Cała wieś wraz z bydłem, zbożem, dobytkiem. Szkoda tylko będzie chałup, bo Szwedzi ze złości spalą je. I kościoła szkoda, bo to heretycy, co im tam małeńka katolicka świątynia, skoro na Jasną Górę ruszyli. Chłopi szczęśliwie dotarli do grodziska wraz z rodzinami. Czekali na wroga, ale nie z pustymi rękami. Dzierżyli w dłoniach, co, kto miał. Cepy, siekiery, topory, widły. Niektórzy mieli prawdziwą broń, poznajdywaną tu i ówdzie; jakieś muszkiety, szpady, mieczyki, kordziki. W razie czego, poleje się krew, ale bez walki nic nie oddadzą. Ani jednej krowy, ani jednego bochna chleba. Ich siła, ale i u nas nie brakuje mocy. Wójt popatrzył na stłoczonych między wałami włościan... Cicho było, spokojnie. Nawet dzieci, jakby wyczuwając powagę chwili nie płakały, nie kwiliły. Świtało. Słońce już wyzierało znad Przylasku, a od Lubeni dolatywał swąd spalonych chałup i pokrzykiwania żołnierzy. Złość Szwedów nie знаła granic. Kilku chłopom udało się przedrzeć przez zarośla i bagna na Kamieniec, skąd roztaczał się widok na całą lubeńską dolinę i na wieś płonącą od góry do dołu. Płonął też kościół małeńki, drewniany. Postawiony jeszcze przed wiekami, gdy pleban Andrzej tworzył tu zręby katolickiej parafii, a przybysze z Niemiec, chcący tu osiaść na zawsze pobudowali ten kościół. Za patronkę wybrali swoją świętą Urszulę, jako jedyną na całym Podkarpaciu, a i w Polsce zaledwie siedem kościołów szczycić się mogło tym świętym patronatem. Teraz tylko dzwon ocalał; duży, ponad stukilogramowy, pochodzący jeszcze z czasów ruskich. Patrzyli chłopi ze łzami w oczach na zgłiszczoną wioskę i kościół. Postawim nowy – mruknął pod nosem najstarszy i nakazał powrót między wały, bo trzeba było szybko uprzedzić wszystkich, że Szwedzi nie zamierzają odejść, a nawet szykują się do ataku. Z armatą idą na gród. Niedobrze będzie, źle będzie! Radzili chłopi co zrobić, gdy Szwedzi podejną pod grodzisko i z armaty zaczną bić. A może nie dojdą? Mokradła i młaków nie przejdą? Armata ciężka. Modlili się wszyscy do patronki. Święta Urszula pomoże. Nieraz już tak było. Sama walczyła dawno temu w obronie miasta Kolonia w dalekich Niemczech. Miasto ocaliła i dlatego świętą została. Wie, co to obrona. Rozumie rozpacz i strach obrońców. Nie zostawi w potrzebie.

Okolo południa usłyszano pod grodziskiem od strony wsi jakieś wrzaski w obcym języku. Szwedzi byli tuż, tuż, ale bez armaty. Żaden nie odważył się podejść pod wały. Padło parę strzałów z muszketów, ale to chłopi bili kulami na oślep. Z wałów rzucano kamieniami. Co odważniejsi wychylili się i zobaczyli jak żołnierze wycofują się do spalonej wioski. Niektórzy próbowali wyciągać z bagna armatę, ale na nic się to zdało. Na bagna siły nie było. Potopiło się paru szwedzkich wojaków wraz z armatą. Reszta poszła do wsi, po której jeno szczapy zwęglone zostały. Zawrócili Szwedzi do Rzeszowa z niczym, złorzecząc. A chłopi wkrótce wrócili do wsi. Mozolnie budowali na nowo swoje domostwa, a z czasem i kościół – ten sam, co teraz w Straszylu stoi. Długo im na to czasu trzeba było. Wielu lat. Wielu wyrzeczeń, a grodzisko od tej pory nikt inaczej nie nazywał jak Okopem Szwedzkim. Na pamiątkę i na wieczną chłopską chwałę. Po latach, kiedy obeschły bagna pod Okopem znaleziono szwedzką lufę od armaty i kulę żeliwną oraz toporek ze szwedzkiej stali. Lufa armatnia przez długie lata stała pod kościołem. Używano jej do wystrzeliwania wielkanocnych wiwatów na cześć i chwałę bożą, i św. Urszuli. Podobno rozpadła się w latach 30. XX wieku na kawałki. Inni twierdzą, że lufa ocalała i została zabrana przez muzealników do Rzeszowa i jest ozdobą muzealnej kolekcji. Dziś już nie dojdzie, która z wersji jest prawdziwa. Jedno jest pewne, że kula armatnia i toporek ocalały. Można je dotknąć, popatrzeć na nie w Muzeum Regionalnym w Solonce. To jedyne pamiątki z tamtych lat. No, i ta opowieść, oczywiście, która świadczy o tym, jak lubeńscy chłopi potrafili obronić się sami.

Zbóje

Na nic zdały się błagania ludzi. Nie pomogły ani prośby, ani groźby. Nawet modlitwy zwykłych parafian tudzież świątobliwych proboszcza i wikarego, którzy wtedy zarządzali lubeńską parafią. Skowron, zbój nad zbóje, nic sobie nie robił ze złorzeczeń sąsiadów i rodziny. Przecież stąd był. Jak on mógł tak swoim krzywdy i gwałty urządzać? Palił domostwa, kradł, grabił bez litości. Mówili, że potrafił w złości nawet zabić, łobuz, hulaka, pijak. Zły człowiek i tyle. Dobrał sobie kompana z innej wsi, nie lepszego od siebie i tak obydwaj nękali wieś i inne też. Do czasu. Zebrało się lubeńskie chłopstwo pod wodzą wójta i dawaj słać posłusznego do Rzeszowa, żeby żandarów, albo i wojaków jakich przysłać, i złapać zbójów a ukarać. Ale, gdzie tam, władza inne miała zmartwienia, tym bardziej, że obca była, nie polska. Od 1772 roku pod austriackim panowaniem włościanie lubeńscy żywot wieść musieli. Nie było na to rady. I nie było też rady na Skowrona i jego kompana. Robili, co chcieli. Przejadło się Skowronowe zbójowanie wszystkim. Skoro władza nie może, to my sami sprawę załatwimy. Jak postanowili, tak zrobili. Zebrała się ława wójtowska. Z każdego domostwa jeden dorosły stawiał się do służby wiejskiej. Mieli pilnować wsi nocą, po dwóch, trzech uzbrojeni w cepy, widły, siekiery, co kto miał. Niektórzy w tajemnicy pod kapotą giwery mieli, choć kara ich za to sroga mogła spotkać, gdyby ktoś doniósł do władz. Ale nikt nie puścił nawet pary z gęby. Czaili się nocami na zbójów. Wcześniej, czy później – przyjdą. Złapią ich i ukarzą. Bez litości. Odpłacą pięknym za nadobne.

Czysta, księżycowa noc była, gdy Skowron z towarzyszem zjawili się we wsi. Szli pewni swego drogą błota i kamieni pełną. Pogwizdywali pod nosem na bezczelnego. Skowron dobrze wiedział, kto bogaty, kto biedny, choć to jemu i tak bez różnicy było. Nie spodziewał się, że prawie przy każdym domu straż stoi. Mocarne chłopcy, bystre, prędkie. Gdyby złapali, nie było żadnej mocy, żeby uciec. Udusiliby, a nie puścili. Rzucili się na Skowrona i jego kompana, przydusili do ziemi, ogłuszyli obuchem siekiery, aż krew z ich głów pociekła. Rano cała wieś już wiedziała, że zbóje nareszcie są w niewoli. Odsyłać ich do Rzeszowa ani do pana w Tycynie nie było po co, a nuż przekupią władzę i wrócą do wsi mścić się i znów krzywdy czynić. Tu ich trzeba ukarać. Teraz. I raz na zawsze. Nie wiadomo, kto karę obmyślił, ale gdy Skowron się o niej dowiedział, skóra ścierpła mu na całym ciele. Drugi dał się wniebogłosy błagając o litość. Ale litości nie było. Zbóje nie mieli jej dla innych, to i ukrzywdzeni nie mieli jej dla nich. Złożono dwa słupy z sosnowego drewna, smolnego, żeby się dobrze paliło. Przywiązano zbójów do drągów i wynieśli Skowrona na Kamieniec, za grodzisko. A na Obręczną naprzeciwko pod szczytem drugiego. Niech se pozierają na siebie. Niech se uczynią rachunek sumienia, a potem już tylko ogień. Piekielny ogień. Ułożono stosy pod słupami. Tiliły się tak, że dym szedł po okolicy, a swąd spalonych ciał rozniósł się po całej Lubeni. I słychać było krzyk ukaranych okrutnie zbójów. Niedługo. Dym dusił gardła, ogień trawił ciała. Skończyło się zbójowanie. Wkrótce ucichło wszystko, uspokoiło. Wieś wróciła do swoich codziennych zajęć. Pogrzebano szczątki ukaranych. A z czasem o nich zapomniano, ale chyba nie wszyscy, bo stanęły na obydwu wzgórzach krzyże. Kto je postawił? Nikt nie wie. Zapisano tylko w dutce – wójtowskiej księdze to zdarzenie. Ale i księga, i zapis nie przetrwały do naszych czasów. Opowiadano sobie tylko tę historię w niektórych chłopskich domach. W miejscach kaźni śladów tej opowieści już chyba nikt też nie znajdzie. Krzyże runęły dawno, zniszczone przez deszcz, wiatr, mróz i śnieg. Zasypało wszystko, zawało. Zapomniało się. Gdyby jednak jakiś zagubiony wędrowiec idący przez Kamieniec usłyszał o zmierzchu przeraźliwy, rozdzierający krzyk rozpacz, niech wie, że właśnie w tym miejscu rozlega się on nie bez powodu. To wszystko, co po zbójach zostało. No, i może jeszcze jakiś skarb złotych i srebrnych monet, miedzaków pewnie też, pierścieni i koralu niewieścich. Narabowali tego a narabowali po wszystkich okolicznych wioskach i dworach. Tylko nikt nie wie, gdzie ten skarb zbójcecki ukryty został? W lubeńskiej ziemi, czy może jednak gdzieś dalej? Ale chyba jednak w lubeńskiej, bo jaki by nie był ten Skowron – zbój nad zbóje – to lubeńskie krajobrazy, badunie, deprze i lasy znał, i lubił najbardziej. Więc, gdzie jak nie tu skarb swój mógł ukryć? Przecie, od dawna wiadomo, że najmilsza ciału swoja, własna koszula. Niechby nawet zbójcecka.

Znaczenie waloru (małe, duże, wyróżniające wieś) – **wyróżniające wieś**

24. Ważne postacie historyczne

Najważniejszą postacią historyczną wśród mieszkańców Lubeni jest:

Józef Wilk – wieloletni sołtys wsi Lubenia

Bronisława Bieda – gawędziarka wiejska

Janina Tłuczek – rękodzieło artystyczne , pisanki

Ignacy Żybura – wieloletni dyrektor Szkoły Podstawowej w Lubeni

Znaczenie waloru (małe, duże , wyróżniające wieś) – **duże**

INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

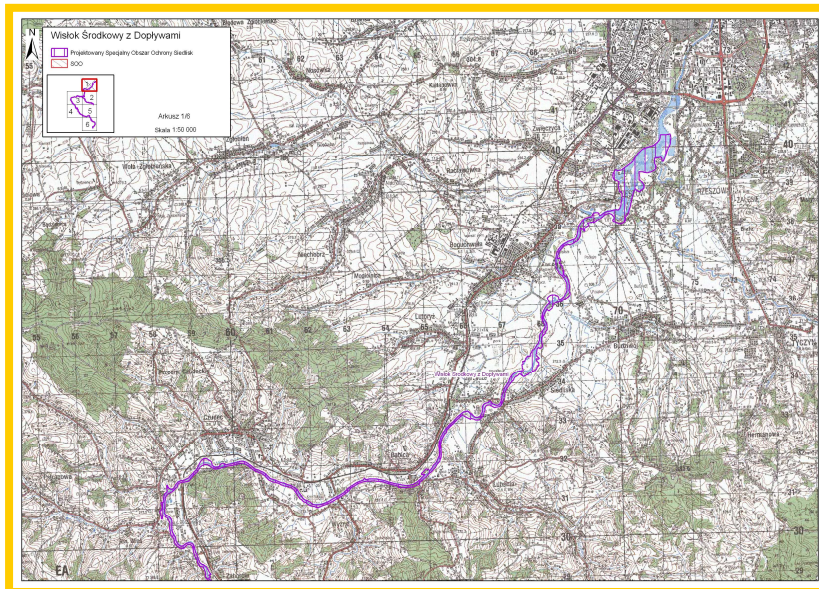
ANALIZA ZASOBÓW cz. 2

Zasoby przyrodnicze

1. Parki krajobrazowe, parki narodowe, obszary chronionego krajobrazu

Wieś Siedliska leży poza obszarem parków narodowych, parków krajobrazowych, czy obszarów chronionego krajobrazu, choć w dość bliskim położeniu Hyżnieńsko – Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (teren Straszdyła i Solonki i cz. Lubeni).

Na obszarze rzeki Wisłok przynależnym do gminy Lubenia, wsi Lubenia znajdują się tereny objęte ochroną Natura 2000.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **wyróżniające wieś**

Dziedzictwo kulturowe

2. Obiekty zabytkowe, obiekty o wartościach historycznych czy sentymentalnych

Dość burzliwe dzieje wsi, zwłaszcza pacyfikacje wsi w czasie II wojny światowej wpłynęły na to że nie zachowały się obiekty zabytkowe takie jak dwór. Do dziś pozostało kilka zabudowań mieszkalnych, gospodarczych, piwnic i kuźnia. Do zabytków sakralnych zalicza się także kaplica na terenie cmentarza w Siedliskach (obok Kościoła w Lubeni). Kaplica leży na terytorium Siedlisk, ale cmentarz należy do parafii Lubenia. Wzniesiona w 1852 r. na planie prostokąta przekryta dwuspadowym dachem z sygnaturką dziś znajduje się w bardzo złym stanie technicznym.

Zbudowana najprawdopodobniej w 1 poł. XIX w. Jej fundatorami byli zapewne właściciele dworu. Kaplica jest murowana z kamienia i otynkowana. Wzniesiona na planie prostokąta, frontem zwrócona jest na zachód. Przykryta dachem dwuspadowym, pierwotnie gontem a obecnie blachą. Na kalenicy dachu usytuowana została mała wieżyczka z sygnaturką. Ściany kaplicy zwieńczone profilowanym gzymsem podokapowym. Na narożach ścian

występują lizeny. Na ścianach bocznych umieszczone zostały duże prostokątne płyciny o frezowanych krawędziach. Pośrodku tych płycin znajdują się prostokątne otwory okienne rozglifione do wewnątrz. Wstawione zostały prostokątne sześcioszynowe okna. W ścianie frontowej kaplicy również znajduje się prostokątna płycina a w niej także prostokątny otwór drzwiowy. Do wnętrza prowadzą drewniane jednoskrzydłowe drzwi. Obiekt posiada lekko nadwieszony szczyty wsparte na ukośnym gzymsie. W szczycie frontowym znajduje się niewielka prostokątna wnęka. Wnętrze kaplicy przykryte zostało o sklepieniu żaglastym. Podłoga jest kamienna. Na

ścianach można zauważyć resztki polichromii. Obiekt znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Dach przykryty zardzewiałą blachą miejscami przecieka. Tynk odpada całymi płatami od ścian kaplicy, a kamień z którego została zbudowana wykrusza się. Szyby w oknach są uszkodzone, podobnie jak i drzwi. Obiekt wymaga gruntownej i szybkiej renowacji.

Źródła leczniczej wody siarczanowo – jodowej w przysiółku Horodna. Woda siarczkowa, słabo zmineralizowana rozp., wstępne, wydajność ujęcia - [m³/h] - 0,2, sposób ujęcia obudowa kręgową, Niewykorzystana.

Stare kościelisko. W tym miejscu stał do 1929 roku drewniany, modrzewiowy kościół barokowy p.w. św. Urszuli oddany do użytku wiernych w 1739 roku (obecnie w Straszdu), a konsekrowany w 1745 roku przez biskupa przemyskiego Wacława Sierakowskiego.

Pierwotnie stały tutaj co najmniej dwie budowle sakralne, zniszczone przez najazdy obcych wojsk (Tatarów i Szwedów w okresie od XV – XVII wieku). Z tych budowli zachowały się jedynie cenne drewniane rzeźby z XVII wieku (obecnie w Muzeum Diecezjalnym w Rzeszowie) oraz zabytkowy dzwon

z 1694 roku (obecnie Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

Na „starym Kościelisku” obok kościoła powstała w 1867 roku pierwsza w Lubeni szkoła ludowa założona przez ówczesnego proboszcza ks. Ignacego Zielińskiego. Współcześnie „stare Kościelisko” stanowi swoiste miejsce kultu religijnego mieszkańców Lubeni i to nie tylko ze względu na stojącą tu monumentalną figurę Chrystusa (ufundowaną przez Tomasza Dudka), ale także ze względu na złożone tu prochy dawnych mieszkańców Lubeni, gdyż przy kościele położony był stary cmentarz, na którym grzebano ludzi do połowy XIX wieku.

Dawne grodzisko lubeńskie – okop z 966 r. znajdujący się nieopodal (300m) wczesnośredniowieczny gród obronny wraz z niewielką osadą istniał w okresie od XI-XIII wieku. Do dziś zachowały się w bardzo dobrym stanie ziemne wały obronne (od 2-4 metrów wysokości) wraz z fosą. Gród obronny w Lubeni położony był na granicy tzw. Rusi Czerwonej i państwa polskiego.

obecna nazwa przysiółka „Okop szwecki”. Grodzisko „Okop” należy do najcenniejszych historycznie zabytków wsi Lubenia

Jeden z najstarszych szlaków komunikacyjnych Podkarpacia, który już w czasach rzymskich (II – IV w.n.e.) przemierzały karawany kupieckie w kierunku nad Bałtyk.

Trakt madziarski. Od średniowiecza aż do końca XIX wieku biegła tędy znana droga, łącząca Węgry z Polską (stąd nazwa „madziarska”). Na terenie gminy Lubenia wiodła od Straszdyła przez Sołonkę oraz przysiółki lubeńskie Obręczną i Maternówkę do Babicy, a potem wzdłuż Wisłoka do Rzeszowa i dalej na Sandomierz. Przechodziły tym traktem hufce rycerskie królów Ludwika Węgierskiego i Władysława Jagiełły (XIV – XV w.), a także liczne zagony

Pierwotnie nosił nazwę Horodna i swoje znaczenie utracił ostatecznie w XIV wieku, po przyłączeniu tych terenów do Polski przez króla Kazimierza Wielkiego w 1345 roku.

Obronny charakter grodziska wykorzystany został przez chłopów lubeńskich, podczas najazdu szwedzkiego w 1656 roku. Schronili się tutaj wraz z dobytkiem i stoczyli zwycięską potyczkę z oddziałem wroga. Stąd wywodzi się

tatarskie (XIV – XVII w.) oraz wojska Siedmiogrodzkie Rakonego (XVII w.) i oddziały wojsk szwedzkich w latach 1655 – 1656.

W I wojnie światowej (1914 – 1918) przemieszczały się tędy wojska austriackie i rosyjskie biorące udział w walkach o twierdzę Przemyśl i w bitwie pod Gorlicami. W ostatnich dwustu latach wędrowały tym szlakiem pielgrzymki do sanktuariów w

Kalwarii Paclawskiej, Starej Wsi k/Brzozowa oraz Borku Starym.

Współcześnie trakt „madziarski” utracił swoje znaczenie komunikacyjne ze względu na niekorzystny teren (pagórki i strome wzniesienia), a zyskał turystycznie, stając się atrakcyjną trasą rowerową i widokową.

23 czerwca 1943 roku hitlerowskie oddziały SS i żandarmerii niemieckiej dokonały pacyfikacji wsi Lubenia w odwecie za działalność patriotyczną i konspiracyjną mieszkańców. Rozstrzelano w tym dniu 6 mieszkańców Lubeni.

Stosunkowo niewielka liczba ofiar była zasługą ówczesnego proboszcza parafii ks. Franciszka Łuszczkiego, który znając dobrze język niemiecki wybłagał u Niemców odstąpienie od tzw. dziesiątkowania. Ocaliło w ten sposób swoje życie wielu parafian przeznaczonych do rozstrzelania w tym wielu członków organizacji

konspiracyjnych i patriotycznych.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **duże**

3. Skwery, parki, ścieżki rowerowe, szlaki piesze, rynki

Na terenie wsi są wyznaczone trasy rowerowe -**szlaki piesze** (żółta, zielona, brązowa i niebieska) i dobrze oznakowane szlaki turystyczne. Trzy z nich obejmują swym zasięgiem wieś Lubenia, są to :

TRASA Nr 1 – żółta

Początek trasy :

- stare kościelisko w Lubeni (miejsce, z którego został przeniesiony kościół dębowo-modrzewiowy, znajdujący się obecnie w Straszylu)
- w górę, w stronę kamieniołomu
- miejsce wypoczynku „Pod grzybkiem” – (teren jest własnością UG w Lubeni) odległość 3 000 m
- zjazd w prawo – można tu podziwiać panoramę całej Lubeni
- odpoczynek „Pod grzybkiem” – odl. 3 900 m
- przejazd obok drewnianego mostu na rzece „Lubenska”
- centrum gminy (sklep, telefon, policja, Ośrodek Zdrowia, apteka, poczta) 5 600 m
- powrót do punktu wyjścia

Długość trasy 6 700 m, jest to trasa dość łatwa, bardzo atrakcyjna, z pięknymi widokami, można nią podróżować z dziećmi.

W integralnych punktach i na skrzyżowaniach znajdują się drogowskazy, mapy i tabliczki informujące o lokalizacji, ciekawych miejscach .

TRASA Nr 2 - zielona

Początek trasy czy wędrówkę rowerem rozpocząć można od piekarni GS „SCH” w Lubeni w kierunku Urzędu Gminy

- centrum gminy (UG) ok. 1 600 m

- drewniany most na rzece „Lubienka” (ok. 2 400 m)

- odpoczynek „Pod grzybkami” 3 300 m

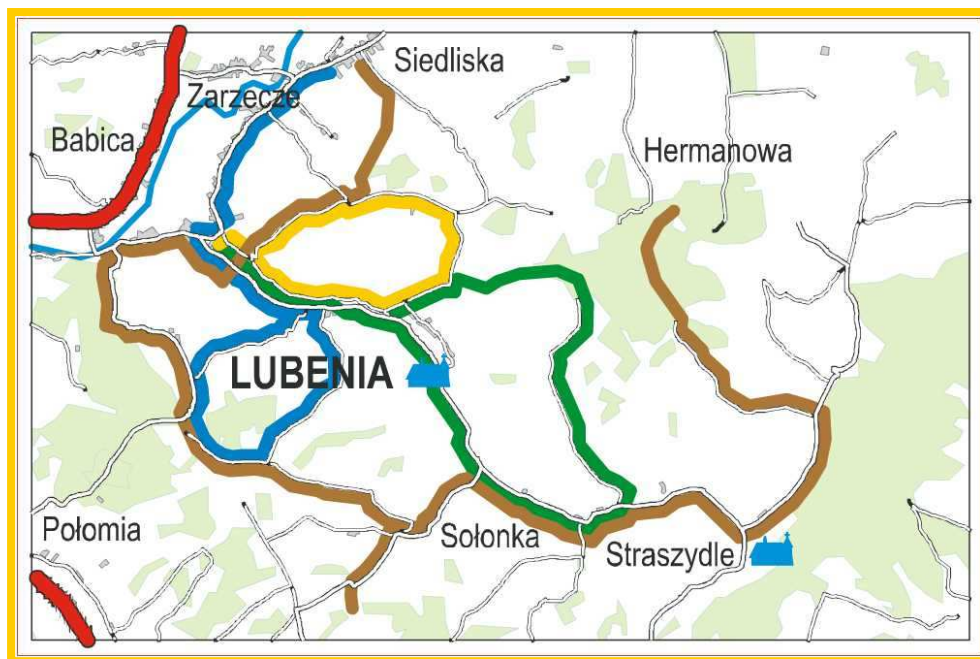
- punkt widokowy obok „Trzech Krzyży” – 5 100 m (piękna panorama Straszycy i Lubeni, widok na okop)

- kierunek droga powiatowa w stronę Straszycy

- zabytkowy kościół w Straszycy z XVII wieku – 8 900 m

- powrót drogą powiatową w kierunku zapory (stopień wodny) na rzece „Lubienka”

- powrót do punktu wyjścia

Długość trasy 15 400

TRASA Nr 3 – niebieska

Początek trasy :

- rozpoczynamy przy gimnazjum w Siedliskach
- asfaltową drogą kierujemy się w stronę Lubeni
- za piekarnię GS skręt w prawo (3 000 m)
- stopień wodny na rzece „Lubienka”
- stadion sportowy (4 600 m)
- miejsce odpoczynku ok. 6 000 m – widok na Lubenię, Jasienicki
- zjazd drogą żwirową w dół Lubenia – centrum

Długość trasy 12 000 m.

TRASA Nr 4 – brązowa

Początek trasy :

- obok Kościoła w Siedliskach
- w stronę cmentarza ok. 800 m – możliwość dojazdu drogą asfaltową ok. 800 m do starej kopalni gipsu
- zjazd przez „Księżę laszek” ok. 1 900 m
- kapliczka „Krzyżowa”
- stare kościelisko
- w stronę stopnia wodnego na rzece „Lubienka”: ok. 4 400 m
- Lubenia „Luka” ok. 6 100 m
- w stronę szkoły w Solonce (droga żwirowa ok. 1 500 m)
- do źródła słonej wody – miejsce odpoczynku, (las, cisza, spokój, stara piękna lipa, pasieki)
- powrót w stronę kościoła w Straszycy ok. 13 900 m

- kamieniołom ok. 15 800 m
- kierunek Przyłasek – „Studzienka” ok. 20 200 m
- drogą przez las ok. 2 km
- wylot na drogę powiatową w Przyłasku i powrót w stronę Siedlisk

Jest to trasa bardzo długa i trudna, dla wytrwałych rowerzystów, jednak za ciężkie trudy wynagradza bogactwem krajobrazu i miejsc, które warto zobaczyć. Długość trasy ok. 35 000 m.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **duże**

4. Szlaki turystyczne, ścieżki dydaktyczne itp.

Na trasie ścieżek rowerowych ustawiono w miejscach historycznych - tablice informacyjne zawierające opis miejsca, na rozdrożach ustawiono mapy gminy Lubenia, z oznaczeniem miejsca w którym się znajdujemy.

Walory widokowe krajobrazu na poszczególne fragmenty gminy i najważniejsze obiekty zabytkowe można podziwiać z punktów, ciągów i platform widokowych.

Platforma widokowa usytuowana na wzniesieniu w pobliżu drogi do przysiółka Księży Lasek w Lubeni z widokiem na duże fragmenty gminy, a przede wszystkim dolinę rzeki Lubenki.

Ciąg widokowy z drogi prowadzącej do centrum wsi z przysiółka Jasienniki na dolinę Lubenki z dobrze wyeksponowanym kościołem w Lubeni.

Ciąg widokowy z drogi biegnącej przez przysiółek Jasienniki na dolinę Lubenki od południa.

Platforma widokowa położona na wzniesieniu nad Sołonką z widokiem na tę wieś i fragment gminy z Lubenią i Siedliskami.

Platforma widokowa w Lubeni w przysiółku Horodna z widokiem na fragment doliny rzeki Lubenka w Straszylu i wschodnią część Lubenki.

Ciąg widokowy z widokiem na kościół w Lubeni z drogi Siedliska – Lubenia.

Platforma widokowa usytuowana na wzniesieniu w pobliżu drogi do przysiółka Księży Lasek w Lubeni z widokiem na duże fragmenty gminy, a przede wszystkim dolinę rzeki Lubenki.

Ciąg widokowy z drogi biegnącej przez przysiółek Jasienniki na dolinę Lubenki od południa.

Platforma widokowa w Lubeni w przysiółku Horodna z widokiem na fragment doliny rzeki Lubenka w Straszylu i wschodnią część Lubenki.

Ciąg widokowy z widokiem na kościół w Lubeni z drogi Siedliska – Lubenia.

Platforma widokowa usytuowana w przysiółku Podlas w Straszylu w pobliżu granicy z Sołonką z widokiem od południa na dolinę Lubenki w Straszylu i wschodniej części Lubeni.

Platforma widokowa usytuowana w pobliżu przysiółka Broniakówka w Siedliskach w pobliżu granicy z Lubenią z widokiem na dolinę Lubenki i fragmenty Pogórza Rzeszowskiego od północy.

Nad brzegiem Wisłoka przygotowano ścieżki rowerowe i trasy do spaceru dla chcących odpocząć nad wodą. Wśród mieszkańców coraz głośniejsze są postulaty wytyczenia i przygotowania tras do „nordic walking”

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **wyróżniające wieś**

5. Rynek, centralny deptak, plac targowy

wykorzystywany jest jako parking w dni powszednie, czasem jako miejsce, imprez np. dni wiosny (Szkoła Podstawowa) ,

Integralną częścią wsi jest plac przed Urzędem Gminy Lubenia. Na placu znajdują się maszty na których powiewają flagi Unii Europejskiej, białą – czerwoną i gminy Lubenia. Obok budynku GS zagospodarowano skarwek i usytuowano bankomat dla mieszkańców Gminy. Plac

obchody ważnych wydarzeń (poświęcenie samochodu strażackiego OSP Lubenia), czy

organizacja imprez sportowych (KJS).

Bardzo ważnym miejscem w Lubeni jest znajdujący się nieopodal **plac targowy**. W każdą sobotę odbywa się tam jarmark, na który przybywa znaczna część mieszkańców gminy, a także mieszkańcy okolicznych gmin i pobliskiego Rzeszowa, odwiedzający rodziny w weekend, lub udający się na weekendowy wypoczynek do letnich domków dość licznych na terenie gminy.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **bardzo duże**

Elementy charakterystyczne dla danej miejscowości

6. Tradycyjna i nowoczesna zabudowa (typ zabudowy, detale architektoniczne, układ zagrodowy)

Do dziś zachowała się typowa zabudowa z pocz. XIX, drewniane domy z gankami zwróconymi w kierunku drogi. Stan istniejących budynków jest bardzo różnicowany. Jedne estetyczne i zadbane inne

opuszczone- zniszczone, jakby zapomniane, jeszcze inne grożące katastrofą budowlaną.

Zdecydowana większość zabudowy Lubeni to jednak budynki murowane, które powstają obok jeszcze istniejących starych budynków lub na niezagospodarowanych działkach.

Estetyczne i funkcjonalne nowe budownictwo kształtuje nowoczesny obraz wsi. Mimo to rodzi się wrażenie, że choć

stosuje się dziś inne materiały budowlane, nowe technologie to jednak wracają wzorce budowlane z przełomów wieku XIX i XX. Nowoczesne domy przypominają swym wyglądem XIX dworki. Jedne mniejsze, inne bardzo okazałe kształtują architektoniczny obraz wsi.

Niektórzy remontują budownictwo starszego typu nadając mu nowoczesny charakter.

Układ zabudowy wsi wzdłuż głównej drogi gminnej stanowiącej od zawsze centrum wsi i drogi powiatowej. Zabudowa trzeciorzędowa z perspektywami rozwoju. Wieś rozwija się bardzo dynamicznie. Corocznie budowane jest ok. 20 budynków.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **wyróżniające wieś**

7. Działki pod zabudowę mieszkaniową

W chwili obecnej brak jest obowiązującego uchwalonego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

Wg Studium Kierunków Rozwoju Zagospodarowania Przestrzennego wieś posiada tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową w ciągu głównych szlaków

komunikacyjnych.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **małe**

8. Działki pod domy letniskowe i możliwości adaptacji istniejącej zabudowy pod domy letniskowe

W MPZP nie wyznaczono terenów pod zabudowę letniskową. Mimo to wielu amatorów życia na wsi przebudowuje stare budynki lub pustostany na letnie dachy a nawet całoroczne siedliska.

Znaczenie zasobu (małe, duże , wyróżniające wieś) – **małe**

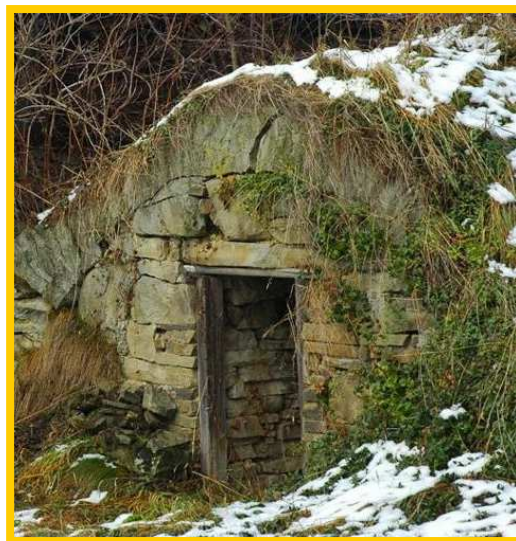
9. Działki pod zakłady usługowe i przemysł

Z uwagi na brak uchwalonego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego nie ma wyznaczonych terenów inwestycyjnych. Analizując jednak ukształtowanie ekonomiczne powiatu rzeszowskiego i tworzącą się w Boguchwale strefę ekonomiczną w nad Wisłokiem na wysokości siedliskiego przysiółka Obszary, warto się zastanowić, czy w tym rejonie nie byłoby zasadne tworzenie terenów inwestycyjnych. Z dala od zabudowań mieszkalnych, nie uciążliwe dla lokalnej społeczności .

Znaczenie zasobu (małe, duże , wyróżniające wieś) – **małe**

10. Tradycyjne obiekty gospodarskie (spichlerze, kuźnie, młyny itp.).

Do dziś zachowała się tylko kuźnia funkcjonująca jeszcze niedawno. Niestety dziś już zabrakło ludzi potrafiących wykonywać dawny zawód. Nie ma też potrzeb tak dużych jak niegdyś. Pogłowie koni w Lubeni zmalało niemal do zera. Ważnym elementem jaki zachował się do dziś są piwnice kamienne o sklepieniu łukowym, w których przechowywano żywność.

Znaczenie zasobu (małe, duże , wyróżniające wieś) – **duże**

Infrastruktura społeczna

11. Domy Kultury, Biblioteki, Muzea

Gminny Ośrodek Kultury w Lubeni organizuje i kształtuje życie kulturalne wsi. W Domu Kultury jest klub gdzie młodzież i starsi mieszkańcy mogą się spotkać, porozmawiać. Tu często organizowane są grupowe zajęcia z wykorzystaniem komputerów, warsztaty rękodzieła itp. W dużej sali organizowane są zebrania wiejskie, wesela, imprezy okolicznościowe itp.

Głównym celem Ośrodka jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców. Upowszechnianie i promowanie kultury lokalnej w kraju i zagranicą. Dbanie o tradycje i przywiązanie miejscowej społeczności do regionu Wielkopolski – jej dziedzictwa kulturowego. GOK posiada własny, społecznie akceptowany program do którego przygotowuje i pozyskuje lokalną społeczność, tak aby w sposób naturalny uczestniczyła w niej i ją współtworzyła. Celem realizowanego programu kultury jest wspieranie i ugruntowywanie więzi społecznych i promowanie tolerancji.

Do podstawowych zadań Ośrodka należy:

1. Organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania poprzez sztukę.
2. Stwarzanie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, kół i klubów zainteresowań, sekcji, zespołów i innych (w zależności od potrzeb i możliwości finansowych).
3. Organizacja spektakli, koncertów, przeglądów, festiwali, wystaw, odczytów, spotkań, imprez artystycznych, rozrywkowych, turystycznych i innych.
4. Koordynowanie działań kulturalnych na terenie gminy przy organizacji świąt państwowych i rocznicowych.
5. Współdziałanie z instytucjami, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, sponsorami i firmami, osobami prywatnymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców.
6. Prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej.
7. Gromadzenie dóbr kultury i materiałów dokumentacyjnych w zakresie: archeologii, historii, etnografii i sztuki dotyczącej gminy drogą: przekazów, darowizn, zakupów, zapisów, oraz depozytów, a także w wyniku badań terenowych prowadzonych w obrębie gminy;
8. Inwentaryzowanie, katalogowanie i opracowywanie zgromadzonych w nim muzealiów i materiałów i materiałów dokumentacyjnych tj. przedmiotów kolekcjonerskich i dzieł sztuki;
9. Przechowywanie zgromadzonych dóbr kultury w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób umożliwiający podejmowanie badań;
10. Zabezpieczanie i konserwacja muzealiów;
11. Organizowanie wystaw stałych i czasowych;

12. Prowadzenie działalności edukacyjnej oraz udostępnianie zbiorów do celów naukowych i oświatowych;
13. Prowadzenie biblioteki muzealnej – regionalistów, oraz z zakresu dyscyplin w nim reprezentowanych;
14. Prowadzenie działalności popularyzatorsko – wydawniczej.

Działalność i utrzymanie GOK jest finansowane z dotacji

- warsztatów, kursów tańca;
- sprzedaży własnych wydawnictw
- organizacji imprez zleconych przez instytucje, firmy i zakłady;
- wynajmu sal i pomieszczeń;
- koncertów własnych zespołów na zlecenie innych podmiotów;
- sprzedaży biletów na własne imprezy
- promocji firm na imprezach organizowanych przez ZOK

GOK LUBENIA
Poniedziałek:
17.00-18.15 - Szkoła Walki i Samoobrony Bushi-do
18.15-19.15 - Dziecięcy Zespół Taneczny grupa II
19.15-20.45 - Zespół Pieśni i Tańca "Lubenska"- grupa młodsza
Wtorek:
17.00 - 17.45 - Dziecięcy Zespół Taneczny grupa III
18.00 - 19.00 - Dziecięcy Zespół Taneczny grupa I
19.00 - 20.30 - Zespół Pieśni i Tańca "Lubenska" grupa starsza
Środa:
14.00 - 18.00 - Ognisko muzyczne
17.30 - 19.00 - Zespół Śpiewaczy "Lubenianki"
18.15 - 19.15 - Dziecięcy Zespół Taneczny grupa II
19.00 - 21.00 - Kapela Ludowa
Czwartek:
17.00 - 18.15 - Szkoła Walki i Samoobrony Bushi-Do
17.00 - 18.30 - warsztaty rękodzieła
18.45 - 20.15 - Taniec współczesny MAGDANCE
18.00 - 20.00 - Klub Seniora (trzeci czwartek każdego miesiąca)
20.00 - 22.00 - Zespół PASJONACI
20.00 - 22.00 - Chór OSP w Lubeni
Piątek:
12.30 - 14.00 - Naturalny Teatr Wiejski
17.00 - 17.45 - Dziecięcy Zespół Taneczny grupa III
18.00 - 19.00 - Dziecięcy Zespół Taneczny grupa I
19.00 - 20.00 - Zespół Pieśni i Tańca "Lubenska" grupa starsza - śpiew
19.00 - 20.00 - Zespół Pieśni i Tańca "Lubenska" grupa "Oldboy" - taniec
20.00 - 21.00 - Zespół Pieśni i Tańca "Lubenska" grupa "Oldboy" - śpiew
20.00 - 21.30 - Zespół Pieśni i Tańca "Lubenska" grupa starsza - taniec

- usług reklamowych
- z innych usług związanych z działalnością statutową

Ośrodek może prowadzić także inną działalność w zakresie zbieżnym z jego działalnością, a środki uzyskane z tej działalności wykorzystywać na cele statutowe.

W ciągu tygodnia obowiązuje podział zajęć. Są organizowane treningi sztuk walki, próby zespołów tanecznych i zespołów śpiewaczych.

Poza zajęciami stałymi są organizowane dorywczo inne.

Ważnym elementem życia wsi jest Biblioteka. Mieści się ona w tym samym budynku co GOK, GOPS, OSP, Sołtys Wsi Lubenia,

W bibliotece prowadzona jest działalność prezencyjna i popularyzatorska mająca na celu zapoznanie społeczeństwa z zawartością zbiorów i różnorodnością usług bibliotecznych. Organizowane są wystawy książek, gazetki okolicznościowe i tematyczne, wycieczki uczniów do bibliotek i lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, prelekcje, konkursy czytelnicze z różnych dziedzin wiedzy, dyskusje nad książkami, inscenizacje na podstawie utworów literackich. Organizowane są też zbiorowe wyjazdy czytelników do teatru i kina, wycieczki edukacyjne młodzieży do WiMBP w Rzeszowie i Biblioteki Uniwersytetu. Prowadzone są

stałe formy pracy jak: Ferie w bibliotece, Wakacje z biblioteką, Pasowanie na czytelnika uczniów klas pierwszych, Akcja Cała Polska Czyta Dzieciom, Andrzejki, Mikołajki, Dzień Dziecka z biblioteką czy Dzień Matki dla stałych czytelniczek oraz imprezy czytelnicze organizowane wspólnie z GOK w Lubeni – Bajkowy Bal Dzieci, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Seniora.

Biblioteka jest placówką obsługującą dorosłych, młodzież i dzieci. Zasadniczym rodzajem zbiorów w GBP są książki. Stan księgozbioru na koniec 2011 r. razem z filiami wyniósł 40 245 wol. Struktura księgozbioru przedstawia się następująco:

literatura piękna dla dzieci – 12 805 wol.
literatura piękna dla dorosłych – 15 626 wol.
z innych działów wiedzy – 11 814 wol.

Prenumeruje razem z filiami 28 tytułów czasopism w tym 9 dla dzieci, 4 fachowe, reszta to tytuły dla dorosłych.

Biblioteka gromadzi również publikacje informacyjne, materiały dotyczące regionu w którym działa. Księgozbiór ma charakter wielodzielnicowy. Zbiory uzupełniane są systematycznie, celowo i bardzo starannie pod zapotrzebowanie i zainteresowania czytelnicze. Są w dobrym stanie, na bieżąco komputerowo opracowywane i udostępniane czytelnikom.

Księgozbiór jest systematycznie poddawany selekcji, co gwarantuje jego

aktualność. Dużym zainteresowaniem cieszą się pozycje księgozbioru podręcznego, które jako rzetelne źródło informacji stanowią podstawową formę poszerzania wiedzy w zakresie naukowym. Przez kilka ostatnich lat nasza placówka znajduje się w czołówce bibliotek, które osiągnęły najwyższy wskaźnik normatywny zakupu książek w skali województwa (16,9 książek na 100 mieszkańców w roku 2010).

Na koniec 2011 roku r. w GBP i Filiach zarejestrowano 1275 czytelników reprezentujących wszystkie grupy wiekowe. Najliczniejszą stanowią dzieci i młodzież do lat 15 oraz czytelnicy w wieku 16-19 lat. Na trzecim miejscu znajdują się osoby w przedziale od 24-44 lat i to właśnie ta grupa

Kadra pracownicza

mgr Alicja Warzybok – Dyrektor GBP
mgr Wiesława Piekarz – st. bibliotekarz
lic. Aneta Myrda – mł. bibliotekarz
mgr inż. Dariusz Tłuczek – gł. księgowy
Wiktoria Kluska - st. bibliotekarz -Filia Siedliska
Małgorzata Solecka - st. bibliotekarz - Filia Straszyle

najczęściej odwiedza bibliotekę. W rejestrze obok mieszkańców naszego terenu figurują też czytelnicy z pobliskich miejscowości: Babicy, Połomi, Zarzecza, Lutoryża nawet Rzeszowa. Najbardziej stabilną część publiczności czytającej stanowią osoby o utrwalonym nawyku obcowania z książką, drugą grupę stanowią

uczniowie i studenci poszukujący literatury związanej z realizacją programu nauczania. Inna grupa to użytkownicy sporadycznie odwiedzający bibliotekę a poszukujący informacji lub porady – o których szczególnie zabiegamy, by pozyskać czytelnika na stałe.

W Bibliotece udostępniona jest czytelnia internetowa, internet ma być źródłem informacji służącej nauce, kształceniu, pracom badawczym i rozwijaniu zainteresowań. Można skorzystać z Internetu, istnieje korzystanie z własnych materiałów zapisanych na nośnikach elektronicznych, zapisywanie wyników poszukiwań na własnych nośnikach (dyskietkach, CD-ROMach, pendrive), wykonywanie płatnych wydruków (czarno-białych).

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **bardzo duże**

12. Miejsca sportu i rekreacji

Na terenie wsi jest stadion sportowy oraz boisko do gry w piłkę nożną. Przy szkole jest boisko szkolne, które jest dostępne w ograniczonym czasie i wymaga remontu.

Marzeniem i celem mieszkańców wsi jest wybudowanie kortu sportowego obok boiska do piłki nożnej mieszczącego się nieopodal rzeki

Lubenka. Coraz częściej słychać prośby mieszkańców o zorganizowanie lodowiska.

Bardzo cenionym miejscem rekreacji jest plac zabaw

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **bardzo duże**

Infrastruktura techniczna

13. Zakłady i obiekty zapewniające dostęp do podstawowych usług dla mieszkańców w zakresie energetyki i telefonii

Energię dostarcza PGE Dystrybucja Rejon Rzeszów Teren, Sprzedawcą jest PGE Obrót Rejon Rzeszów Teren. Do obiektyw Gminy Lubenia energię sprzedaje PKP ENERGETYKA, na oświetlenie uliczne do niedawna energię sprzedawał IDEON S.A., obecnie trwa procedura wyłaniania nowego sprzedawcy. Na terenie wsi działa kilku operatorów telefonii komórkowej. Ich usługi są dostępne w różnych rejonach wsi na lepszym lub gorszym poziomie. Do głównych należą T-mobile, Plus, Orange a także inni.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) - **małe**

14. Zakłady i obiekty zapewniające dostęp do podstawowych usług dla mieszkańców w zakresie dostarczania ciepła

W Lubeni nie ma zbiorczego systemu grzewczego. Domy ogrzewane są we własnym zakresie głównie węglem i drewnem.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **małe**

15. Zakłady i obiekty zapewniające dostęp do podstawowych usług dla mieszkańców w zakresie wody i ścieków

Wieś Lubenia korzysta ze zlokalizowanej na terenie Siedlisk gminnej oczyszczalni ścieków.

Oczyszczalnia przebudowana i zmodernizowana w 2010 r. jest w stanie obsłużyć wszystkie cztery miejscowości gminy.

W chwili trwają prace końcowe nad budową zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę.

W Lubeni mieszkańcy korzystają z indywidualnych systemów wodociągowych zasilanych z prywatnych studni - system grawitacyjny ze względu na ukształtowanie terenu.

W sierpniu 2013 r. planuje się uruchomić nowo wybudowaną sieć wodociagową w m. Siedliska i Lubenia wraz ze Stacją Uzdaniania wody w Lubeni.

Usługi odbioru ścieków komunalnych świadczy Gmina Lubenia poprzez sieć kanalizacyjną i oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w Siedliskach.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **duże**

16. Zakłady i obiekty zapewniające dostęp do podstawowych usług dla mieszkańców w zakresie odpadów

Odbiór odpadów zapewnia Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Błazowej na podstawie umowy

udzielonej w drodze zamówienia publicznego zgodnie ze znowelizowaną ustawą o gospodarowaniu odpadami. Sukcesywnie prowadzone są zbiórki odpadów wielkogabarytowych, elektrycznych i elektroenergetycznych oraz zużytych opon, które finansuje Gmina.

Do końca czerwca śmieci zbierane są w systemie dwutygodniowym do worków, które można zakupić w firmie, sklepach na terenie wsi lub u sołtysa. Prowadzona jest też selektywna zbiórka odpadów. Na

terenie wsi rozmieszczono pojemniki na stłuczkę szklaną.

System ulegnie zmianie od 01.07.2013 r. w zwiadu ze zmianą przepisów prawa w tym zakresie.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) - **duże**

Gospodarka i rolnictwo**17. Zakłady pracy, gospodarstwa rolne, warsztaty rzemieślnicze**

Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Lubenia w ha

Użytki /Miejscowość	Lubenia	Straszydle	Siedliska	Sołonka
Grunty orne	951,9	1071,7	622,1	227,3
Sady	50,5	40,9	40,1	1,5
Łąki trwałe	30,5	54,6	7,0	5,8
Pastwiska	217,8	179,9	67,7	44,6
Grunty zabudowane i zurbanizowane	152,6	105,9	83,9	33,6
Grunty zajęte pod wody płynące	8,0	12,9	22,6	1,7
Grunty pod rowami	7,8	0,8	2,6	0
Nieuzytki	1,3	2,9	6,4	3,2
Lasy	247,0	552,0	47,9	583,0
Razem	1667,4	2022,6	900,3	900,7

Źródło: Starostwo Powiatowe w Rzeszowie, Rzeszów.

Struktura wykorzystania gruntów

Wg danych Starostwa Powiatowego w Rzeszowie struktura wykorzystania gruntów w Siedliskach przedstawia się wg danych zawartych w tabli.

Lubenia jest wsią drugą w kolejności w gminie o najlepszych klasach gruntów rolnych i długich tradycjach rolniczych. Do dziś w niewielkim stopniu prowadzona jest tu produkcja rolna.

Dotyczy to zarówno upraw tradycyjnych ale także tuneli, szklarni, szkółek i hodowli itp.

Do gospodarstw rolnych w których prowadzona jest działalność rolnicza należą gospodarstwa m.in. Pana Antoniego Barana,

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) - **duże**

18. Miejsca pracy (ilość)

Głównym rynkiem pracy dla mieszkańców Lubeni jest zatrudnienie w pobliskim Rzeszowie, niemniej jednak w ramach prowadzonej działalności gospodarczych szacuje się że na terenie Lubeni etat pracy posiada kilkadziesiąt osób.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **duże**

Ważniejsze podmioty gospodarcze Gminy Lubenia (stan na 2011 rok, wg podziału na sołectwa).

LUBENIA

- Zakład Prod. – Usługowy „BETONIARNIA” Lesław Gawron, Lubenia 4
- Szkoła Nauki Jazdy - „MERKURY” Adam Skoczylas, Lubenia 295
- „BOMEX” Sp. z o.o. „Klub dobrych win” sprzedaż detaliczna i hurtowa. Janusz Bomba, Lubenia 618
- „BRAMY – ROLETY” PC Produkcja, montaż, W. Mysza, Lubenia 618
- „ED – BUD” Przedsiębiorstwo wielobranżowe, transport towarowy, usługi budowlane, Edward Krupa, Lubenia 83
- „BUD – ROL” Firma Prod – usług – Skupowa, Lubenia 123
- P.P.H.U. „LEMARO” Obróbka szkła i luster, Robert Zembroń, Lubenia 618
- GS „Sch” w Lubeni – działalność handlowa, produkcyjna (Piekarnia Lubenia 123)

19. Zakłady produkcyjne i usługowe

W Lubeni nie ma dużych zakładów produkcyjnych. Przedsiębiorstwem dającym miejsca pracy jest m.in. Hotel Maraton, Bomex – Świat Win, Transkop AP, Bud-Rol s.c., GS Lubenia, Bank Spółdzielczy, Apteka, sklepy i punkty usługowe jak kwaciarna, fryzjer, stacja kontroli pojazdów, usługi krawieckie, itp.

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś)
- **duże**

20. Produkty

Nie można mówić o typowym tylko dla Lubenia produkcie lokalny, gdyż takiego wieś nie posiada.

21. Uprawy, hodowle

Produkcja rolnicza obejmuje głównie zboża , ziemniaki i warzywa. Specyficzną hodowlą regionu kiedyś była trzoda chlewna i bydło .

Znaczenie zasobu (małe, duże, wyróżniające wieś) – **małe**.

22. Restauracje i punkty gastronomiczne

Najbardziej znanym i rozpoznawalnym jest hotel . Maraton położony jest w malowniczej części Pogorza Dynowskiego, w Chronionym Obszarze Hyżnieńskim. Jak reklamuje się hotel „z naszych progów można wyjść wprost na piesze szlaki prowadzące przez Pogórze aż po Bieszczady”.

Stylowo urządzona restauracja może pomieścić do 120

zachwycającą całość.

W obiekcie znajdują się 3 sale szkoleniowe:

Sala	Powierzchnia (m ²)	Ustawienie			
		Szkolne	Kinowe	Podkowa	Bankietowe
Tańcowa	80	50	80	50	50
Konferencyjna I	60	40	60	40	40
Konferencyjna II	80	60	120	60	60

Na specjalne okazje dysponujemy także salą liczącą do 400 miejsc w ustawieniu kinowym. Sala jak poprzednie jest nagłośniona, klimatyzowana i zaciemniana oraz wyposażona w sprzęt audiowizualny. Atrybutem sali jest także podnoszona ściana, która umożliwia wykorzystanie sali jako wystawowej np. przy promocji aut.,

osób. Przestronne i ciepłe wnętrza wzbogacone witrażami, harmonijnie dobrane dodatki składają się na

Sale wyposażone są w sprzęt komputerowy, rzutniki multimedialne, flipcharty, pisaki. Sale są zaciemniane i klimatyzowane.

Hotel posiada zaplecze sportowo – rekreacyjne . Można skorzystać z

Hali sportowej o wymiarach 24x19m z boiskami do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, badmintonu, futsalu, piłki ręcznej, tenisa ziemnego a także wyposażonej w ring bokserski, matę zapaśniczą, akcesoria atletyczne.

- **Sauny parowej** z ruską banią. Kabina sauny mieści do 6 dorosłych osób.
- **Basenu odkrytego** w okresie letnim. Basen znajduje się w ogródku grillowym na terenie ośrodka i jest znakomitym miejscem wytchnienia w czasie wakacyjnych upałów.
- **Siłowni** składającej się z 23 profesjonalnych stanowisk do ćwiczeń kulturystycznych i sprawnościowych.
- **Wyciąg narciarski w Babicy**

Opis wyciągu trasy o zróżnicowanym stopniu trudności, wyciąg położony na południe od Rzeszowa, w odległości ok. 17km przy trasie Nr 9.

Po ćwiczeniach można skorzystać z sauny.

Dogodna lokalizacja przy trasie Rzeszów-Barwinek umożliwia szybką komunikację. Hotel umiejscowiony jest zaledwie 16 km od Stolicy Podkarpacia i tylko 23 km od międzynarodowego lotniska Jasionka. Jak zwiniają właściciele hotelu, hotel jako baza wypadowa może zapewnić niezwykle podróże po spuściznach kulturowo-historycznych , dzięki bliskości takich dóbr jak Zamek w Łańcucie z XVII wieku czy pamiątki kultury żydowskiej w Leżajsku.

Maraton to dobre miejsce dla ludzi lubiących sport i aktywny wypoczynek. Ci którzy uprawiają: boks, sporty walki, taniec, nordic walking, kajakarstwo turystyczne, zapasy, piłkę nożną, ręczną i siatkową , lubią rowerowe wycieczki znajdą u Nas coś dla siebie.

Każdy pokój posiada funkcjonalną łazienkę z kabiną prysznicową, telewizor oraz dostęp do bezpłatnego Internetu. Obiekt jest podzielony na dwa budynki główny przylegający do restauracji oraz hali sportowej, wykończony w ciepłej tonacji kolorów , jasnych meblach. Drugi oddalony o kilka metrów budynek z salami szkoleniowymi oraz pokojach o nieco bardziej surowym wykończeniu. Łącznie obiekt może przyjąć grupy do 130 osób

Menu hotelu bazujące na kuchni polskiej oraz europejskiej zaspokoi podniebienia smakoszy. Dbamy o smak i aromat dań jak również o estetykę podania wybranych posiłków.

Organizacja szkoleń i wyjazdów integracyjnych

Zarówno dla grup jak i gości indywidualnych hotel zapewnia potrawy zdrowe i stworzone z regionalnych produktów.

Ogródek piwny to miejsce dla pragnących odpoczynku na wolnym powietrzu.

23. Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne

Brak

24. Zasoby odnawialny źródeł energii

Możliwość zainstalowania elektrowni wiatrowych zwłaszcza na wzniesieniach jak Broniakówka, a także kolektorów słonecznych i uprawa roślin takich wierzba energetyczna .

Kapitał ludzki- organizacje działające na terenie miejscowości

25. Ochotnicza Straż Pożarna w Siedliskach

Ochotnicza Straż Pożarna w Lubeni powstała w roku: 1946; Prezes: Grzegorz Smosna; Naczelnik: Krzysztof Kotowicz. , Komendant : Lesław Raczak. Skład: Agnieszka Baran, Bogusław Baran, Paweł Baran, Grzegorz Baran, Karolina Bieda, Mieczysław Bieda, Stanisław Bieda, Andrzej Binek, Dominika

Binek, Piotr Borek, Jerzy Buz, Justyna Cios, Mieczysław Cios, Tomasz Cupryś, Michał Cupryś, Wiesław Cupryś, Krzysztof Czopik, Paweł Dudek, Tadeusz Garlak, Jacek Grzebyk, Joanna Grzebyk, Daniel Kalembkiewicz, Mariusz Kielbasa, Marta Kielbasa, Leszek Kocur, Teresa Kocur, Tomasz Kogut, Mateusz Kotowicz, Marcin Kotowicz, Antoni Krupa, Konrad Krupa, Piotr Krupa, Magdalena Kucab, Aneta Krupa, Mariusz Kyc, Wiesław Leśniak, Bernadeta Liput, Łukasz Liput, Piotr Liput, Sławomir Materna, Sławomir Predki,

Grzegorz Raczak, Leszek Raczak, Łukasz Raczak, Marek Raczak, Piotr Raczak, Edward Rojek, Iwona Skowron, Jacek Skowron, Łukasz Skowron, Wojciech Skowron, Michał Skowron, Grzegorz Smosna, Krzysztof Smosna, Joanna Solak, Justyna Solak, Bogusław Solecki, Monika Solecka, Ryszard Solecki,

Gabriel Szczech, Grzegorz Szczypek, Janusz Warchol, Andrzej Wiater, Krzysztof Wiater, Andrzej Wilk, Artur Wilk, Grzegorz Wilk, Kamil Wilk, Łukasz Wilk, Tomasz Wilk, Grzegorz Wiśniowski, Dariusz Ziemia.

Do głównych celów i zadań OSP należą:

1) prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie

w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,

2) udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,

3) informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,

4) upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i

oświatowej,

5) wykonywanie zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej,

6) działania na rzecz ochrony środowiska,

7) wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na własnym terenie,

8) wykonywanie innych zadań określonych w statucie OSP.

Strażacy Osp Lubenia biorą czynny udział w wielu akcjach ratowniczych, uroczystościach i świętach narodowych oraz rocznicowych.

Wielokrotnie odznaczani złotymi medalami Zasług Dla Pożarnictwa. Swoją gotowość bojową wielokrotnie doskonalili uczestnicząc

w Manewrach Powiatowych, a udowadniali ją zajmując wysokie miejsca w powiatowych i gminnych zawodach pożarniczych drużyn OSP

Zorganizowano szereg imprez z których zysk przeznaczony został na zorganizowanie obchodów setnej rocznicy powstania OSP Lubenia. W czasie świąt Wielkanocnych OSP podtrzymując tradycje pełniła Straż przy grobie Pańskim. Zwiększyła się znacznie liczba młodych członków OSP.

Działalność OSP jest znacznym stopniu ukierunkowana na działalność kulturalną, jednak jej zadaniem jest przygotowanie zarówno teoretyczne jak i praktyczne do ewentualnej akcji ratowniczo-gaśniczej. Pomimo iż jednostka nie dysponuje najnowszym sprzętem jest w pełni przygotowana do zadań statutowych. W szeregach jednostki została stworzona na nowo drużyna młodzieżowa, a sama jednostka cieszy się coraz większą sympatią w gronie mieszkańców Lubeni. Na

wyposażeniu OSP jest samochód marki Mercedes i Ford Transit .

Motopompy, pompy szlamowe, agregat,

MOTOPOMPA POŻARNICZA PO-5

Motopompa pożarnicza PO-5 przeznaczona jest do tłoczenia wody do stanowisk gaśniczych. Może być wykorzystana do pompowania wody z podtopionych studni i piwnic. Ze względu na coraz nowocześniejsze motopompy, PO-5 dziś najczęściej jest wykorzystywana do zawodów pożarniczo - sportowych.

OSP posiada Zintegrowany System Alarmowania i Ochrony Ludności DSP-50, który jest przeznaczony do zdalnego, radiowego uruchamiania syren alarmowych Obrony Cywilnej i Ochotniczych Straży Pożarnych oraz do

Agregat prądotwórczy GEKO 2801

alarmowania/powiadamiania osób wyposażonych w pagery (DSP-90S) i telefony komórkowe (Terminal DTG-53). Współpraca systemu DSP-50 z syrenami elektronicznymi (np. serii DSE) umożliwia dodatkowo rozgłaszanie komunikatów głosowych oraz dowolnych dźwięków.

26. Lokalna Grupa Działania – Trygon Rozwój i Innowacja

Od lutego 2008 r. dwie przedstawicielki wsi – kobiety przedsiębiorcze (prowadzące działalność gospodarczą) i jednocześnie zajmujące się działalnością społeczną (radne Gminy Lubenia) są członkami Lokalnej Grupy Działania TRYGON – Rozwój i Innowacja skupiającego przedstawicieli trzech sektorów : społecznego, gospodarczego i publicznego z trzech sąsiadujących gmin Boguchwały , Lubeni i Świlczy .

27. Autorytety i znane postacie we wsi.

Wśród grona nieżyjących osób znanych i szanowanych we wsi Lubenia znaleźli się

Ksiądz Franciszek Józef Łuszczki, ks. (1886-1956)

Franciszek Łuszczki urodził się 21 listopada 1886 r. w Sokołowie Małopolskim powiat Kolbuszowa. Syn Jana i Franciszki Łuszczki. Ukończył szkołę ludową w Sokołowie, gimnazjum w Rzeszowie a następnie studia teologiczne w Przemyślu, przyjmując 28 lutego 1912 r. święcenia kapłańskie.

W 1913 r. wyjechał na Morawy, gdzie od 1 sierpnia pracował jako katecheta w Towarzystwie Szkoły Ludowej na Śląsku i Morawach. Związany z „Sokołem”, zorganizował jego drużyny w Ostrawie i Gruszewie (Gruszowie). 2 czerwca 1916 r. wstąpił do Legionów, obejmując funkcję kapelana dywizyjnego zakładu sanitarnego. Z dniem 14 lipca mianowany urzędnikiem wojskowym IX klasy (kpt.). W okresie od 12 stycznia do 6 lutego 1917 r. przejściowo sprawował funkcję kapelana 5 pp LP. W maju przeniesiony do obozu rekrutów w Zambrowie. Po kryzysie przysięgowym służył w Polskim Korpusie Posiłkowym. Od października 1917 r. kapelan 2 pp LP. W czasie przejścia II Brygady przez front pod Rarańczą (15/16 lutego 1918 r.) dostał się do niewoli austriackiej. Był internowany w Bustyahaza i Huszt. Uwolniony, wyjechał do Krakowa.

Po rozbrojeniu Austriaków 1 listopada wstąpił do Wojska polskiego. Do 5 grudnia był kapelanem 4 pp LP. Następnie służył w Armii „Wschód”, a od 6 marca do 31 sierpnia 1919 r. - w grupie Operacyjnej „Bug”. Uczestniczył w działaniach przeciwko Ukraińcom. W okresie od 1 września do 25 listopada pełnił funkcję kapelana na oddziale zakaźnym Szpitala okręgowego w Kielcach. 25 listopada 1919 r. objął stanowisko proboszcza w 3 DP LP. Zajmował je do 1 maja 1921 r.. Następnie został przeniesiony do rezerwy. Zweryfikowany jako st. kpl. (mjr.) rez. z 1 czerwca 1919 r.

W czasie swojej posługi jako kapelan towarzyszył często ochotnikom udającym się do organizowanych Legionów i tak np. w dniu 9.01.1917 r. w Wilnie przed obrazem Matki Bożej Ostrobramskiej odprawił nabożeństwo dla dużej rzeszy ochotników i ich rodzin. Po nabożeństwie ochotnicy z pieśnią na ustach Jeszcze Polska nie zginęła pomaszzerowali na dworzec, skąd wyjechali do Warszawy.

W 1932 r. został mianowany proboszczem parafii w Lubeni koło Rzeszowa. Jak sam twierdził został mianowany proboszczem przez biskupa w celu ratowania tej parafii przed zalewem komunizmu, który zaczął się szerzyć w Lubeni od strony sąsiedniej wsi Siedlisk.

Z jego osobą związana jest wdzięczna i godna pamięć parafian. Należy on do kręgu najwybitniejszych proboszczów w całej historii parafii. W jego dokonaniach znalazły się czyny, które pozwoliły zachować o nim pamięć życzliwą u prostych, zwyczajnych ludzi. Dbał o nich, jak mało kto przedtem i potem, a jego ofiarność, udzielana pomoc materialna i duchowa, wyjątkowa - nawet jak na kapłana przystało - skromność zjednały mu uznanie i wdzięczność parafian. Szeroko i powszechnie znane były jego umiejętności medyczne, dzięki którym wielu mieszkańców wsi odzyskało zdrowie, a niektórzy nawet życie. Tym bardziej jest to istotne, że Lubenia w latach 30 - tych XX w. pozbawiona była zupełnie opieki medycznej ze strony wykształconych fachowców, a stan higieniczny i zdrowotny mieszkańców poniżej wszelkiej przyzwoitości. Współpracował on również z miejscowym nauczycielstwem, organizował wycieczki do pobliskich lasów i do miasta, dzięki czemu Lubeńska dziatwa „poznawała świat”. Uczestniczył w uroczystościach religijnych i świeckich angażując w ich organizację także dorosłych mieszkańców parafii. Uchodził w oczach miejscowej ludności za wzór kapłana i przede wszystkim człowieka, oddanego religii i Bogu.

Po agresji Niemiec hitlerowskich na Polskę w dniu 3 listopada 1939 r. został aresztowany przez władze Niemieckie i uwięziony w Rzeszowie, skąd po 2 tygodniach został zwolniony.

Podczas II wojny światowej w dniu 21 czerwca 1943 r. doszło do pacyfikacji Lubeni. w tym dniu hitlerowskie oddziały SS i żandarmerii niemieckiej otoczyły wieś i siłą spędziły na plac przykościelny wszystkich jej mieszkańców. Rozdzielono kobiety i mężczyzn, starców i młodzież. Wszędzie było słycać szloch i płacz. Rozpacz mieszała się z bezsilnością, strachem i lękiem o siebie, o rodzinę, sąsiadów i znajomych. Tu i ówdzie odmawiano modlitwy i litanie przerywane chrapliwym wrzaskiem niemieckich żołdaków. Po wylegitymowaniu wszystkich odstawiono na bok małżeństwo Katarzyny i Jana Wilczyńskich z Warszawy i czterech innych mieszkańców parafii. Zginęli wszyscy. Cudem udało się uratować ich córkę. Od większych ofiar uchronił wieś ks. Franciszek Łuszczki, który znając dobrze język niemiecki uprosił oprawców, by odstąpili od tzw. dziesiątkowania, czyli przeznaczenia co dziesiątej osoby do rozstrzelania. Zapewnił Niemców, że w Lubeni nie ma partyzantów i zorganizowanego ruchu

oporu. Uwierzono mu i dzięki temu hitlerowcy odstąpili od zbiorowego mord. W miejscu kaźni znajduje się tablica i pomnik, upamiętniające to najtragiczniejsze we współczesnych dziejach wsi wydarzenie.

Parafią Lubeńską przez cały okres od 1932 do 1956 r. kierował ks. Franciszek Łuszczki.

Kiedy zmarł jego pogrzeb uroczysty i manifestacyjny był wyrazem wdzięczności parafian za trud i poświęcenie. Pochowany został na lubeńskim cmentarzu

Józef Wilk – były sołtys wsi Lubenia. Wieloletni działacz i społecznik zasłużony dla rozwoju wsi.

Ignacy Żybura – wieloletni dyrektor Szkoły Podstawowej w Lubeni.

Stanisława Kopiec – poetka ludowa, opisująca Lubenię dużą dozą humoru.

Wśród żyjących i działających na rzecz społeczności lokalnej trzeba wymienić:

Ksiądz Michał Szuma – proboszcz parafii, Organizator pielgrzymek i życia w wierze katolickiej. Wyróżniały go duszpasterz i serdeczny człowiek. Troszczy się o życie społeczne i relacje międzyludzkie mieszkańców Lubenia. Ważne jest dla niego młode pokolenie Lubeni, któremu poświęca wiele uwagi, czasu i zapału.

Pani Maria Sobczyk – wieloletnia działaczka GOK – u w Lubeni. Inicjatorka wyjazdów zespołu „Lubenka” poza granice kraju.

Pan Antoni Ruszała – kilkanaście lat pełni funkcję sołtysa. Życzliwa dla mieszkańców i tak przez nich postrzegana. Rzeczowy i konkretny zarządca wsi. Bezkonfliktowy sołtys, który umie pogodzić zwaśnionych sąsiadów, pomóc mieszkańcom po klęsce żywiołowej i zauważyć patologie i niesprawiedliwość oraz w porę na nie reagować.

Pani Bogusława Skowron – przez wiele lat pełniła odpowiedzialne stanowisko Kierownika Gminnej Ośrodka Kultury w Lubeni.

27. Krajanie znani w regionie, w kraju, zagranicą,

Wśród najbardziej znanych mieszkańców Lubeni w regionie i poza granicami kraju są: ksiądz Łuszczki, Ignacy Żybura, Paweł Warchoń (założył PSL w Lubeni), Jan Warchoń (nauczyciel Gimnazjum w Brzeżanach na Kresach).

28. Osoby o specyficznej wiedzy i umiejętnościach

Wśród osób o szczególnych umiejętnościach należy wymienić: Panią Janinę Tłucze – umiejętność malowania pisanek, Panią Bronisławę Biedę – gawędziarkę

29. Przedsiębiorcy,

Wśród najbardziej znanych przedsiębiorców Lubeni należy wymienić:

- Pan Władysław Daszkowski – prezes SSCh w Lubeni
- Pan Artur Pasternak – właściciel przedsiębiorstwa Transkop AP
- Pan Edward Krupa - właściciel przedsiębiorstwa „ED-BUD”
- Pan Grzegorz Wróbel – właściciel F.H.U. COPY DRUK

30. Kontakty i współpraca,

Przedstawiciele wsi Lubeja należą do Lokalnej Grupy Działania TRYGON ROZWÓJ I INNOWACJA, skupiającego trzy gminy Świlcza, Boguchwał i Lubenia. Współpraca obejmuje różne aspekty życia, gospodarcze, społeczne, kulturalne i turystyczne.

31. Inne

ANALIZA SWOT

Ocena słabych i mocnych stron rozwoju wsi LUBENIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- ukształtowanie terenu - położenie w Obszarze NATURA 2000 - integracja lokalnej społeczności - nieskażone środowisko - malowniczy krajobraz , - historia miejscowości - obiekty hotelowe – MARATON - bezpieczeństwo wsi – brak patologii - dobre drogi dojazdowe , - dobre połączenie z miastem wojewódzkim - wieś telefonizowana, , - mocne tradycje kulturalne - zgazyfikowanie wsi - skanalizowanie wsi - duży potencjał ludzki o stosunkowo wysokich kwalifikacjach - gleby o dobrej klasie bonitacji - dobre warunki do rozwoju rolnictwa - zakłady produkcyjne i punkty usługowe - proekologiczna postawa społeczeństwa , propagowanie OZE	- mało zakładów produkcyjnych i usługowych - słabo zagospodarowane centrum wsi - zbyt mała liczba gospodarstw agroturystycznych - niecałkowite oświetlenie dróg - mała ilość chodników przy drogach wymagających modernizacji - brak wodociągu - zbyt słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna - brak szerokopasmowego dostępu do Internetu - brak boiska sportowego - bezrobocie - patologia w postaci alkoholizmu - starzenie się społeczeństwa - słabo zintegrowana społeczność lokalna - silne poczucie własności prywatnej (dot. gruntu) i związana z tym niechęć do odstąpienia terenu pod infrastrukturę gminną (wodociąg), - brak infrastruktury OZE

SZANSE	ZAGROŻENIA
- budowa , wodociągu i sieci internetowej - budowa oświetlenia ulicznego dróg - remont i budowa boisk sportowych - modernizacja budynku Domu Kultury, Biblioteki - budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg i chodników - możliwość zagospodarowania centrum wsi, - możliwość promocji dziedzictwa kulturowego wsi (wody siarczkowe) - pozyskiwanie funduszy z UE - udział w Programie Odnowy Wsi, współpraca z Urzędem Marszałkowskim - stworzenie społeczeństwa otwartego i świadomego - szansa na rozwój turystyki i agroturystyki - promocja miejscowości m. in. poprzez Internet, foldery - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (wiatr, słońce ,wierzba energetyczna) - tworzenie nowych miejsc pracy - zdobywanie przez Internet nowych miejsc pracy - dostęp do Internetu - stworzenie strefy ekonomicznej - rozbudowa kanalizacji	- utrata miejsc pracy - zbyt mały rynek pracy dla wysoko wykwalifikowanej młodzieży - migracja młodych - starzenie się społeczeństwa - brak obiektów sportowych i promocji zdrowego trybu życia oraz związana z tym pogarszająca się kondycja zdrowotna młodych ludzi - ograniczenia lokalowe integracji młodzieży i kultywowania tradycji - zbyt mało miejsc do aktywnego wypoczynku i rekreacji - ograniczony dostęp do usług kulturalnych - brak infrastruktury wodociągowej powodem zniechęcenia potencjalnych inwestorów zewnętrznych - brak funduszy na rozwój agroturystyki - niski wskaźnik infrastruktury handlowo – usługowej - niż demograficzny - marginalizacja społeczeństwa wsi - położenie w obszarze Natura 2000 i związane z tym obostrzenia w realizacji inwestycji - ograniczone możliwości w dostępie do środków UE

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości Lubenia na lata 2013-2020

WIZJA I KIERUNKI ROZWOJU

Wizja jest wyrażeniem, które określa główny cel miejscowości, jej „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miejscowości, dla której została sformułowana. Wizja pokazuje pozytywny obraz sołectwa Lubenia w perspektywie 7 lat. Przeprowadzone analizy i wyznaczone potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów planu. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych planem. Na podstawie wizji lokalnej jak również po rozmowie z lokalnymi liderami zostały zebrane informacje na temat wizji i kierunków rozwoju miejscowości Lubenia. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli poniżej. Głównym kierunkiem dokonywanych na obszarze miejscowości zmian powinien być rozwój działalności sportowej i kulturalnej, jak również produkcji i usług. Powinno to sprzyjać funkcjom turystycznym, jakie charakteryzują analizowany obszar. Funkcje jakie spełniała do tej pory muszą być na nowo zdefiniowane. Gospodarstwa rolne muszą być zdolne do generowania takiego dochodu, który jest konkurencyjny z dochodami z pracy poza rolnictwem. Funkcja mieszkalna nie może ograniczać się do tak zwanej „podmiejskiej sypialni”, bez możliwości samorealizacji mieszkańców w dziedzinie kultury, oświaty, rekreacji czy sportu.

wieś : **LUBENIA**

wizja: **LUBENIA WSIĄ NOWOCZESNĄ**

I PLAN				II Plan Odnowy Miejscowości na lata 2013-2020
CELE Co trzeba osiągnąć by urzeczywistnić wizję wsi	2. Co pomoże osiągnąć cele ?		3. Co może przeszkodzić ?	PROJEKTY Co wykonamy ?
	ZASOBY Czego użyjemy ?	ATUTY Silne strony i Szanse Co wykorzystamy ?	BARIERY Słabe strony Co wyeliminujemy? Zagrożenia Czego unikniemy ?	
A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO				
1. Kultywowanie tradycji związanych z integracją społeczeństwa ,	Przedwojenne i powojenne tradycje integrowania (OSP, budowa szkoły)	Tradycje życia społecznego , organizowania się i zrzeszania,	Problemy z organizacją grup o podobnych poglądach	Organizacja zawodów sportowych na nowo wybudowanym boisku sportowym Kultywowanie tradycji spotkań i spędzania wspólnie wolnego czasu poprzez wspólne chodzenie – nordic

		organizowania imprez i spotkań nieformalnych , spędzania wolnego czasu .		walking (po nowo wybudowanych chodnikach) oraz ćwiczenia na trenerach
2. Kultywowanie tradycji kulturalnych związanych z działalnością Ochotniczej Straży Pożarnej, Kola Gospodyń Wiejskich i sympatyków wsi Lubenia	Doświadczenia z organizowania imprez rocznicowych , świąt narodowych i lokalnych, pielgrzymek	Tradycje kulturalne	Brak funduszy	Mobilizacja do aktywnej działalności OSP Lubenia w tym aplikowanie o dotacje , Aktywna działalność Kola Gospodyń Wiejskich Organizacja uroczystych obchodów rocznicowych Organizacja występów zespołu LUBENKA
3. Wykorzystanie tradycji historycznych	historia miejscowości, legendy i podania,	Nazwa miejscowości , historia miejscowości, mocne tradycje kulturalne	Brak funduszy, brak promocji	Oznakowanie miejsc historycznych , wydanie książki o historii miejscowości , założenie strony internetowej miejscowości, promocja poprzez wydawanie folderów informacyjnych
4. Wykorzystanie ukształtowania terenu i zasobów naturalnych (wody siarczkowe Horodna)	teren górzysty- Maternówka , Okop i równinny - nad Wisłokiem, ciekawa roślinność, rzadkie gatunki zwierząt	Nieskażone środowisko , czyste powietrze, bliskie położenie względem Rzeszowa – dostępność komunikacyjna	brak funduszy, brak integracji lokalnej społeczności, starzenie się społeczeństwa	Tworzenie szlaków do nordic – walking, ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia, organizacja terenów widokowych, wybudowanie obiektów rekreacyjno – sportowych i boiska sportowe)
B. STANDARD ŻYCIA				
1. Poprawa infrastruktury technicznej	projekt remontu i przebudowy chodnika w ciągu drogi gminnej Lubenia – Stara Droga (centrum wsi) a także przy innych drogach gminnych	uksztalowanie terenu, istniejące obiekty infrastrukturalne	brak funduszy	Budowa, przebudowa i remont chodników , ciągów pieszych i ścieżek rowerowych Zagospodarowanie terenu centrum wsi (wzdłuż drogi Lubenia – Stara Droga) Remont i adaptacja pomieszczeń w DK Budowa biblioteki

	remontu boiska do piłki nożnej oraz budowa kortu do tenisa ziemnego, projekt modernizacji dróg i budowy chodników , projekt remontu DK i budowy Biblioteki oraz zagospodarowania terenu wzdłuż chodników – trainery, wiaty i miejsca rekreacyjne, modernizacja remizy i garaży OSP , projekt sieci szerokopasmowego internetu, projekt budowy oświetlenia ulicznego projekt rozbudowy kanalizacji i wodociągu			Modernizacja dróg i budowa chodników Budowa sieci szerokopasmowego internetu Budowa oświetlenia ulicznego Budowa wodociągu i kanalizacji Pozyskiwanie funduszy UE
C. JAKOŚĆ ŻYCIA				
1. Zagospodarowanie centrum wsi	W ciągu drogi gminnej Lubenia – Stara Droga (od mostu (pod Lipami) do Kościoła Parafialnego, Rejon UG, GOK, Biblioteki, Policji, Banku, punktów usługowych , Ośrodka Zdrowia , Apteki i placu Targowego oraz obszaru boisk sportowych	istniejąca infrastruktura ukształtowanie terenu,	brak funduszy	Zagospodarowanie terenu centrum wsi od mostu pod Lipami po Kościół Parafialny w ciągu drogi gminnej Lubenia – Stara Droga Zagospodarowanie Terenu w rejonie Rejon UG, GOK, Biblioteki, Policji, Banku, punktów usługowych , Ośrodka Zdrowia , Apteki i placu Targowego oraz obszaru boisk sportowych Modernizacja centrum wsi Promocja miejscowości

2. Udział w projektach realizowanych z udziałem środków zewnętrznych	Przedstawiciele Sołectwa Lubenia w Lokalnej Grupie Działania „TRYGON” Rozwój i Innowacje	możliwość pozyskania środków UE dla lokalnej społeczności, zaangażowanie mieszkańców w działalność społ. - LGD	brak zaufania części społeczności w powodzenie działania LGD	Udział w projektach szkoleniowych, Pisanie projektów
D. BYT				
1. Rozwój turystyki i agroturystyki	zasoby krajobrazowo przyrodnicze, nieskażone środowisko, gospodarstwa turystyczne (hotel SPA), istniejące gospodarstwa wiejskie, duży potencjał młodzieży pozostającej bez pracy, brak patologii społ.,	Nieskażone środowisko naturalne ekologiczny teren, duża liczba działek widokowych do sprzedaży pod turystykę i agroturystykę	brak zaakceptowania społecznego obawa przed niepowodzeniem	Rozwój branży turystycznej Rozwój bazy turystycznej Budowa zaplecza rekreacyjno – sportowego
2. Budowa strefy ekonomicznej	Tereny nad Wisłokiem w pobliskich Siedliskach w bezpośrednim sąsiedztwie tworzonej Strefy ekonomicznej w Boguchwale	Duży potencjał młodych ludzi w Lubeni pragnących rozpocząć działalność gospodarczą na korzystnych warunkach jakie gwarantuje strefa	Ograniczone fundusze, brak zaakceptowania społecznego obawa przed niepowodzeniem	Rozwój bazy ekonomicznej Uzbrojenie terenu Budowa zaplecza gospodarczo – technicznego

3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	uksztaltowanie terenu – silne wiatry, słabe gleby dla rolnictwa – dobre dla uprawy wierzby energetycznej dobre nasłonecznienie	Otwartość społeczeństwa na nowości	Bezczynność społeczności lokalnej	Wykorzystanie kolektorów słonecznych, elektrowni wiatrowych

KLUCZOWE OBSZARY ODNOWY MIEJSCOWŚCI

TOŻSAMOŚĆ wsi i wartość życia wiejskiego		
- ukształtowanie terenu - położenie w obszarze Natura 2000 - integracja lokalnej społeczności - nieskażone środowisko - malowniczy krajobraz - historia miejscowości - obiekty hotelowe – MARATON - mocne tradycje kulturalne - słabo zintegrowana społeczność lokalna - starzenie się społeczeństwa, - ograniczenia lokalowe integracji młodzieży i kultywowania tradycji - ograniczony dostęp do usług kulturalnych		
STANDARD ŻYCIA (warunki materialne)	JAKOŚĆ ŻYCIA (warunki niematerialne)	BYT (warunki ekonomiczne)
- wieś skanalizowana - wieś telefoniczowana - zgazyfikowanie wsi - gleby o dobrej klasie bonitacji - dobre warunki do rozwoju rolnictwa - proekologiczna postawa społeczeństwa , - propagowanie OZE - budowa wodociągu i sieci internetowej	- bezpieczeństwo wsi – brak patologii - duży potencjał ludzki o stosunkowo wysokich kwalifikacjach - integracja lokalnej społeczności, mocno zintegrowana - bezpieczeństwo wsi (brak patologii) - możliwość zagospodarowania centrum wsi, - budowa i remont boisk sportowych	- dobre drogi dojazdowe, - dobre połączenie z miastem wojewódzkim - zakłady produkcyjne i punkty usługowe - pozyskiwanie funduszy z UE - udział w programie odnowy wsi i współpraca z Urzędem Marszałkowskim - szansa na rozwój agroturystyki i turystyki - promocja miejscowości przez Internet, foldery itp.

- budowa oświetlenia ulicznego dróg - modernizacja budynku DK i biblioteki - budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg i chodników - dostęp do internetu - rozbudowa kanalizacji - słabo zagospodarowane centrum wsi - niecałkowite oświetlenie dróg - mała ilość chodników przy drogach wymagających modernizacji - brak wodociągu - brak dostępu do szerokopasmowego Internetu - brak nowoczesnego boiska sportowego - brak infrastruktury OZE - brak obiektów sportowych i promocji zdrowego trybu życia oraz związana z tym pogarszająca się kondycja młodych ludzi - niski wskaźnik infrastruktury handlowo – usługowej - zbyt mało miejsc od aktywnego wypoczynku i rekreacji - położenie w obszarze Natura 2000 i związane z tym obostrzenia w realiści inwestycji	- możliwość promocji dziedzictwa kulturowego wsi - stworzenie społeczeństwa otwartego i świadomego - dobra komunikacja z miejscowością - wykorzystanie odnawialnych zasobów energii (wiatr, słońce, wierzba energetyczna) - silne poczucie własności prywatnej (dotyczy gruntu) i związana z tym niechęć do odstąpienia terenu pod infrastrukturę gminną (wodociąg) - migracja młodych - marginalizacja społeczeństwa wsi - niż demograficzny - marginalizacja społeczeństwa wsi	- tworzenie nowych miejsc pracy - stworzenie strefy ekonomicznej - zdobywanie poprzez Internet nowych miejsc pracy - mało zakładów produkcyjnych i usługowych - zbyt mała liczba gospodarstw agroturystycznych - brak bazy turystycznej, rekreacyjnej i rehabilitacyjnej - zbyt mała liczba gospodarstw agroturystycznych - bezrobocie - patologia w postaci alkoholizmu - starzenie się społeczeństwa - utrata miejsc pracy - zbyt mały rynek pracy dla wysoko wykwalifikowanej młodzieży - brak funduszy na rozwój agroturystyki - brak infrastruktury wodociągowej powodem zniechęcenia potencjalnych inwestorów zewnętrznych - ograniczone możliwości w dostępie do środków UE
--	--	--

PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY ODNOWY MIEJSCOWOŚCI LUBENIA NA LATA 2017-2020

Kluczowy problem	Odpowiedź	Propozycja projektu	Czy stać nas na realizację projektu ? (tak/nie)		Punktacja	Hierarchia
			Organizacyjnie	Finansowo		
Co nas najbardziej zintegruje ?	wspólne działanie	Współdział w budowie strefy ekonomicznej	tak	tak	1,2,3 6	4
Na czym nam najbardziej zależy ?	Zaspokojeniu podstawowych potrzeb społeczeństwa wiejskiego jakim jest zaopatrzenie w wodę i ochrona środowiska	Budowa i rozbudowa wodociągu gminnego wraz z pompowaniami, zbiornikami wyrównawczymi i zasilaniem energetycznym Budowa kanalizacji sanitarnej	tak	nie	5,5,5 15	1
Co nam najbardziej przeszkadza ?	brak środków finansowych	Złożenie wniosku w ramach PROW 2014-2020	tak	nie	4,4,5 13	2
Co najbardziej zmieni nasze życie ?	rozwój turystyki	Zamieszczenie informacji o wsi i produktach lokalnych na stronie internetowej	tak	tak	1,1,2 4	5
Co nam	wykorzystanie tradycji	zorganizowanie imprez sportowych i			3,3,1	

przyjedzie najłatwiej ?	kulturalnych	kultywowanie tradycji sportowych (nordic walking na nowo wybudowanej infrastrukturze – chodniki, trainery, miejsca rekreacji i odpoczynku)	tak	tak	7	3
Jaki projekt zgłosimy do dofinansowania		Wspieranie lokalnego rozwoju i ochrony środowiska na obszarach wiejskich poprzez budowę wodociągu w miejscowościach Lubenia, Sołonka i Straszędzie- etap IIa i IIIa” Zadanie planowane do realizacji z udziałem środków pomocowych PROW jako element realizowanego przedsięwzięcia „Budowa wodociągu gminnego w miejscowości Sołonka, Straszędzie, Lubenia i Siedliska wraz z rozbudową stacji uzdatniania wody i ujęcia wody, budowa pompowni, zbiorników wyrównawczych i zasilania energetycznego				

OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 2017-2020

ZADANIA PRIORYTETOWE

Nazwa projektu: 1

Wspieranie lokalnego rozwoju i ochrony środowiska na obszarach wiejskich poprzez budowę wodociągu w miejscowościach Lubenia, Sołonka i Straszędzie- etap IIa i IIIa”

Zadanie planowane do realizacji z udziałem środków pomocowych PROW jako element realizowanego przedsięwzięcia „Budowa wodociągu gminnego w miejscowości Sołonka, Straszędzie, Lubenia i Siedliska wraz z rozbudową stacji uzdatniania wody i ujęcia wody, budowa pompowni, zbiorników wyrównawczych i zasilania energetycznego

Cel projektu:

Przedmiotem projektu jest budowa wodociągu w miejscowościach Lubenia, Sołonka i Straszędzie- etap IIa i IIIa”

Zadanie planowane do realizacji z udziałem środków pomocowych PROW jako element realizowanego przedsięwzięcia „Budowa wodociągu gminnego w miejscowości Sołonka, Straszędzie, Lubenia i Siedliska wraz z rozbudową stacji uzdatniania wody i ujęcia wody, budowa pompowni, zbiorników wyrównawczych i zasilania energetycznego zgodnie z pozycjami ujętymi w kosztorysie. Jego realizacja ma na celu:

- poprawę jakości życia na obszarach wiejskich
- zaspokojenie podstawowych potrzeb,
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej poprzez integrowanie mieszkańców
- wzrost atrakcyjności turystycznej , inwestycyjnej obszarów wiejskich,
- podniesienie standardu życia i pracy na wsi,

W ramach zadania na terenie wsi Lubenia planuje się budowę ok. 10 km sieci wodociągowej wraz z przyłączami.

Przeznaczenie :

Opis stanu istniejącego;

W chwili obecnej na terenie Gminy Lubenia wybudowano Stację Uzdatniania Wody w ramach RPO WP 2007-2013. W ramach PROW 2007-2013 wybudowano sieć wodociągową w Lubeni obejmującą tylko część miejscowości. Tereny poza aglomeracją wynikającą z KPOŚK nie zostały zwodociągowane. Planuje się je wyposażyć w infrastrukturę wodociągową w ramach PROW 2014-2020 .

Planuje się wykonać :

Budowę wodociągu w miejscowościach Lubenia, Sołonka i Straszędzie- etap IIa i IIIa”

Zadanie planowane do realizacji z udziałem środków pomocowych PROW jako element realizowanego przedsięwzięcia „Budowa wodociągu gminnego w miejscowości Sołonka, Straszędzie, Lubenia i Siedliska wraz z

rozbudową stacji uzdatniania wody i ujęcia wody, budowa pompowni, zbiorników wyrównawczych i zasilania energetycznego

Funkcjonowanie:

Wybudowana infrastruktura zaopatrzenia w wodę będzie służyć mieszkańcom Lubeni (w tym przysiółek Obręczna), licznyim turystom, realizując podstawowe usługi społeczno-gospodarcze. Dzięki infrastrukturze wzrośnie możliwość rozwoju gospodarczego regionu.

Harmonogram realizacji

LP.	ZAKRES PRAC	Planowany termin realizacji
1	Budowa wodociągu w m. Lubenia w ramach przedsięwzięcia „Budowa wodociągu gminnego w miejscowości Sołonka, Straszędzie, Lubenia i Siedliska wraz z rozbudową stacji uzdatniania wody i ujęcia wody, budowa pompowni, zbiorników wyrównawczych i zasilania energetycznego”	2017-2019

Kwota końcowa wraz ze wskazaniem źródła pozyskania

LP.	ZAKRES PRAC	KOSZT BRUTTO (w zł)	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	
			Gmina Lubenia * (koszty kwalifikowane i niekwalifikowane)	PROW 2014-2020 * (koszty kwalifikowane)
1	Budowa wodociągu w m. Lubenia w ramach przedsięwzięcia „Budowa wodociągu gminnego w miejscowości Sołonka, Straszędzie, Lubenia i Siedliska wraz z rozbudową stacji uzdatniania wody i ujęcia wody, budowa pompowni, zbiorników wyrównawczych i zasilania energetycznego”	2 000 000,00	36,37%	63,63%
	RAZEM:	2 000 000,00	36,37%	63,63%

ZADANIA POZOSTAŁE

LP.	NAZWA ZADANIA	CEL I PRZEZNACZENIE	HARMONOGRAM REALIZACJI	WARTOŚĆ ZADANIA I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
				WARTOŚĆ brutto (PLN)	GINA LUBENIA Kosztów kwalifikowalnych (PLN)	PROW 2014-2020 RPO WP 2014-2020 INNE Kosztów kwalifikowalnych (PLN)
1	Przebudowa i remont stadionu sportowego	Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich	2017-2022	3 000 000	15%	85%
2	Przebudowa, budowa i modernizacja dróg i chodników, tras do nordic-walking, miejsc rekreacji, sportu i odpoczynku	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich <i>Dostępność komunikacyjna i wzrost bezpieczeństwa wsi</i>	2017-2022	500 000	15%	85%
3	Remont remizy i garażu OSP	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich <i>Miejsce integracji społeczności lokalnej a także turystów i letników</i>	2019-2021	200 000	15%	85%
4	Rozbudowa oświetlenia ulicznego	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich <i>Dostępność komunikacyjna i wzrost bezpieczeństwa wsi</i>	2017-2020	50 000	15%	85%
5	Budowa szerokopasmowej sieci internetowej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich <i>Budowa społeczeństwa informacyjnego, usługi dla ludności wsi</i>	2018-2022	50 000	15%	85%
6	Budowa kortu tenisowego	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich <i>Jedyna placówka oświatowa dla dzieci wsi Straszędzie, krzewienie kultury i oświaty</i>	2018-2023	500 000	15%	85%
7	Rozbudowa wodociągu	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich <i>Zaopatrzenie ludności w wodę</i>	2017-2023	4 000 000	15%	85
8	Stworzenie podstrony internetowej o wsi na stronie Gminy Lubenia	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej Wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich <i>Promocja miejscowości, lokalnych produktów</i>	2018-2021	5 000	15%	85
9	Organizacja szkoleń w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i tworzenia mikroprzedsiębiorstw	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej <i>Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy, świadomego, znającego możliwości m.in. aplikowania o fundusze unijne.</i>	2014-2018	10 000	15%	85%

10	Rozbudowa kanalizacji	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich <i>Ochrona środowiska</i>	2018-2023	1 000 000	15%	85%
11.	Budowa infrastruktury OZE na obiektach użyteczności publicznej i nieruchomościach prywatnych w Gminie Lubenia	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich <i>Ochrona środowiska , ochrona klimatu</i>	2017-2023	500 000	15%	85%
12	Pokolenie pokoleniu- Integracja międzypokoleniowa	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Integracyjne spotkania w tym: wycieczki , wspólne wyjazdy ,wspólne spotkanie przy ognisku, mające na celu przybliżenie pokoleń. Szkolenia i rozmowy o historii, ochronie środowiska, ekologii, spotkania międzypokoleniowe mające na celu nagranie wspomnień starszych	2017-2023	50 000	15%	85%
13	Poznaj naukę buduj przyszłość	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Wyjazd do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, zorganizowanie ciekawych spotkań na PR. Zorganizowanie w spotkań z zaprezentowaniem ciekawych doświadczeń	2017-2023	80 000	15%	85%
14	Renowacja Kościoła Parafialnego w Lubeni wraz z wyposażeniem i otoczeniem Kościoła a także zagospodarowaniem terenu przyległego, w tym odtworzenie i kultywowanie miejsc pamięci	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, dziedzictwo kulturowe	2017-2023	1 000 000	15%	85%
15	Biesiada Lubeńska i turniej sołectw	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, dziedzictwo kulturowe,	2017.-2024	100 000	15%	85%
16	Biegi Lubeńskie	Zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych Rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, dziedzictwo kulturowe	2017.-2024	10 000	15%	85%